

महाराष्ट्र विधानपरिषद
तिसरे अधिवेशन, २०१५

तारांकित प्रश्नोत्तरांची यादी

गुरुवार, दिनांक १० डिसेंबर, २०१५ / अग्रहायण १९, १९३७ (शके)

(१) वित्त आणि नियोजन, वने मंत्री	}	यांचे प्रभारी विभाग
(२) ग्रामविकास आणि जलसंधारण, रोजगार हमी योजना, महिला व बाल कल्याण मंत्री		
(३) जलसंपदा मंत्री		
(४) सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री		

प्रश्नांची एकूण संख्या - १२२

केकतपांगरी (ता.गेवराई, जि.बीड) साठवण तलाव योजनेच्या
सुधारीत प्रशासकीय मान्यतेबाबत

- (१) * ११८३३ श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.अब्दुल्लाखान दुराणी, श्री.विक्रम काळे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.धनंजय मुंडे : तारांकित प्रश्न क्रमांक ७५०५ ला दिनांक १४ जुलै, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय जलसंधारण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) केकतपांगरी (ता.गेवराई, जि.बीड) साठवण तलाव योजनेच्या सुधारीत प्रशासकीय मान्यता मिळण्याच्यादृष्टीने मा.राज्यमंत्री, जलसंधारण यांनी बैठक घेवून संबंधितांना कार्यवाही करण्याबाबत सूचना दिल्या आहेत, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त योजनेच्या सुप्रमाबाबतची संचिका कोणत्या स्तरावर प्रलंबित आहे,
- (३) तसेच, दुष्काळ आणि टंचाई या बाबी लक्षात घेवून योजनेच्या सुप्रमासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) योजनेला सुधारीत प्रशासकीय मान्यता मिळण्यास झालेल्या विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) होय.

मा.राज्यमंत्री, जलसंधारण यांनी दिनांक २ जुलै, २०१५ रोजी बैठक घेवून सूचना दिल्या आहेत.

(२) व (३) केकतपांगरी (ता.गेवराई, जि.बीड) साठवण तलाव योजनेच्या सुधारित प्रशासकीय मान्यतेचा प्रस्ताव व्यय व अग्रक्रम समितीपुढे सादर करण्यासाठी वित्त विभागास सादर करण्यात आला आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**नंदुरबार जिल्ह्यातील तापी बुराई योजनेंतर्गत ठाणेपाडा प्रकल्प
नं.२ एम आय टॅक धरणात पाणी टाकण्याबाबत**

(२) * ११६९३ श्री.चंद्रकांत रघुवंशी, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे, श्री.संजय दत्त : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नंदुरबार जिल्ह्यातील तापी बुराई योजनेंतर्गत ठाणेपाडा प्रकल्प नं.२ एम आय टॅक धरणात पाणी टाकणे यासंदर्भात लोकप्रतिनिधी यांनी मा.जलसंपदा मंत्री व संबंधित विभागाकडे वारंवार लेखी निवेदने देवूनही याबाबत कोणतीही कार्यवाही करण्यात आली नसल्याने लोकप्रतिनिधी यांनी दिनांक १७ ऑगस्ट, २०१५ रोजी वा त्यासुमारास मा.जलसंपदा मंत्री यांना पुन्हा लेखी निवेदन दिले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने कोणती कार्यवाही केली तसेच सदर प्रकरणी दुर्लक्ष करणा-या संबंधितांविरुद्ध शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) होय.

दिनांक १७ ऑगस्ट, २०१५ चे निवेदन मा.मंत्री (जलसंपदा) यांचे कार्यालयात प्राप्त झालेले आहे.

(२) प्रकाशा बुराई उपसा सिंचन योजनेच्या मंजूर प्रकल्प अहवालातील जलनियोजनात ठाणेपाडा २ लघु पाटबंधारे योजनेत पाणी टाकण्यासाठी अतिरिक्त पाण्याची तरतूद उपलब्ध नाही. त्यामुळे तापी बुराई योजने अंतर्गत ठाणेपाडा प्रकल्प नं. २ एम. आय. टॅकमध्ये पाणी टाकणेबाबतची मागणी पूर्ण करता येणे शक्य नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**औरंगाबाद जिल्हा परिषदेतील सिंचन विभागाच्या
कामांमध्ये गैरव्यवहार झाल्याबाबत**

(३) * १२४५० श्री.विक्रम काळे, श्री.अमरसिंह पंडित, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.अब्दुल्लाखान दुराणी, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.सुभाष झांबड, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे, श्री.संजय दत्त, श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद, श्री.अमरनाथ राजूरकर : सन्माननीय जलसंधारण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) औरंगाबाद जिल्हा परिषदेतील सिंचन विभागाने कामांमध्ये कोट्यवधी रुपयांचा गैरव्यवहार केल्याचे चौकशी अहवालातून दिनांक ९ सप्टेंबर, २०१५ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) तसेच औरंगाबाद जिल्हा परिषदेच्या सिंचन विभागात ४ कोटी १९ लाखाचा गैरव्यवहार केल्याप्रकरणी जिल्हा परिषदेचे तत्कालीन अध्यक्ष, मुख्य कार्यकारी अधिकारी, अतिरिक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारी, मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी आदिंबाबत क्रांती चौक पोलीस ठाण्यात तक्रार दाखल केल्याचे माहे ऑक्टोबर, २०१५ च्या पहिल्या सप्ताहात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (३) तसेच औरंगाबाद सिंचन विभागात दोन वर्षांमध्ये झालेल्या कोल्हापुरी बंधारे व लघुपाटबंधारेच्या कामांमध्ये १३ कोटी रुपयांचा गैरव्यवहार झाल्याचा तपासणीत निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, तपासणी दरम्यान सदर कामाच्या १२३ संचिका ही गहाळ झाल्या आहेत, तसेच एका कामाचे दोन वेळेस बिले उचल केली आहे, हे खरे आहे काय,
- (५) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार सदर जबाबदार अधिकाऱ्यांवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) हे खरे नाही.

(२) होय, प्रथम वर्ग दंडाधिकारी, ९ वे न्यायालय, औरंगाबाद यांचे कडील एम.ए.नं.७७१/१५ च्या निर्णयानुसार सी.आर.पी.सी.चे कलम १५६(३) अन्वये क्रांती चौक पोलीस स्टेशन, औरंगाबाद यांना कायद्यानुसार चौकशी करून अहवाल सादर करण्याचे मा.न्यायालयाने निर्देश दिले आहेत.

(३) हे खरे नाही.

(४) जिल्हापरिषदेच्या सर्वसाधारण सभेने दिलेल्या निर्देशानुसार जिल्हा परिषदेच्या चौकशी समितीने केलेल्या तपासणी दरम्यान, प्रश्नात नमूद असलेल्या एकूण १२३ कामांच्या निविदा संचिका उपलब्ध झाल्या नाहीत असे चौकशी अहवालात नमूद केले

आहे. परंतु १२३ कामांपैकी २९ कामांची निविदाप्रक्रिया झाली नाही. त्यामुळे संचिका निर्माण झाल्या नाहीत. उर्वरित ९४ कामांपैकी ५४ कामांच्या निविदा संचिका जिल्हा परिषदेकडे उपलब्ध आहेत. तर ४० कामांच्या निविदा संचिकांचा शोध घेण्यात येत असल्याचे जिल्हा परिषदेने कळविले आहे. तसेच एका कामाचे दोन वेळेस बीले उचल केल्याचे तपासणीत आढळून आलेले नाही.

(५) याबाबत जिल्हा परिषदेने सर्वसाधारण सभेतील निर्णयानुसार चौकशी समिती गठीत करून चौकशी केली आहे. त्यामध्ये उपलब्ध तरतूदीपेक्षा जास्तीचे दायित्व निर्माण झाल्याचे दिसून आले असले तरी उपलब्ध निधीपेक्षा जास्त खर्च झालेला आढळला नाही अथवा गैरव्यवहार झाल्याचे आढळून आले नाही.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्याची आर्थिक स्थिती सुधारण्याबाबत

(४) * ११४६१ श्री.शरद रणपिसे : सन्माननीय वित्त मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्याची आर्थिक स्थिती अतिशय खालावलेली असून दिवसाला सरासरी १०० कोटी म्हणजेच महिन्याला तीन हजार कोटी रुपयांचे कर्ज घ्यावे लागत आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्य आर्थिकदृष्ट्या सुस्थितीत यावे यासाठी शासनाने कोणत्या उपाययोजना आखलेल्या आहेत,

(३) असल्यास, सदर उपाययोजना कार्यान्वित होण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) राज्यातील विविध विकास कामांसाठी शासनाकडून कर्ज उभारण्याची कार्यवाही करण्यात येत असते. सन २०१५-१६ या वर्षाच्या अर्थसंकल्पामध्ये रु. ३०,५९१.५८ कोटी इतके निव्वळ कर्ज उभारण्याचे निश्चित केले असून यापैकी खुल्या बाजारातून रु. २८,५४१.७० कोटी इतके कर्ज उभारण्याचे प्रस्तावित असून याबाबत केंद्र शासनाच्या मान्यतेने व वित्तीय मर्यादेत सदर कर्ज उभारण्यात येत आहे. त्यानुसार दरमहा सुमारे रु. ३०००.०० कोटी इतके कर्ज रिझर्व्ह बँकेमार्फत खुल्या बाजारातून उभारण्याची कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(२), (३) व (४) यासंदर्भात खालीलप्रमाणे उपाययोजना करण्यात येत आहेत :-

अ) दि.०२.०६.२०१५ च्या शासन निर्णयान्वये वेतनावरील खर्चाची वाढ मर्यादित करण्यासाठी उपाययोजना निश्चित केली आहे.

ब) उद्योग क्षेत्रासाठी वीजेवरील अनुदान कमी केले आहे.

क) राज्याच्या वित्तीय स्थितीबाबत श्वेतपत्रिकेमध्ये मांडलेल्या मुद्द्यांवर कार्यवाही करण्याबाबत संबंधित विभागांना सूचना देण्यात आल्या आहेत.

ड) सर्व व्यक्तीगत लाभार्थी योजना न्यायनिवाड्याच्या अधीन आधारशी जोडून लाभार्थी रक्कम लाभार्थ्यांच्या बँकेतील खात्यात परस्पर जमा करण्याबाबत प्रयत्न सुरु आहेत.

इ) नगर विकास विभाग, महसूल विभाग, गृह निर्माण विभाग यांना अतिरिक्त महसूल वाढीचे उद्दिष्ट देण्यात आले आहे.

ई) देशी अल्कोहोलिक मद्यावरील उत्पादन शुल्क व पुनर्गणना कर येत असून याद्वारे अतिरिक्त महसूल मिळणे अपेक्षित आहे.

**नागपूर ग्रामीण भागातील प्राथमिक आरोग्य केंद्रात वैद्यकीय
अधिकारी उपलब्ध करून देण्याबाबत**

(५) * १११८९ श्री.राजेंद्र मुळक, श्री.माणिकराव ठाकरे, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नागपूर ग्रामीण भागात आरोग्य सेवा देणारे ११ डॉक्टर उच्च शिक्षणासाठी दीर्घ रजेवर असल्याने संबंधित प्राथमिक आरोग्य केंद्रातील आरोग्य सेवा कोलमडली असल्याचे दिनांक ३ सप्टेंबर, २०१५ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणाची शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(३) असल्यास, प्रश्न भाग १ बाबत प्राथमिक आरोग्य केंद्रात वैद्यकीय अधिकारी उपलब्ध करून देण्याबाबत शासनाने काय कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) अंशतः खरे आहे.

नागपूर जिल्ह्यातील १२ प्राथमिक आरोग्य केंद्रातील वैद्यकीय अधिकारी पूर्वपरवानगीने पदव्युत्तर अभ्यासक्रमासाठी गेले आहेत. तथापि, प्राथमिक आरोग्य केंद्रातील रुग्णसेवा प्रभावित झाल्याची बाब खरी नाही.

(२) व (३) पदव्युत्तर अभ्यासक्रमासाठी सेवांतर्गत गेलेले वैद्यकीय अधिकारी हे शासन सेवेत कार्यरत असल्याने त्यांचे वेतन मंजूर पदांवर काढण्यात येते. त्यामुळे पदव्युत्तर अभ्यासक्रमासाठी गेलेल्या वैद्यकीय अधिकाऱ्यांच्या जागी अन्य अधिकाऱ्यांसाठी नियुक्ती करता येत नाही. अशा वैद्यकीय अधिकाऱ्यांसाठी अधिसंख्य पदे निर्माण करण्याबाबतचा प्रस्ताव मान्य होवू शकला नाही. रिक्त पदावर द्वितीय वैद्यकीय अधिकारी किंवा बंधपत्रित वैद्यकीय अधिकारी देण्यात आले आहेत व जवळच्या प्राथमिक आरोग्य केंद्रातील वैद्यकीय अधिकारी यांच्याकडे कार्यभार सोपविण्यात आला आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**नवरगांव ग्रामपंचायत (जि.चंद्रपूर) महात्मा गांधी ग्रामीण
रोजगार हमी योजनेतर्गत कामात झालेला गैरव्यवहार**

(६) * ११०९२ श्रीमती शोभाताई फडणवीस : सन्माननीय रोजगार हमी योजना मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नवरगांव ग्रामपंचायत (जि.चंद्रपूर) महात्मा गांधी ग्रामीण रोजगार हमी योजने अंतर्गत सन २०१४-१५ या वर्षात कोणतेही कामे न करता संबंधित ग्राम रोजगार सेवक व ग्राम विस्तार अधिकारी यांनी बोगस मजूर दाखवून लाखो रुपयांचा गैरव्यवहार केल्याचे दिनांक २६ सप्टेंबर, २०१५ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर चौकशी अहवालात संबंधित ग्राम रोजगार सेवक व ग्राम विस्तार अधिकारी हे दोषी आढळून येवूनही अद्यापही संबंधित अधिकाऱ्यांवर कायदेशीर कारवाई करण्यात आली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, संबंधित कामात झालेल्या गैरव्यवहाराच्या चौकशी अहवालात दोषी आढळलेले अधिकारी यांचेवर कार्यवाही करण्यासंबंधी लोकप्रतिनिधीनी दिनांक २६ सप्टेंबर, २०१५ रोजी जिल्हाधिकारी चंद्रपूर व विभागीय आयुक्त, नागपूर यांना लेखी पत्र देवूनही संबंधितांवर कारवाई झालेली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) होय.

(२) नाही.

सदर प्रकरणी ग्राम रोजगार सेवक यांच्यावर पोलीस स्टेशन सिंदेवाही येथे फौजदारी गुन्हा नोंदविण्यात आला आहे. ग्राम विकास अधिकारी व इतर यांचेवर

आयुक्त (नरेगा), नागपूर यांचेकडून कार्यवाही करण्याबाबत संवर्ग विकास अधिकारी, पंचायत समिती, सिंदेवाही यांनी प्रस्ताव जिल्हाधिकारी कार्यालयाकडे सादर केलेला आहे.

(३) हे खरे नाही.

याबाबत लोकप्रतिनिधी यांनी दिनांक १९/१०/२०१५ व दिनांक २२/९/२०१५ रोजी पत्र दिले आहे. तथापि, या प्रकरणी आधीच कार्यवाही सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

मराठवाड्यात रखडलेल्या सिंचन प्रकल्पांना निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत

(७) * ११७२४ श्री.जयंत पाटील, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.अब्दुल्लाखान दुराणी, श्री.विक्रम काळे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.धनंजय मुंडे : तारांकित प्रश्न क्रमांक ७४९७ ला दिनांक २१ जुलै, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) गोदावरी मराठवाडा पाटबंधारे विकास महामंडळाकडील ८ मोठे, ७ मध्यम व ४९ ल.पा.असे ६४ प्रकल्प आणि कृष्णा खोरे महामंडळातील ७१ प्रकल्प मराठवाडा स्तरावर बांधकामाधीन आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मराठवाड्यातील सततची दुष्काळ परिस्थिती निर्मुलनार्थ शासन विशेष बाब म्हणून बांधकामाधीन प्रकल्प पूर्ण करण्यासाठी शासन कोणती उपाययोजना करत आहे,

(३) असल्यास, गोदावरी मराठवाडा पाटबंधारे विकास महामंडळाच्या अधिनस्त प्रकल्पांच्या पूर्णत्वासाठी आवश्यक १२ हजार कोटी रुपयांचा निधी उपलब्ध करण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) असल्यास, मध्य गोदावरी खो-यातील मराठवाड्याच्या हक्काचे वाहून जाणारे पाणी अडविण्यासाठी १८.३३ टी.एम.सी. पाण्याच्या बृहत आराखड्यातील प्रस्तावित प्रकल्पाची कामे सुरु करण्यासाठी शासनाने कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) गोदावरी मराठवाडा पाटबंधारे विकास महामंडळाकडे (८ मोठे, ७ मध्यम आणि ४९ लघु प्रकल्प) ६४ प्रकल्प आणि महाराष्ट्र कृष्णा खोरे विकास महामंडळांतर्गत मराठवाड्यात (१ मोठा, १ मध्यम आणि ५ लघु प्रकल्प) ७ प्रकल्प असे एकूण ७१ प्रकल्प बांधकामाधीन आहेत.

(२) मराठवाड्यातील प्रकल्पांसाठी सन २०१५-१६ मध्ये रु.९०७ कोटीची तरतूद करण्यात आली आहे.

मराठवाड्यातील सततची दुष्काळ परिस्थिती निर्मुलनार्थ पुढील ३ वर्षात मराठवाड्यातील ३४ प्रकल्पाद्वारे ७४०४२ हेक्टर अतिरिक्त सिंचन क्षमता व २२८ द.ल.घ.मी पाणीसाठा निर्माण करण्याचा कार्यक्रम तयार करण्यात आला आहे.

(३) गोदावरी मराठवाडा पाटबंधारे विकास महामंडळाच्या मराठवाड्यातील प्रकल्पासाठी रु.८३८ कोटीची तरतूद सन २०१५-१६ मध्ये करण्यात आली आहे. अर्थोपायाची स्थिती व मा.राज्यपाल महोदयांचे निदेश यानुसार निधी उपलब्ध करून योजनेची कामे पूर्ण करण्याचे नियोजन आहे.

(४) मराठवाड्यातील टंचाईग्रस्त भागाकरीता सिंचनाची सोय उपलब्ध करण्यासाठी प्रस्तावित २६ प्रकल्पांच्या योजनांचे मा. राज्यपाल महोदयांच्या सन २०१४-१५ च्या निदेशान्वये प्रकल्प घेण्यास मान्यता देण्याबाबत मा. मुख्यमंत्री यांनी त्यांचे दि.५ ऑगस्ट, २०१४ रोजीच्या पत्रान्वये मा.राज्यपाल महोदयांना विनंती करण्यात आली आहे. मा.राज्यपाल यांचेकडून अद्याप मान्यता प्राप्त नाही.

तथापि, मध्य गोदावरी उपखोऱ्यात उपलब्ध पाण्यातून प्रस्तावित ल.पा. योजनांचा नियोजित पाणीवापर २.०० द.ल.घ.मी. पेक्षा कमी आहे. अशा योजना जलसंधारण महामंडळाकडून हाती घेण्याबाबत शासनाचे निर्देश आहेत.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात शासनाने केलेली टोलमाफी, दुष्काळ, एलबीटी आणि जीवनदायी योजनांसाठीच्या तरतुदीबाबत

(८) * ११२६० श्री.संजय दत्त, श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.शरद रणपिसे, श्री.अमरिशभाई पटेल : सन्माननीय वित्त मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात शासनाने केलेली टोलमाफी, दुष्काळ, एलबीटी आणि जीवनदायी योजनांसाठीच्या तरतुदीमुळे शासनाला ६५०० कोटीचे नुकसान होणार असल्याने राज्यातील अनेक योजना डावलण्यात येणार असल्याची माहिती माहे सप्टेंबर, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच राज्यात टोलमाफी, एलबीटी रद्द करणे, कृषी पंपाची वीज सवलत, अन्नसुरक्षा अशा निर्णयांमुळे आर्थिक संकट निर्माण झाल्याची शक्यता माहे ऑगस्ट, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, शासनाने राज्यातील महत्वाकांक्षी योजना न डावलता राज्याचे उत्पन्न वाढविण्यासाठी तसेच अनावश्यक खरेदी बंद करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१), (२), (३) व (४) राज्य शासनाने परिस्थितीनुसार वेळोवेळी घेतलेल्या निर्णयाच्या अनुषंगाने नियोजित खर्चाच्या बाबीच्या प्राथम्यक्रमामध्ये बदल होत असतो. अनावश्यक खर्च कमी करण्याच्या दृष्टीने नवीन पद निर्मिती वर बंदी घालण्यात आलेली आहे, उद्योगासाठी वीजेवरील अनुदान कमी केले आहे व मा. सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्णयाशी सुसंगत अशी कार्यवाही करून सर्व व्यक्तीगत लाभार्थी योजना आधाराशी जोडून लाभार्थी रक्कम लाभार्थ्यांच्या बँकेतील खात्यात परस्पर जमा करण्याच्या सूचना देण्यात आलेल्या आहेत.

केंद्र शासनाप्रमाणे राज्यातील शासकीय/निमशासकीय महिला कर्मचारी, अधिकारी व शिक्षिका यांना बालसंगोपन आणि अन्य कारणांसाठी विविध सुविधा देण्याबाबत

(९) * १२३९६ श्री.कपिल पाटील : सन्माननीय वित्त मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्य शासनाच्या सेवेतील व स्थानिक स्वराज्य संस्थांमधील महिला कर्मचारी व अधिकारी तसेच अनुदानित शाळा, महाविद्यालयातील महिला शिक्षक व शिक्षकेतर महिला कर्मचारी यांना बाल संगोपनासाठी दोन वर्षांपर्यंत केंद्राप्रमाणे भरपगारी रजा, लहानग्यांच्या स्तनपानासाठी व्यवस्था तसेच महिला कर्मचारी यांना सुरक्षा व सन्मानपूर्वक वागणूक देण्याबाबत आणि पुरुष कर्मचाऱ्यांना पॅटर्निटी लिव्ह देण्याबाबत राज्य सरकारी कर्मचारी संघटना, शिक्षक भारती आणि महिला संघटनांनी वारंवार मागणी केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याबाबत शासनाने निर्णय घेतला आहे काय,

(३) असल्यास, या निर्णयाचे स्वरूप काय ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) व (३) राज्य शासनात महिला कर्मचाऱ्यांची मोठी संख्या आहे व त्यांना २ वर्षांची बालसंगोपन रजा लागू केल्यास शासकीय कामकाजावर होणारा विपरीत परिणाम विचारात घेवून अशी रजा देण्याचे धोरण लागू न करण्याचा धोरणात्मक निर्णय घेतला आहे. पुरुष कर्मचाऱ्यांना पॅटर्निटी लिव्ह देण्याबाबत धोरण ठरविण्याची बाब विचाराधीन नाही.

गोवर्धन आयुर्फार्मा कंपनीमार्फत खरेदी करण्यात आलेल्या बिस्किटांमध्ये
अॅसिडचे प्रमाण जास्त असल्याबाबत

(१०) * १११७१ श्री.धनंजय मुंडे, श्री.अब्दुल्लाखान दुर्गाणी, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.जयवंतराव जाधव, श्री.हेमंत टकले, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.दिपकराव साळुंखे-पाटील, श्री.विक्रम काळे, श्री.आनंद ठाकूर, श्री.किरण पावसकर, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.रामराव वडकुते, श्री.संदिप बाजोरिया, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.अनिल भोसले, श्री.खवाजा बेग : सन्माननीय महिला व बाल कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) महिला व बालकल्याण विभागाने माहे फेब्रुवारी-मार्च, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान राज्यातील अंगणवाड्यांमधील लाभार्थ्यांना खाण्यासाठी मे.गोवर्धन आयुर्फार्मा या संस्थेकडून आयुर्वेदिक बिस्कीटे खरेदी करण्याचा रु. ५ कोटीच्या प्रस्तावास मान्यता देऊन ती खरेदी केली आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सह आयुक्त आणि सहाय्यक आयुक्त, अन्न व औषध प्रशासन विभाग, पुणे यांनी माहे जुलै-ऑगस्ट, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान सदर संस्थेकडे आयुर्वेदिक बिस्कीटे उत्पादनाचा कोणतही वैध परवाना नसल्याने सदर पुरवठा करण्यात आलेली बिस्कीटे परत घेऊन ती सदर संस्थेत परत करण्याबाबत आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना / महिला व बालविकास यांना कळविले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, गोवर्धन आयुर्फार्मा कंपनीमार्फत खरेदी करण्यात आलेल्या बिस्किटांमध्ये अॅसिडचे प्रमाण जास्त असल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१५ च्या पहिल्या सप्ताहात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(४) असल्यास, सदरची बिस्कीटे अद्यापही परत घेण्यात आलेली नाहीत, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, शासकीय निधीचे नुकसान करणाऱ्यांविरुद्ध शासनाने काय कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) हे खरे आहे.

(२) सदर पुरवठाधारकाने अन्न व औषध प्रशासनाकडून उत्पादनासाठी आवश्यक असलेला परवाना घेतलेला आहे. तथापि Food Safety & Standaed authority of India (FSSAI) नवी दिल्ली यांचेकडून अन्न पदार्थासाठी मान्यता तसेच ना हरकत प्रमाणपत्र नसल्यामुळे FSSAI कडून प्रमाणपत्र मिळेपर्यंत तो उत्पादकाकडे परत करावा व प्रमाणपत्र मिळाल्यानंतर वितरण / पुरवठा करण्याचे आदेश व्हावेत, असे अन्न व औषध प्रशासन विभागाने दि.२९/०७/२०१५ च्या पत्रान्वये कळविले आहे.

(३) हे खरे नाही. बिस्किटांचे नमुने NABL प्रयोगशाळेत तपासणी अंती प्रमाणित घोषित करण्यात आले आहे.

(४), (५) व (६) अन्न व औषध प्रशासन, मुंबई यांचे पत्र आयुक्त कार्यालयास ऑगस्ट, २०१५ मध्ये प्राप्त झाले. तथापि आयुक्त कार्यालयाचे पुरवठा आदेशानुसार दि.१३/०४/२०१५ पर्यंत बिस्किटांचे लाभार्थ्यांना वाटप होऊन त्याचा विनियोग झालेला असल्याने ती परत घेता आले नाही.

**उच्च व तंत्र शिक्षण विभागातील उच्च माध्यमिक शिक्षकांना
सुधारित वेतनश्रेणी लागू करण्याबाबत**

(११) * १२६१० श्री.रामनाथ मोते, डॉ.अपूर्व हिरे, श्री.नागो गाणार :

सन्माननीय वित्त मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शालेय शिक्षण विभागाच्या कनिष्ठ महाविद्यालयीन व उच्च माध्यमिक शिक्षकांना पाचव्या वेतन आयोगाची वेतनश्रेणी दिनांक ०१ जानेवारी, १९९६ पासून लागू करण्याबाबतचा प्रस्ताव शालेय शिक्षण विभागाकडून वित्त विभागात केव्हा प्राप्त झालेला आहे,

(२) असल्यास, वित्त विभागाने दिनांक १ जानेवारी, १९९६ पासून पूर्वलक्षी प्रभावाने सुधारित वेतनश्रेणी लागू करण्यात मान्यता केव्हा दिली आहे,

(३) असल्यास, शालेय शिक्षण विभागाप्रमाणेच उच्च व तंत्र शिक्षण विभागातील कनिष्ठ महाविद्यालयीन शिक्षकांना, दवलक्षी व एमसीव्हीसीच्या शिक्षकांना सुधारित वेतनश्रेणी दिनांक १ जानेवारी, १९९६ पासून लागू करण्याबाबतचा प्रस्ताव वित्त विभागास केव्हा प्राप्त झाला होता,

(४) असल्यास, सदरचा प्रस्ताव वित्त विभागाने केव्हा नामंजूर केला आहे,

(५) असल्यास, सदर प्रस्ताव नामंजूर करण्याची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) शालेय शिक्षण विभागाच्या कनिष्ठ महाविद्यालयीन व उच्च माध्यमिक शिक्षकांना पाचव्या वेतन आयोगाची वेतनश्रेणी दि. १ जानेवारी, १९९६ पासून लागू करण्याबाबतचा प्रस्ताव शालेय शिक्षण विभागाकडून वित्त विभागास दि. १/१०/२००९ आणि दि.२७/४/२०१० रोजी प्राप्त झालेला आहे.

(२) सदर प्रस्ताव वित्त विभागाने दि. २१/२/२००९ आणि दि. २८/५/२०१० रोजी अमान्य केला होता. तथापि शालेय शिक्षण विभागाकडून सादर केलेल्या प्रस्तावास दि. ५/२/२०१४ रोजी मंत्रीमंडळाने मान्यता दिलेली आहे.

(३), (४) व (५) सदर प्रस्ताव वित्त विभागात दि. २९/५/२०१५ रोजी प्राप्त झाला. त्यावर वित्त विभागाने दि. १७/८/२०१५ रोजी अभिप्राय दिलेले आहेत. मा. मुख्यमंत्री यांनी सदर प्रस्ताव मा.मंत्रीमंडळासमोर ठेवण्याचे आदेशित केले आहे. संबंधित प्रशासकीय विभागाने त्यानुसार कार्यवाही करणे आवश्यक आहे.

मुंबई, ठाणे, नागपूरसह राज्यात स्वाईन फ्ल्यू, डॅंग्यू
आणि लेप्टोच्या साथीची झालेली लागण

(१२) * १२१३८ श्री.हेमंत टकले, श्री.खवाजा बेग, श्री.दिपकराव साळुंखे-पाटील, श्री.आनंद ठाकूर, श्री.किरण पावसकर, श्री.नरेंद्र पाटील, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.विक्रम काळे, श्री.अब्दुल्लाखान दुराणी, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.राजेंद्र मुळक, श्री.माणिकराव ठाकरे, श्री.संजय दत्त, श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे, श्री.शरद रणपिसे, श्री.राहुल नार्वेकर, श्री.अनिल भोसले, श्री.संदिप बाजोरिया, श्री.सुभाष झांबड, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.जयवंतराव जाधव, श्री.गुरुमुख जगवानी : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबई, ठाणे, नागपूरसह राज्यात स्वाईन फ्ल्यू, डॅंग्यू आणि लेप्टोच्या साथीने शेकडो नागरिकांचा मृत्यू झाला असून हजारो नागरिकांना सदर साथीची लागण झाल्याचे माहे जुलै, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच राज्यात स्वाईन फ्ल्यू, लेप्टो, डॅंग्यू व मलेरिया या आजारावर प्रतिबंधात्मक उपाय व नियंत्रणाबाबत मा.सार्वजनिक आरोग्य मंत्री यांनी मंत्रालयात माहे ऑगस्ट, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान आढावा बैठक घेतली, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार सदर साथीत मृत झालेल्या रुग्णांच्या कुटुंबियांना आर्थिक मदत तसेच सदर साथीचा प्रादुर्भाव झालेल्या रुग्णांना औषधोपचार करणेबाबत आणि सदर साथीस प्रतिबंध घालण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत: (१) अंशतः खरे आहे, माहे जुलै, २०१५ मधील स्वाईन फ्ल्यू, डेंग्यू व लेप्टो साथरोगांची परिस्थिती खालीलप्रमाणे.

अ.क्र.	ठिकाण	स्वाईन फ्ल्यू		डेंग्यू		लेप्टो	
		लागण	मृत्यू	लागण	मृत्यू	लागण	मृत्यू
१	मुंबई	२३३	११	५७	०	६६	१६
२	ठाणे	४	०	८७	०	२	०
३	नागपूर	०	०	५	०	०	०
४	उर्वरित राज्य	२०	४	१८१	१	११	०
एकूण राज्य		२५७	१५	३३०	१	७९	१६

(२) हे खरे आहे.

राज्यातील विविध साथरोग परिस्थितीचा आढावा घेण्याकरिता दि. ११ ऑगस्ट, २०१५ रोजी मा.आरोग्य मंत्री महोदयांच्या अध्यक्षतेखाली सर्व संबंधितांची बैठक घेण्यात आली.

(३) सदर साथीच्या प्रादुर्भाव झालेल्या रुग्णांना तातडीने वैद्यकीय सेवा पुरविण्याबाबत शासनाने आरोग्य संस्थांमध्ये औषधोपचार व इतर अनुषंगिक सोयी उपलब्ध करून दिलेल्या आहेत.

संशयित व बाधित स्वाईन फ्ल्यू रुग्णांसाठी राज्यात पुरेशा प्रमाणात स्क्रिनिंग सेंटर्स तसेच विलगीकरण कक्ष कार्यरत आहेत. खाजगी रुग्णालयात जीवनावश्यक प्रणालीवर स्वाईन फ्ल्यूवर उपचार घेणाऱ्या आर्थिक दुर्बल संवर्गातील रुग्णांच्या खर्चाची वैद्यकीय प्रतिपूर्ती करण्यात येत आहे.

साथीच्या रोगाने मृत पावलेल्या व्यक्तींच्या कुटूंबियांना कोणत्याही प्रकारची मदत करण्याकरीता शासनामार्फत तरतूद नाही.

डेंग्यू आजाराच्या निदानासाठी राज्यात ३७ सेंट्रीनल सेंटर्स कार्यरत असून राज्यातील डॉक्टरांचे डेंग्यू उपचारासंदर्भात प्रशिक्षण घेण्यात आले आहे.

लेप्टोच्या प्रभावी नियंत्रणासाठी कृषि, पशुसंवर्धन तसेच नगरविकास विभागाशी नियमित समन्वय साधण्यात आला आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**भांब (ता.माळशिरस, जि.सोलापूर) या गावात पर्जन्याअभावी ग्रामस्थांचे
स्थलांतर थांबविण्यासाठी रोहयोची कामे सुरु करण्याबाबत**

(१३) * ११३८० श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद : सन्माननीय रोजगार हमी योजना मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) भांब (ता.माळशिरस, जि.सोलापूर) या गावात पर्जन्याअभावी गावात पिण्यास पाणी नाही, पिके जळून चालली असताना हाताला काम नाही या पार्श्वभूमीवर बरेच ग्रामस्थ गाव सोडून गेले असल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या गावातील ग्रामस्थांचे स्थलांतर थांबविण्यासाठी गावातच रोहयोची कामे सुरु करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) हे खरे नाही.

(२) सध्या नोंदणीकृत मजूरंकडून कामाची मागणी प्राप्त झालेले नाही. मागणी प्राप्त होताच रोहयोची कामे सुरु करण्यात येतील.

तसेच याबाबत ग्रामपंचायत भांब येथे दवंडी देण्यात आलेली आहे व ग्रामपंचायतीच्या नोटीस बोर्डावर कामाबाबत प्रसिध्दी देण्यात आलेली आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**यवतमाळ जिल्ह्यातील डेहाणी उपसा सिंचन प्रकल्प (बेंबळा) येथील ठिबक सिंचन
योजना पथदर्शी योजना म्हणून पूर्णत्वास नेण्याबाबत**

(१४) * ११६०१ श्री.माणिकराव ठाकरे, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.संजय दत्त, श्री.राजेंद्र मुळक, श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद, श्री.शरद रणपिसे : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) यवतमाळ जिल्ह्यातील डेहाणी उपसा सिंचन प्रकल्प (बेंबळा) येथील ठिबक सिंचन योजना राज्यात पथदर्शी योजना म्हणून शासनाने हातामध्ये घेतलेली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, ही योजना पूर्णत्वास नेण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) होय हे खरे आहे.

(२) योजनेच्या एकूण ६९६८ हे.क्षेत्रापैकी पथदर्शी योजनेअंतर्गत प्रस्तावित २०१३ हे. लाभक्षेत्राला पाणी पोहोचण्याचे व ठिबक संच बसविण्याचे काम जून २०१६ पर्यंत पूर्ण करण्याचे नियोजन आहे. पथदर्शी योजना व्यतिरिक्त योजनेच्या उर्वरित ४९५५ हे. लाभक्षेत्रासाठी ठिबक सिंचन संचाच्या विमोचकापर्यंत काम जून-२०१८ अखेर पूर्ण करण्याचे नियोजन आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

सिंधुदुर्ग जिल्ह्यातील अंगणवाडी केंद्रांना इमारत नसल्याबाबत

(१५) * ११९४५ श्री.विजय गिरकर : सन्माननीय महिला व बाल कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सिंधुदुर्ग जिल्ह्यातील सुमारे ५७७ अंगणवाडी केंद्रांना हक्काची व स्वतंत्र इमारत नसल्याची बाब निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, नाबार्डमार्फत अंगणवाडी केंद्रांना बांधकामासाठी देण्यात येणारे वाढीव अनुदान या अंगणवाड्यांना न मिळाल्यामुळे ही केंद्र अर्धवट स्थितीत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) अंशतः खरे आहे.

सिंधुदुर्ग जिल्ह्यातील स्वतःची इमारत, प्राथमिक शाळा, खाजगी इमारत, समाजमंदिर व सार्वजनिक इमारतीत भरणारी अंगणवाडी केंद्रांची स्थिती खालीलप्रमाणे आहे.

मंजूर अंगणवाडी केंद्र	स्वतःची इमारत असलेल्या अंगणवाडी केंद्रांची संख्या	प्राथमिक शाळा, खाजगी इमारत, समाजमंदिर व सार्वजनिक इमारतीत भरणारी अंगणवाडी केंद्रांची संख्या
१५७०	७००८	५६२

(२) हे खरे नाही.

सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षात नाबार्ड अंतर्गत सिंधुदुर्ग जिल्हा परिषदेस रुपये ४८० लक्ष इतका निधी अंगणवाडी केंद्र इमारत बांधकामासाठी मंजूर करण्यात आला होता. सन २०१३-१४ या आर्थिक वर्षात रुपये ३३८.०८ लक्ष निधी खर्च झाला होता व उर्वरित रुपये १४१.९२ लक्ष निधी अखर्चित होता. सदर अखर्चित निधीपैकी रुपये ८२.२७ लक्ष निधी दिनांक ३१/०३/२०१४ पर्यंत खर्च करण्यास मान्यता देण्यात आली आहे. तसेच उर्वरित रुपये ५९.६५ लक्ष निधी समर्पित करणेबाबत दिनांक ०५ मार्च, २०१४ च्या शासन निर्णयान्वये निर्देश दिलेले आहेत. सिंधुदुर्ग जिल्हा परिषदेने प्रस्तावित केलेल्या मागणी मधील ०५ कामांसाठी आवश्यक निधी रुपये १९.८२ लक्ष एवढ्या रकमेस शासन मान्यता देण्यात आलेली नव्हती. त्यामुळे सदर प्रगतीत असलेल्या ०५ कामांसाठी जिल्हा वार्षिक योजनेतून निधी उपलब्ध करून देण्याकरीता जिल्हा नियोजन समितीकडे जिल्हा परिषद, सिंधुदुर्ग यांनी प्रस्ताव सादर केलेला आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**हंसराज नगर (ता.खामगांव, जि.बुलडाणा) या भागातील मौजे जयपूर लांडे या
ग्रामपंचायतीमध्ये समावेश करणेबाबत**

(१६) * १२५९६ श्री.पांडुरंग फुंडकर : तारांकित प्रश्न क्रमांक ८१४६ ला दिनांक २८ जुलै, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) हंसराज नगर या भागाचा समावेश मौजे जयपूर लांडे या ग्रामपंचायतीकडे करण्याबाबत या परिसरातील नागरीकांनी व स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी वारंवार शासनाकडे मागणी केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या मागणीनुसार सदर परिसर मौजे जयपूर लांडे ग्रामपंचायतीत समावेश करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) असल्यास, या परिसरातील अनुक्रमे सर्वे नं. १४२, १४४, १४५, १४७, १४८, १४९, १५० या सलग सर्वे नं. मध्ये एकुण १८०० लोकवस्ती आहे, हे खरे आहे काय,

(४) असल्यास, जिल्हाधिकारी बुलडाणा यांनी काढलेल्या अधिसूचना क्र.कावि/राजस्व-७/कली/५४४/२०१५ दिनांक ५ ऑगस्ट, २०१५ वर हंसराज नगर भागातील नागरिकांनी हरकती घेतल्या आहेत, हे खरे आहे काय,

(५) असल्यास, या हरकती नुसार हंसराज नगर हा भाग स्वतंत्र ग्रामपंचायत म्हणून घोषित न करण्याची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) भौगोलिक सलगतेच्या अभावामुळे हंसराज नगर हा भाग जयपूर लांडे ग्रामपंचायतीमध्ये समाविष्ट करता येत नाही. त्यामुळे हंसराज नगरसह संजीवनी कॉलनी, संत तुकाराम कॉल, गोपाळकृष्ण कॉलनी, राणा लकी शॅवर पुष्पक नगर, मानवधर्म महाराजा रेसीडेन्सी, आदर्श नगर, शिक्षक कॉलनी या अकृषक भागासाठी 'खामगाव ग्रामीण' हे महसुली गाव दिनांक २६.१०.२०१५ च्या अधिसूचनेनुसार जाहीर करण्यात आले आहे. 'खामगाव ग्रामीण' या महसुली गावासाठी स्वतंत्र ग्रामपंचायत स्थापन करण्यासाठी प्रस्ताव तयार करण्यात येत आहे.

(३) नमूद सर्वे नं. मधील लोकसंख्या अंदाजे १८०० इतकी आहे. या परिसरातील १४४,१४७,१४८,१४९ हे सर्वे नं. सलग आहेत. मात्र १४२,१४५,१५० हे सर्वे नं. सलग नाहीत.

(४) होय, हे खरे आहे.

(५) प्रारूप अधिसूचना दि. ५ ऑगस्ट, २०१५ बाबत प्राप्त तीनही हरकती निकाली काढण्यात आलेल्या आहेत.

नव्याने महसुली गाव म्हणून घोषित झालेल्या 'खामगाव ग्रामीण' या महसुली गावामध्ये हंसराज नगर या भागाचा समावेश असून शासन निर्णय दि.१२ फेब्रुवारी, २००४ नुसार स्वतंत्र ग्रामपंचायत स्थापन करण्यासाठी स्वतंत्र महसुली गाव या घटकाचा विचार करण्यात येत असल्यामुळे हंसराज नगर हा भाग स्वतंत्र ग्रामपंचायत म्हणून घोषित करता येत नाही. तथापि, 'खामगाव ग्रामीण' या महसुली गावासाठी स्वतंत्र ग्रामपंचायत स्थापन करण्यासाठी प्रस्ताव तयार करण्यात येत आहे.

ठाणे सिव्हील रुग्णालयात नवीन शवागार व शवविच्छेदनाचे केंद्र सुरु करण्याबाबत

(१७) * ११८८७ अॅड.निरंजन डावखरे : तारांकित प्रश्न क्रमांक ७५६० ला दिनांक १४ जुलै, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) ठाणे येथील सिव्हील रुग्णालयात शवविच्छेदन केंद्र (पोस्टमार्टमचे सेन्टर) नसल्यामुळे मयत रुग्णांच्या नातेवाईकांना पोस्टमार्टमसाठी मुंबईतील राजावाडी, घाटकोपर व जे.जे. रुग्णालयात जाण्यावाचून पर्याय राहत नसल्याचे व त्यासाठी रुग्णांच्या नातेवाईकांची बरीच धावपळ होऊन वेळ व पैसाही नाहक खर्च होत असल्याच्या नागरिकांच्या तक्रारी असून ठाणे येथे शवविच्छेदन केंद्र निर्माण करण्यात यावे, अशी आग्रही मागणी नागरीकांकडून माहे फेब्रुवारी, २०१५ पासून ते आजतागायत करण्यात येत आहे, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच, ठाणे सिव्हील रुग्णालयात राजावाडी हॉस्पिटलच्या धर्तीवर नवीन शवागार व शवविच्छेदनाचे केंद्र सुरु करण्याबाबत जिल्हा शल्य चिकित्सक वि.सा. सामान्य रुग्णालय, ठाणे यांचेकडून दिनांक ९ मार्च, २०१५ रोजीच्या पत्रान्वये संचालक, आरोग्य सेवा संचालनालय, मुंबई व प्रधान सचिव, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, मंत्रालय यांचेकडे पाठविण्यात आलेल्या प्रस्तावाची शासनाकडून चौकशी करण्यात आली आहे काय,

(३) असल्यास, सदर प्रस्तावानुसार शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) हे खरे नाही. सामान्य रुग्णालय ठाणे येथे शवविच्छेदन गृह कार्यरत आहे. केवळ एन्काउंटर मृत्यू, पोलीस कस्टडी किंवा ताबा मृत्यू, पोलीस फायरिंग मृत्यू आदी मृतदेह शवविच्छेदनासाठी जे.जे. रुग्णालय, मुंबई येथे पाठविण्यात येतात. इतर कोणतेही मृतदेह शवविच्छेदनासाठी रुग्णालयाबाहेर पाठविण्यात येत नाहीत.

(२) नविन शवागार व शवविच्छेदन केंद्र बांधण्याच्या प्रस्तावाची छाननी करून पुढील कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

प्रधानमंत्री ग्रामसडक योजनेस निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत

(१८) * १२४२९ डॉ.सुधीर तांबे, श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.संजय दत्त, श्री.विक्रम काळे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.आनंद ठाकूर, श्री.माणिकराव ठाकरे, श्री.राजेंद्र मुळक, श्री.शरद रणपिसे, श्री.ख्वाजा बेग, श्री.संदिप बाजोरिया, श्री.राजेंद्र जैन, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.अनिल भोसले, श्री.दिपकराव साळुंखे-पाटील, श्री.हेमंत टकले, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.किरण पावसकर, श्री.अब्दुल्लाखान दुराणी, श्री.अमरसिंह पंडित, अॅड.जयदेव गायकवाड, श्री.प्रकाश बिनसाळे, श्री.प्रकाश गजभिये, श्री.जगन्नाथ शिंदे, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.रामहरी रुपनवर : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) केंद्र शासनाने सन २००१ मध्ये ग्रामीण भागातील गावे मुख्य रस्त्याशी जोडण्यासाठी प्रधानमंत्री ग्रामसडक योजना अंमलात आणली. परंतु नोव्हेंबर, २०१४ पासून या योजनेस केंद्र सरकारने निधी देण्यास नकार दिला आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, राज्यातील ग्रामीण भागातील रस्ते, पुल उभारणीसाठी उपयुक्त ठरलेल्या प्रधानमंत्री ग्रामसडक योजनेच्या निधीवाटपात अपेक्षित निधी दिला नसल्याने कंत्राटदारांनी कामे बंद केली असल्याचे माहे जुलै, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (३) तसेच सन २०१४ पर्यंत राज्यात ५०० ते १००० लोकसंख्या असलेल्या गावापैकी अद्याप किती गावे बारमाही / मुख्य रस्त्यांना जोडणे बाकी आहे, यासाठी शासनाने कृति आराखडा तयार केला आहे काय,
- (४) तसेच सदर योजनेची ८०० कोटींची देयके प्रलंबित असल्याची माहिती माहे ऑगस्ट, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,
- (५) असल्यास, केंद्र शासनाकडून या कामांसाठी अपेक्षित निधी मिळण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) केंद्र शासनाने प्रधानमंत्री ग्रामसडक योजनेतर्गत भाग-१ व भाग-२ साठी सुमारे रु. ३००० कोटीचा कार्यक्रम मंजूर केला आहे. त्याकरीता केंद्र शासनाने सन २०१४-१५ मध्ये रु. २०७ कोटी व सन २०१५-१६ मध्ये रु. ३५८ कोटी असा एकूण रु. ५६५ कोटी इतका निधी वितरीत केला आहे.

(२) प्रधानमंत्री ग्रामसडक योजनेच्या कामांच्या प्रमाणात कमी निधी केंद्र शासनाकडून प्राप्त झाल्याने योजनेच्या कामावर परिणाम झाला आहे.

(३) प्रधानमंत्री ग्रामसडक योजना भाग-१ अंतर्गत राज्याने ५०० पेक्षा जास्त लोकसंख्येच्या २५ वाड्या / वस्त्या जोडण्याचा प्रस्ताव टप्पा-१३ अंतर्गत केंद्र शासनाच्या मान्यतेस्तव सादर केला आहे.

(४) केंद्र शासनाकडून अत्यल्प निधी प्राप्त झाल्यामुळे ऑक्टोबर, २०१५ अखेर राज्यात प्रधानमंत्री ग्रामसडक योजनेतील रु.५३० कोटीची देयके प्रलंबित आहेत.

(५) व (६) राज्यास आवश्यक निधी उपलब्ध करून देण्यासाठी वेळोवेळी केंद्र शासनास राज्य शासन स्तरावरून पाठपुरावा करण्यात आलेला आहे.

केंद्र शासनाच्या अधिकाऱ्यांसोबतच्या प्रादेशिक आढावा बैठकांमध्येही राज्यास पुरेसा निधी उपलब्ध करून देण्याची मागणी करण्यात आलेली आहे. राज्याची निधीची मागणी मांडण्याकरिता मा.मंत्री (ग्रामविकास) महोदया व मा.राज्यमंत्री (ग्रामविकास) यांनी दिनांक १ जून, २०१५ रोजी मा.केंद्रीय वित्त मंत्री व केंद्रीय ग्राम विकास मंत्री यांची नवी दिल्ली येथे भेट घेतली आहे. त्याचप्रमाणे मा.मुख्यमंत्री यांनी त्यांच्या दिनांक १.८.२०१५ च्या पत्रांन्वये मा.प्रधानमंत्री व मा.केंद्रीय ग्रामीण विकास मंत्री यांना निधी वितरीत करणेबाबत विनंती केली आहे.

**यवतमाळ येथील बेंबळा प्रकल्पाच्या माध्यमातून ओलीतांचे
निर्धारित लक्ष्य पूर्ण करण्याबाबत**

(१९) * ११४४३ श्री.हरिसिंग राठोड, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद : तारांकित प्रश्न क्रमांक ७१२९ ला दिनांक २८ जुलै, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) यवतमाळ येथील बेंबळा प्रकल्पाच्या बॅक वॉटरवर डेहणी उपसा सिंचन प्रकल्प उभारण्यात आला, या प्रकल्पाच्या माध्यमातून सहा हजार हेक्टरवर ओलीत करण्यात येणार होते, प्रत्यक्षात ओलीत २१० हेक्टरपर्यंतच साध्य झाले असून अनेक झोनमध्ये अद्यापही पाणी पोहचत नसल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, या प्रकल्पाच्या माध्यमातून ओलीतांचे निर्धारित लक्ष्य पूर्ण करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) होय हे अंशतः खरे आहे.

डेहणी उपसा सिंचन योजनेच्या माध्यमातून एकूण ६९६८ हे. क्षेत्राला ठिबक सिंचनाद्वारे ओलीत करण्याचे प्रस्तावित आहे. त्यापैकी १०८२ हेक्टरपर्यंतची विमोचकापर्यंतची कामे पूर्ण झाली आहेत. सद्यःस्थितीत वर उल्लेखित १०८२ हेक्टरस पैकी फक्त ५९४ हे. वर लाभधारकांच्या सहमतीने उत्पादक कंपनीद्वारे ठिबक संच बसविणेचे काम प्रगती पथावर आहे. त्यापैकी सन २०१५-१६ च्या रब्बी हंगामामध्ये २९९ हे. क्षेत्राला ठिबक संचाद्वारे सिंचन करण्यात येत आहे.

(२) योजनेच्या ६९६८ हे. पैकी प्रथम टप्प्यातील २०१३ हे. लाभक्षेत्रामध्ये ठिबक संच उभारणीकरिता विमोचकापर्यंत जून, २०१६ पर्यंत पाणी पोहोचण्याचे उद्दीष्ट आहे. उर्वरित काम जून, २०१८ पर्यंत पूर्ण करण्याचे नियोजन आहे. प्रकल्पाचे पूर्णत्वाबाबतचे संनियंत्रण मा.मुख्यमंत्री यांचेस्तरावर गठीत केलेल्या संनियंत्रण कक्षामार्फत केले जात आहे.

(३) मागील तीन वर्षात पुरेसा निधी नसल्यामुळे, तसेच शेतांमधील उभ्या पिकामुळे पाईपलाईनचे काम करण्यास कालावधी कमी मिळत असल्यामुळे विलंब झाला आहे.

पैठण (जि.औरंगाबाद) तालुक्यातील ब्रम्हगव्हाण उपसा जलसिंचन योजना

(२०) * ११८१३ श्री.सतिश चव्हाण, श्री.अब्दुल्लाखान दुराणी, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.विक्रम काळे, श्री.धनंजय मुंडे : तारांकित प्रश्न क्रमांक ७४५२ ला दिनांक १४ जुलै, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पैठण (जि.औरंगाबाद) तालुक्यातील ब्रम्हगव्हाण उपसा जलसिंचन योजना पूर्णत्वासाठी रु. १५० कोटीची आवश्यकता असून त्यासाठी निधी उपलब्ध करण्याचे नियोजन झाले आहे काय,

(२) असल्यास, सदर उपसा जलसिंचन योजनेस रु.१५० कोटी निधी देऊन काम पूर्ण केल्यास १९००० हेक्टर जमीन ओलीता खाली येऊन ७० गावाची पिण्याच्या पाण्याची टंचाई दूर करता येऊ शकेल यासाठी मा.राज्यपाल महोदयाकडे प्रस्ताव दिला आहे, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, आवश्यक असणारा निधी उपलब्ध करून देण्याची काय कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) पैठण ब्रम्हगव्हाण उपसा सिंचन योजनेचे काम प्रगतीपथावर आहे. सदर योजनेच्या कामांची उर्वरित किंमत सुमारे रु.२८४ कोटी आहे. राज्याची आर्थोपायाची स्थिती व मा. राज्यपाल महोदयांचे निदेश यानुसार निधी उपलब्ध करून योजनेची कामे पूर्ण करण्याचे नियोजन आहे.

(२) या योजनेची प्रकल्पीय सिंचन क्षमता १८,७८७ हेक्टर असून या योजनेमुळे ५५ गावांची पिण्याच्या पाण्याची टंचाई दूर होणार आहे. तथापि मा.राज्यपालाना याबाबत प्रस्ताव सादर करण्यात आलेला नाही.

(३) या योजनेसाठी सन २०१५-१६ मध्ये रु.२२.०० कोटीचा निधी उपलब्ध झाला आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

सार्वजनिक आरोग्य रुग्णालय, उमरेड येथे प्रसुती करण्यासंबंधी व्यवस्था करण्याबाबत

(२१) * ११०३४ श्री.अनिल सोले, श्री.नागो गाणार, श्री.मितेश भांगडिया : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) सार्वजनिक आरोग्य रुग्णालय, उमरेड येथे प्रसुती करण्यासंबंधी काय व्यवस्था आहे,
- (२) असल्यास, उक्त रुग्णालयात आवश्यक डॉक्टर व अद्यावत यंत्रसामुग्री आहे काय,
- (३) असल्यास, वरील रुग्णालयात प्रसुती सफाई कर्मचाऱ्यांद्वारा केल्या जातात, हे खरे काय,
- (४) असल्यास, उक्त प्रकरणी संबंधितांवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) ग्रामीण रुग्णालय, उमरेड जि.नागपूर येथील प्रसुती कक्ष सुसज्ज अद्यावत यंत्रणा व आवश्यक मनुष्यबळासह कार्यरत असून येथे सामान्य प्रसुती, अडलेली प्रसुती, सिझेरीयन शस्त्रक्रीया केल्या जातात.

- (२) होय.
- (३) हे खरे नाही.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील ग्राम पंचायत कर्मचाऱ्यांना वेतनश्रेणी, विशेष महागाई भत्ता व समुह विमा निवृत्ती योजना लागू करण्याबाबत

(२२) * ११०५३ श्री.नागो गाणार, श्री.अनिल सोले : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यातील ग्राम पंचायत मधील कर्मचाऱ्यांना ५१०० ते ७१०० इतके अत्यल्प वेतन देण्यात येते, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, या कर्मचाऱ्यांना जिल्हा परिषदेच्या वर्ग ४ च्या कर्मचाऱ्यांप्रमाणे सेवाप्रवेश नियम बंधनकारक आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सेवाप्रवेश नियम बंधनकारक असताना मात्र त्यांना जिल्हा परिषदेतील कर्मचाऱ्यांप्रमाणे वेतनश्रेणी देण्यात येत नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, या प्रकरणी नागपूर विभागातील लोकप्रतिनिधींनी शासनास दिनांक १ ऑक्टोबर, २०१५ रोजी पत्र पाठवून विनंती केली, हे खरे आहे काय ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) होय.

(२) हे खरे नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) विषयास अनुसरून नागपूर विभागातील लोकप्रतिनिधींचे दिनांक २१/८/२०१५ रोजीचे पत्र शासनास प्राप्त झाले आहे हे खरे आहे.

**डहाणू-सफाळे (जि.पालघर) तांदुळवाडी खिंडीत पावसाच्या प्रवाहाने
जंगलातील सागवानाची झाडे उन्मळून पडल्याबाबत**

(२३) * १२२४१ श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.संदिप बाजोरिया, श्री.दिपकराव साळुंखे-पाटील, श्री.अब्दुल्लाखान दुर्गाणी, श्री.हेमंत टकले, श्री.आनंद ठाकूर, श्री.अनिल भोसले, श्री.खवाजा बेग, श्री.किरण पावसकर, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.राजेंद्र जैन :
सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) डहाणू-सफाळे (जि.पालघर) तांदुळवाडी खिंडीत पावसाच्या प्रवाहाने जंगलात दुतर्फा सागवानाची झाडे उन्मळून पडलेली आहेत तर वन विभाग आणि सार्वजनिक बांधकाम विभागाने राज्य मार्गाच्या दुतर्फा असलेली झाडे वाचवण्याची कोणतीही उपाययोजना केलेली नाही, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(३) असल्यास, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) सफाळे वनक्षेत्राच्या हद्दीत तांदुळवाडी घाटात जुलै महिन्याच्या शेवटच्या आठवड्यात जास्त पावसामुळे भुस्खलन होऊन तेथे साग-१ झाड (वेढी- ५० सें.मी.) व कलम-२ झाडे (वेढी-८० सें.मी. व १०० सें.मी.) उन्मळून पडली होती.

जमिनीची धुप होऊन भुस्खलन इ.नैसर्गिक आपत्ती घडू नये म्हणून वनविभागामार्फत जल व मृदा संधारणाची कामे उपाययोजना म्हणून केली आहेत.

(२) होय.

(३) व (४) सदर घटनेची माहिती मिळताच सफाळे वनक्षेत्रातील वनक्षेत्रपाल यांनी स्थानिक कर्मचाऱ्यांना घेऊन जागेची पहाणी करून मालाचा पंचनामा करून माल हा वन आगारावर वाहतुक करणेत आलेला आहे.

**राज्यातील १२ जिल्ह्यांसाठी सुरु असलेली मागासक्षेत्र अनुदान निधी योजना
(बीआरजीएफ) बंद झाल्याबाबत**

(२४) * ११७३७ श्री.जगन्नाथ शिंदे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.अब्दुल्लाखान दुर्गणी :

सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) केंद्र सरकारने सन २००९ मध्ये मानव विकास निर्देशांकानुसार राज्यातील १२ जिल्ह्यांसाठी सुरु केलेली मागासक्षेत्र अनुदान निधी योजना (बीआरजीएफ) गुंडाळलेली आहे, यामुळे संबंधित १२ जिल्ह्यांना दरवर्षी ३५ ते ४० कोटी रुपयांचे नुकसान सहन करावे लागणार आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, शासनाने दिनांक २० एप्रिल, २०१५ रोजी आदेश काढून ही योजना बंद करित असल्याचे जाहिर केले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, नांदेड जिल्ह्यातील ४९५ गावांमध्ये मागासक्षेत्र अनुदान निधी (बीआरजीएफ) योजनेतून जलशुध्दीकरण यंत्र बसविण्याच्या प्रस्तावाला मंजूरी मिळालेली होती, त्यासाठी पहिल्या टप्प्यात १६ कोटी १ लक्ष रुपयांचा निधी जिल्ह्यांना प्राप्त झाला असून त्यापैकी १० कोटी रुपये संबंधित ग्रामपंचायतीच्या खात्यावर आरटीजीएसद्वारे वर्ग करण्यात आले आहेत. ई- टेंडरींग पध्दतीने कार्यारंभ आदेश देण्याची प्रक्रियाही सुरु झाली असताना शासनाने ही योजना बंद करण्याचे जाहिर केल्यामुळे नांदेड जिल्ह्यातील सदरहू ४९५ गावांमध्ये जलशुध्दीकरण यंत्र बसविण्याचे कामेही प्रलंबित आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, केंद्र सरकारने मागासक्षेत्र अनुदान निधी योजना गुंडाळल्यामुळे मानव विकास निर्देशांकानुसार मागास असलेल्या जिल्ह्यांच्या विकासाचा कार्यक्रम सुरु ठेवण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) होय.

(२) होय.

(३) नाही.

नांदेड जिल्ह्यासाठी सन २०१४-१५ या आर्थिक वर्षात पहिल्या हप्त्यापोटी रुपये १६ कोटी, १ लक्ष एवढा निधी शासन स्तरावरून उपलब्ध करून देण्यात आला आहे. डिसेंबर, २०१४ मध्ये लोकसंख्येच्या प्रमाणात रुपये ९,९३,२४,२५०/- इतका निधी १०६३ ग्रामपंचायतीस RTGS द्वारे थेट वर्ग करण्यात आला. जल शुध्दीकरण संयंत्राचे प्रस्तावित व प्रशासकीय मान्यता दिलेल्या ४१० ग्रामपंचायतींना रुपये ४,१८,००,०००/- इतका निधी उपलब्ध करून देण्यात आला आहे. शासनाच्या दिनांक २५ मे, २०१५ रोजीच्या आदेशान्वये नांदेड जिल्हा परिषदेच्या प्रस्तावित काम करण्यास मान्यता देण्यात आलेली आहे. ग्रामपंचायतस्तरावरून ई-निविदा प्रक्रियेद्वारे कामे पूर्ण करून घेण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

(४) मानव विकास निर्देशांकानुसार ग्रामपंचायतींना १४ व्या वित्त आयोगाद्वारे उपलब्ध होणारा निधीमधून प्रस्तावित कामे करण्यात येणार आहेत.

नागपूर येथील बालकल्याण समिती बरखास्त केल्याबाबत

(२५) * १२३०० श्री.प्रकाश गजभिये, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.खवाजा बेग, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.अब्दुल्लाखान दुर्गाणी : सन्माननीय महिला व बाल कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नागपूर येथील बालकल्याण समिती शासनाने माहे ऑगस्ट, २०१५ मध्ये बरखास्त केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, त्याची कारणे काय आहेत,

(३) असल्यास, ही समिती अनेक लोकोपयोगी कामे करून बालकांना त्यांचे घटनात्मक हक्क मिळवून देण्याचे कार्य करित असल्यामुळे ही समिती पुन्हा सुरु करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) तत्कालीन अध्यक्ष व सदस्य, बाल कल्याण समिती, नागपूर यांनी भवन्स, सिव्हील लाईन्स नागपूर आणि उपसंचालक (शिक्षण) नागपूर विभाग, नागपूर यांना बालकांना मोफत व सक्तीच्या शिक्षणाचा अधिकार कायदा, २००९ (२००९ चा ३५) अंमलबजावणीच्या अनुषंगाने नोटीस दिलेली आहे. तथापि, बाल न्याय अधिनियमातील तरतुदीनुसार केवळ काळजी घेणे व संरक्षणाची आवश्यकता असलेल्या मुलांशी, संबंधित सर्व कार्यवाहीबाबतचे कामकाज चालविण्याचे अधिकार बालकल्याण समितीस आहेत. तथापि, बाल कल्याण समितीपुढे तक्रार केलेल्या बालकांचे पालक हे सक्षम पालक आहेत. त्यामुळे प्रथम दर्शनी काळजी व संरक्षणाची गरज असलेल्या मुलांच्या व्याख्येमध्ये सदर बालके येत नाहीत.

बाल कल्याण समितीकडे जरी तक्रार आली असली तरी बाल कल्याण समितीने सदरहू तक्रार योग्य त्या प्राधिकरणाकडे पाठविणे आवश्यक असताना बाल कल्याण समितीने उप संचालक (शिक्षण) नागपूर विभाग, नागपूर यांना नोटीस दिलेली आहे याबाबत राज्य शासनाने चौकशी केली असता समितीचे अध्यक्ष व सदस्य यांनी आपल्या पदाचा गैरवापर केल्या प्रकरणी ते बाल न्याय अधिनियमान्वये दोषी आढळले आहेत. सबब शासन अधिसूचना दिनांक ३.८.२०१५ अन्वये नियुक्ती समाप्त करण्यात आलेली आहे.

(३) सद्यस्थितीत बाल कल्याण समिती, भंडारा यांना बाल कल्याण समिती, नागपूरचे कामकाज पहावे असे निर्देश दिलेले आहे. नागपूर जिल्ह्यासाठी नवीन बाल कल्याण समिती गठित करण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

परभणी येथील जायकवाडी पाटबंधारे विभागात झालेला गैरप्रकार

(२६) * ११७७१ श्री.अब्दुल्लाखान दुराणी, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.विक्रम काळे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.अमरसिंह पंडित : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) ई-निविदा प्रक्रिया टाळण्यासाठी व हित संबंधातील मजुर संस्थांना कामे मिळवून देण्यासाठी परभणी येथील जायकवाडी पाटबंधारे विभाग क्र.२ च्या कार्यकारी अभियंत्यांनी कामांची विभागणी केल्यावरून मुख्य अभियंता, औरंगाबाद यांनी निविदा प्रक्रिया रद्द करण्याचे आदेश माहे जून-जुलै २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान काढले आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, शासनाच्या हितकारी सुचनांकडे दुर्लक्ष करित स्वतःच्या व मजुर संस्थांच्या फायद्यासाठी काम करणा-या संबंधित कार्यकारी अभियंता यांच्या कार्यपद्धतीची व नियमभंगाची मुख्य अभियंता यांच्या स्तरावरून चौकशी करण्यात आली आहे काय, असल्यास, त्यात काय निष्पन्न झाले,

(३) तसेच, संबंधितांच्या गैरप्रकारांची लाचलुचपत विभागामार्फत चौकशी करण्यात यावी अशी मागणी लोकप्रतिनिधींनी पोलीस महासंचालक, लाचलुचपत विभाग, मुंबई यांच्याकडे लेखी निवेदनाद्वारे सन २०१५ मध्ये केली आहे, हे खरे आहे काय,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) होय,

(२) सदरील प्रकरणी अधीक्षक अभियंता व प्रशासक, लाभक्षेत्र विकास प्राधिकरण, औरंगाबाद यांच्या स्तरावर चौकशी करण्यात आली व मुख्य अभियंता यांनी काम वाटप योग्य पध्दतीने झाले नसल्याने सर्व काम वाटप पूर्णतः रद्द केले आहे.

(३) होय,

सदर निवेदनानुसार महासंचालक, लाचलुचपत विभाग, मुंबई यांनी लाचलुचपत प्रतिबंधक विभाग पथक, परभणी यांना प्राध्यानाने चौकशी करून अहवाल सादर करण्याबाबत निर्देश दिलेले आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**पुणे जिल्हा परिषदेच्या महिला व बालकल्याण विभागाने
जास्त दराने पिठाच्या गिरणीची केलेली खरेदी**

(२७) * ११२२५ श्री.अनंत गाडगीळ : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पुणे जिल्हा परिषदेच्या महिला व बालकल्याण विभागाने बाजारात एका पिठगिरणीची किंमत जवळपास रुपये १३,०००/- असताना जिल्हा परिषदेने मात्र तीच गिरणी रुपये १८,०००/- ला एक याप्रमाणे गेल्या तीन वर्षांपासून हजारो गिरणीची खरेदी केली असल्याचे माहे जुलै, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, या खरेदी प्रकरणामुळे जिल्हा परिषदेला जवळपास साडेचार कोटी रुपयांचे नुकसान झाले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) व (२) हे खरे नाही. पुणे जिल्हा परिषदेच्या महिला व बालकल्याण विभागामार्फत पिठाच्या गिरणीची खरेदी ही ई-निविदाद्वारे करण्यात आली आहे. ई-निविदान्वये करण्यात आलेली खरेदी ही लघुत्तम दरास मंजूरी देते. सदर पिठाच्या गिरणीची खरेदी ही त्या त्या वर्षात लघुत्तम दरानुसार केलेली आहे. सदर किंमत ही बाजारभावाशी पडताळणी करून करण्यात आलेली आहे. त्यामुळे जिल्हा परिषदेचे कोणतेही नुकसान झालेले नाही.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यात अनेक ठिकाणी कुपोषणाची गंभीर समस्या दूर करण्यासाठी
 "खाजगी क्षेत्राची" मदत घेण्याबाबत**

(२८) * १२००२ प्रा.जोगेन्द्र कवाडे : सन्माननीय महिला व बाल कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यात विदर्भ, मराठवाडा, यवतमाळ, नंदुरबार, गोंदिया, गडचिरोली सारख्या ठिकाणी कुपोषणाची गंभीर समस्या निर्माण झाली असून राज्यातील कुपोषण दूर करण्यासाठी "खाजगी क्षेत्राची" मदत घेण्यात येणार असल्याचा निर्णय शासनाने घेतल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, अतिकुपोषित मुलांपर्यंत कुपोषणाच्या अनेक योजना पोहचत नसल्याने अतिकुपोषित मुलांना २१ दिवस रुग्णालयात दाखल करून त्यांच्यावर उपचार केले जातात, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, मुंबईमधील संजय गांधी राष्ट्रीय उद्यानाच्या आसपास कुपोषणग्रस्तांची संख्या जास्त आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, कुपोषणाच्या प्रमाणास आळा घालण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) कॉर्पोरेट सामाजिक जबाबदारी (CSR) धोरण या कंपनी कायदा, २०१३ मधील भाग-१३५ प्रमाणे उपक्रमांमध्ये कंपन्यांबरोबर भागीदारी करण्याबाबत दिनांक २०/०५/२०१५ रोजी शासन निर्णय निर्गमित करण्यात आलेले आहेत. त्यामध्ये आरोग्य, पोषण, सुरक्षा व रक्षण, सामाजिक आर्थिक सबलीकरण ई-गव्हर्नर्स इ. क्षेत्रामध्ये अनेक महत्त्वाचे कार्यक्रम राबविण्यात येणार आहे.

(२) एकात्मिक बाल विकास सेवा योजने अंतर्गत अंगणवाडीतील बालके, गरोदर स्त्रिया व स्तनदा माता यांची दरमहा आरोग्य विभागांकडून तपासणी करण्यात येते. दुर्धर व गंभीर आजारी बालकांना ग्रामीण, उपजिल्हा, जिल्हा रुग्णालयातील बाल विकास केंद्रात (CTC) २१ दिवसांसाठी दाखल करण्यात येते.

(३) हे खरे नाही.

माहे ऑगस्ट, २०१४ व माहे ऑगस्ट, २०१५ च्या मासिक प्रगती अहवालानुसार मुंबईमधील संजय गांधी राष्ट्रीय उद्यान व लगतच्या अंगणवाडी केंद्रातील कुपोषणाची आकडेवारी पुढीलप्रमाणे आहे.

कालावधी	एकूण वजन घेतलेल्या बालकांची संख्या	सर्वसाधारण बालके	मध्यम कमी वजनाची बालके	तीव्र कमी वजनाची बालके
ऑगस्ट २०१४	१९७५	८९३	३३०	२० (१.०१ %)
ऑगस्ट २०१५	१५९७	९९३	३५३	१५ (०.९४%)

वरील तपशिलावरून तीव्र कमी वजनाच्या बालकांच्या संख्येत घट झाल्याचे दिसून येते.

(४) कुपोषणाला आळा घालण्याकरिता राज्यात राजमाता जिजाऊ कुपोषण मिशनची स्थापना करण्यात आलेली असून याद्वारे कुपोषणाला आळा घालण्यासंबंधी आवश्यक उपाययोजना करण्यात येत आहे. एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेतर्गत नियमित आहाराव्यतिरिक्त अतिरिक्त पौष्टिक मुल्य असलेले खाद्य पदार्थ, अंडी/ केळी तसेच विविध प्रकारची आरोग्यदायी औषधे इ.चा पुरवठा अंगणवाडीतील लाभार्थींना निधीच्या उपलब्धतेनुसार केला जातो. आदिवासी क्षेत्रातील नवसंजीवन क्षेत्रांतर्गत येणाऱ्या प्रकल्पातील लाभार्थींना अतिरिक्त पोषणमुल्य असणारा आहार पुरविण्यात येतो. अंगणवाडीतील बालकांना आरोग्य सेवा पुरविण्याकरिता आरोग्य विभागाशी योग्य तो समन्वये साधण्यात येतो.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

पुणे जिल्ह्यातील २०० गावांची जलयुक्त शिवार योजनेसाठी निवड केल्याबाबत

(२९) * १२३६८ श्री.अनिल भोसले, श्री.जयवंतराव जाधव, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.दिपकराव साळुंखे-पाटील, श्री.किरण पावसकर, श्री.ख्वाजा बेग, अॅड.जयदेव गायकवाड, श्री.हेमंत टकले, श्री.आनंद ठाकूर, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.प्रकाश गजभिये : सन्माननीय जलसंधारण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) पुणे जिल्ह्यातील २०० गावांची जलयुक्त शिवार योजनेसाठी निवड करण्यात आली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, या जलयुक्त शिवार योजनेची माहे ऑक्टोबर, २०१५ पर्यंतची सदय:स्थिती काय आहे,
- (३) असल्यास, सदर योजनेवर आतापर्यंत किती खर्च करण्यात आला आहे,
- (४) असल्यास, ही जलयुक्त शिवार योजना केव्हा पूर्ण करण्यात येणार आहे ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) होय, हे खरे आहे.

- (२) पुणे जिल्ह्यातील २०० गावांमध्ये एकूण ४४३३ कामे विविध यंत्रणेमार्फत हाती घेण्यात आली असून, त्यापैकी ३०१० कामे पूर्ण झाली असून १४२३ कामे प्रगतिपथावर आहेत.
- (३) विविध शासकिय यंत्रणा/विभाग व सी.एस.आर. व लोकसहभाग मधून उपलब्ध झालेल्या निधीमधून ऑक्टोबर, २०१५ अखेर रु. ६२.२७ कोटी खर्च झालेला आहे.
- (४) पुणे जिल्ह्यात सन २०१५-१६ करिता जलयुक्त शिवार योजनांतर्गत निवडण्यात आलेल्या २०० गावांमधील जलयुक्त शिवार योजनेची कामे मार्च, २०१६ पर्यंत पूर्ण करण्याचे नियोजन आहे.

अंभी (ता.भूम, जि.उस्मानाबाद) गावात दुष्काळामुळे
गावातील मजुरांना रोजगार देण्याबाबत

(३०) * ११२९१ श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद : सन्माननीय रोजगार हमी योजना मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) अंभी (ता.भूम, जि.उस्मानाबाद) गावात दुष्काळाच्या दाहकतेमुळे १५ दिवसापासून हाताला काम नसल्याने अर्धपोटी असलेल्या कुटूंबातील एका ४० वर्षीय महिलेने अंगावर रॉकेल ओतून पेटवून घेतल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१५ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, सदर प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदर गावातील मजुरांना रोजगार मिळवून देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
 (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) हे खरे नाही.

- (२) मगारोहयो अंतर्गत गावातील मजुरांना मागेल त्यांना काम उपलब्ध करून देण्यात येत आहे.
 (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**खर्डी (ता.महाड, जि.रायगड) गावांमध्ये एकात्मिक पाणलोट
 विकासाच्या कामामध्ये झालेला गैरव्यवहार**

(३१) * १२१२९ श्री.सुनिल तटकरे, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.दिपकराव साळुंखे-पाटील, श्री.खवाजा बेग, श्री.किरण पावसकर, श्री.अनिल भोसले, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.हेमंत टकले, श्री.राजेंद्र जैन : सन्माननीय जलसंधारण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) खर्डी (ता.महाड, जि.रायगड) येथील गावांमध्ये एकात्मिक पाणलोट विकासाच्या कामामध्ये मोठ्या प्रमाणात गैरव्यवहार झाला असल्याने सदर कार्यक्रम बंद करण्यात यावे, या मागणीसाठी गावकऱ्यांनी ग्रामपंचायतीसमोर दिनांक २५ ऑगस्ट, २०१५ रोजी वा त्यासुमारास आमरण उपोषण सुरु केले, हे खरे आहे काय,
 (२) असल्यास, याप्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,
 (३) असल्यास, त्यात काय आढळून आले आहे व याप्रकरणी संबंधितांविरुद्ध काय कारवाई करण्यात आली वा येत आहे,
 (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) हे अंशतः खरे आहे. सदरचे उपोषण ग्रामपंचायती समोर नसून तहसिल कार्यालय महाड यांचे समोर करण्यात आले आहे.

- (२), (३) व (४) तक्रारदार यांच्या दिनांक २०.८.२०१५ च्या तक्रार अर्जातील मुद्द्यांच्या अनुषंगाने सविस्तर चौकशी करण्याच्या सूचना आयुक्त (कृषि) यांना देण्यात आल्या आहेत.

यवतमाळ जिल्हा परिषदेच्या बांधकाम विभागांतर्गत उमरखेड
तालुक्यात ई-निविदा न काढताच कामे दिल्याबाबत

(३२) * १२२६३ श्री.संदिप बाजोरिया, श्री.हेमंत टकले, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.अनिल भोसले, श्री.खवाजा बेग, श्री.किरण पावसकर, श्री.विक्रम काळे, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.अब्दुल्लाखान दुर्राणी : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) यवतमाळ जिल्हा परिषदेच्या बांधकाम विभागांतर्गत उमरखेड तालुक्यात ई-निविदा न काढताच २० कोटीची कामे सुरु आहेत, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे,
- (३) असल्यास, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार निविदा न काढताच सुरु असलेल्या कामाबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) नाही.

(२), (३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

सिंचन विहिरींना मनरेगा योजनेत समाविष्ट करून यवतमाळ जिल्ह्यात
सिंचन विहिरी निर्माण करणेबाबत

(३३) * १२०९४ श्री.खवाजा बेग, श्री.संदिप बाजोरिया, श्री.किरण पावसकर, श्री.राजेंद्र जैन, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.हेमंत टकले, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.दिपकराव साळुंखे-पाटील, श्री.अब्दुल्लाखान दुर्राणी : सन्माननीय रोजगार हमी योजना मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) यवतमाळ सिंचन विहिरींना मनरेगा योजनेत समाविष्ट करून जिल्ह्याला सिंचन विहिरीसाठी रुपये ८५ कोटी देण्यात आले आहेत, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, यवतमाळ जिल्ह्यात सिंचन विहिरी निर्माण करणेबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) हे खरे नाही.

(२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

माण (जि.सातारा) तालुक्याचा दुष्काळ कायम दूर करण्याबाबत

(३४) * ११५०२ श्री.आनंदराव पाटील, श्री.संजय दत्त, श्री.रामहरी रुपनवर, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) माण (जि.सातारा) तालुक्याचा दुष्काळ कायम दूर होण्यासाठी १९९५ साली शासनाने कृष्णा खोरे विकास महामंडळ स्थापन करून उरमोडी आणि जिहे कठापूर या योजना तयार करून सुरु केल्या, परंतु दुर्लक्ष झाल्याने सदर योजना प्रलंबित असल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या योजना पूर्ण करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) नाही. कृष्णा पाणी तंटा लवादाच्या निर्णयानुसार महाराष्ट्राच्या वाट्याला आलेल्या कृष्णा खोऱ्यातील पाणीवापरासाठी प्रकल्प पूर्ण करण्यासाठी महाराष्ट्र कृष्णा खोरे विकास महामंडळाची स्थापन करून सन १९९६ मध्ये झाली आहे.

सदयःस्थितीत निधीच्या उपलब्धतेनुसार उरमोडी आणि जिहे कठापूर प्रकल्पांची कामे करण्यात येत आहेत.

(२) सन २०१५-१६ मध्ये उरमोडी प्रकल्पासाठी रु.४८.०० कोटी तरतूद असून जिहे कठापूर उपसा सिंचन योजनेसाठी सन २०१४-१५ मधील शिल्लक रु.६२.४० कोटी निधी कामासाठी खर्च करण्यास ऑक्टोबर २०१५ मध्ये शासनाने मान्यता दिली आहे.

जिहे कठापूर उपसा सिंचन योजनेचा सुधारीत प्रशासकीय मान्यतेचा प्रस्ताव शासनाचे विचारधीन आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुंबईतील पूर्व व मध्य उपनगरातील मुलूंड एलबीएस रोडवर असलेल्या कामगार रुग्णालयाची झालेली दुरवस्था

(३५) * ११३२५ श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.संजय दत्त, श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मुंबईतील पूर्व व मध्य उपनगरातील कामगारांसाठी मुलुंड एलबीएस रोडवर असलेल्या कामगार रुग्णालयाची दुरुवस्था झाली असून तेथे उपचारार्थ येणारे रुग्ण, कार्यरत कर्मचारी व अधिकारी यांच्या जीवित्तास धोका निर्माण झाला असल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, रुग्णालयातील काही वॉर्डही बंद आहेत तसेच दोन शस्त्रक्रिया विभागांपैकी एक विभाग बंद असून त्याच्या दुरुस्तीचे काम सुरु आहे, औषधांसाठी रुग्णालयाबाहेर जावे लागत आहे, त्यातच कक्षसेविका, रोगनिदान तज्ञ इत्यादींचा तुटवडा असल्याने कर्मचारी वर्गावर भार पडत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) हे अंशतः खरे आहे. राज्य कामगार विमा योजना रुग्णालय, मुलुंड रुग्णालयाची इमारत बांधून ३८ वर्षे झाली आहे. सदर इमारतीची आवश्यक त्या ठिकाणी दुरुस्ती व नुतनीकरण करण्यात येत आहे.

(२) हे अंशतः खरे आहे.

सदर रुग्णालयातील आंतररुग्ण व परिचारिकांची संख्या लक्षात घेता २० पैकी ९ वॉर्ड सुरु ठेवण्यात आले आहेत. तसेच दोन शस्त्रक्रिया गृह उपलब्ध असून त्यापैकी दुसऱ्या मजल्यावरील शस्त्रक्रिया गृह दुरुस्ती व नुतनीकरणाकरिता बंद ठेवण्यात आले आहे. तथापि, १ शस्त्रक्रिया गृह कार्यरत असून त्यामार्फत सर्व शस्त्रक्रिया करण्यात येत आहेत.

औषध पुरवठादारांची देयके प्रलंबित राहिली असून त्यामुळे औषधांचा तुटवडा निर्माण झाला आहे. तथापि इतर शासकीय रुग्णालयांकडून अथवा स्थानिक खरेदी करून विमा रुग्णांना औषधी उपलब्ध करून देण्यात येत आहे.

रुग्णालयातील कक्षसेवकांच्या एकूण १२० मंजूर पदांपैकी १०१ पदे भरलेली आहेत. विशेषज्ञांच्या एकूण १५ मंजूर पदांपैकी ५ पदे भरलेली आहेत. तथापि, राज्य कामगार विमा महामंडळामार्फत वेळोवेळी तात्पुरत्या स्वरूपात १ वर्षांच्या कालावधीकरिता अंशकालीन विशेषज्ञांची नेमणूक करण्यात येत आहे.

(३) सदर रुग्णालयातील शस्त्रक्रियागृह व बाह्यरुग्ण विभागाच्या दुरुस्ती व नुतनीकरणाच्या प्रस्तावास प्रशासकीय मान्यता दिली असून निधी सुध्दा उपलब्ध करून दिला आहे. त्यानुषंगाने सार्वजनिक बांधकाम विभागामार्फत पुढील कार्यवाही सुरु आहे.

सन २०१४-१५ मध्ये विशेषज्ञांची २२ पदे पदोन्नतीने भरली असून विशेषज्ञांची उर्वरित रिक्त पदे भरण्याबाबत कार्यवाही सुरु आहे.

(४) दुरुस्ती व नुतनीकरण करणे, औषधी उपलब्ध करणे व रिक्त पदे भरणे याबाबत कार्यवाही करण्यात येत आहे. त्यामुळे विलंबाचा प्रश्न उदभवत नाही.

गोकुंदा (जि.नांदेड) येथील उपजिल्हा रुग्णालयात परिचारिकांची रिक्त असलेली पदे

(३६) * ११३४२ श्री.अमरनाथ राजूरकर, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे, श्री.संजय दत्त, श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद, श्री.सुभाष झांबड : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) गोकुंदा (जि.नांदेड) येथील उपजिल्हा रुग्णालयात एकूण १२ परिचारिकांची पदे मंजूर असतांना केवळ ६ परिचारिका कार्यरत आहेत त्यामुळे कार्यरत असलेल्या परिचारिकांवर आरोग्य सेवेचा प्रचंड ताण पडत असल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१५ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, परिचारिकांची रिक्त पदे भरण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) अंशतः खरे आहे. अधिपरिचारिकांच्या १२ मंजूर पदापैकी ८ पदे भरलेली असून ४ पदे रिक्त आहेत. तथापि, आरोग्य सेवेवर परिणाम होत आहे, हे खरे नाही.

(२) व (३) शुश्रूषा संवर्गातील रिक्त पदे अस्थाई, बंधपात्रित व सरळसेवेने भरण्याबाबतची कार्यवाही सुरु आहे.

नाशिक जिल्ह्यातील गंगापूर, भंडारदरा इत्यादी धरणात ५० टक्के

इतकाच पाणी साठा असल्याबाबत

(३७) * १२६८६ डॉ.अपूर्व हिरे : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नाशिक जिल्ह्यातील गंगापूर, भंडारदरा इत्यादी धरणात यावर्षी अल्प पर्जन्यामुळे सरासरी ५० टक्के इतकाच पाणी साठा असल्याने आणि हे बहुतांश पाणी पिण्यासाठीच राखीव करण्यात आल्याने जिल्ह्यातील सर्वसामान्य जनता व शेतक-यांचे हक्काचे पाणी मराठवाड्यासाठी देण्यात येवू नये, या मागणीसाठी नाशिक येथे जिल्हाधिकारी कार्यालयासमोर दिनांक ९ ऑक्टोबर, २०१५ रोजी वा त्यासुमारास आंदोलन करण्यात आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, नुकत्याच संपन्न झालेल्या कुंभमेळ्यात धरणातील पाण्याचा झालेला वापर, नाशिक शहरात महानगरपालिकेने अवलंबिलेले पाणी कपातीचे धोरण, औष्णिक वीज निर्मिती केंद्राला असलेली पाण्याची गरज, नाशिक जिल्ह्यातील १ लाख हेक्टर द्राक्षाचे उभे असलेले पीक, या पार्श्वभूमीवर मराठवाड्याकरीता पाणी देण्याप्रश्नी नाशिक जिल्ह्यात असहमती व प्रचंड नाराजीचे वातावरण निर्माण झाल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, गोदावरी खो-यातील वरच्या धरणांमध्ये अत्यंत कमी पाणी साठा असल्याने त्याचप्रमाणे यंदा सिंचनासाठी पाणी मिळू शकणार नसल्याने जिल्ह्यातील जनतेस हक्काच्या पाण्यापासून वंचित ठेवून मराठवाड्याला पाणी देण्यात येवू नये, अशी आग्रही मागणी नाशिक जिल्ह्यात केली जात असून यासंदर्भात प्रखर जनआंदोलनाचा इशारा देण्यात आला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, राज्यातील धरण साठ्याचा आढावा घेवून फेरनियोजनात नाशिक जिल्ह्यातील पाणी मराठवाड्याला देवून शेतकरी, सर्वसामान्य नागरिकांच्या हिताच्याविरोधात निर्णय घेण्यात येवू नये, अशीही मागणी करण्यात येत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, अल्पपर्जन्य व दुष्काळाची वाढती व्याप्ती विचारात घेता वाया जाणारे पश्चिमवाहिनी नद्यांचे पाणी पुर्वेकडेस वळवून नदीजोड प्रकल्प राबविणे, तसेच मुंबईकरिता चेन्नईच्या धर्तीवर समुद्राचे पाणी शुद्ध करून मुंबईचा पिण्याच्या पाण्याचा प्रश्न मार्गी लावणे इत्यादी योजनेबाबत शासन काय कार्यवाही करणार आहे ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) अंशतः खरे आहे.

दि. १२.१०.२०१५ व दि. १७.१०.२०१५ च्या पत्रान्वये दि. १९.१०.२०१५ ला आंदोलन करणेसाठी जिल्हाधिकारी नाशिक यांना निवेदन देवून गंगापूर धरणाच्या नाशिक डावा तट कालव्याच्या ठिकाणी आंदोलन करण्यात आले होते.

(२), (३) व (४) तथापि, महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरण अधिनियम, २००५ मधील कलम ११ (च) नुसार समन्यायी पध्दतीने पाणीवाटपाचा निर्णयानुसार कार्यवाही करण्यात आलेली आहे.

(५) पश्चिमेकडे अरबी समुद्रास वाहून जाणारे पाणी पूर्वेकडे गोदावरी खोऱ्यात वळविण्यासाठी ६ प्रवाही वळण योजनांची कामे भौतिकदृष्ट्या पूर्ण, ११ प्रवाही वळण योजनांची कामे विविध टप्प्यावर प्रगतीपथावर, ३ प्रवाही वळण योजनांना तत्त्वतः मान्यता मिळणे बाबत शासनाकडे प्रस्ताव विचाराधीन, ३ प्रवाही योजनांची कामे स्थानिकस्तर मार्फत प्रगतीपथावर, ७ प्रवाही वळण योजनांची कामे अत्यंत प्राथमिक अवस्थेत, अशी एकूण ३० प्रवाही वळण योजनांची कामे विविध टप्प्यावर प्रगतीपथावर आहेत.

एकदरे (दमणगंगा) ते गोदावरी खोरे या नदी जोड योजनेचा सविस्तर प्रकल्प अहवाल तयार करण्याची विनंती राज्य शासनाने राष्ट्रीय जलविकास अभिकरण यांना दिनांक १२/३/२०१५ च्या पत्रान्वये केलेली आहे.

दमणगंगा-पिंजाळ प्रकल्प ७५% विश्वासहतेला संकल्पीत करावा. त्यानुसार बोगद्याचे संकल्पन करावे. गुजरामधील मधुबन धरणाच्या पाणलोट क्षेत्रातील भूगड धरणामुळे अडले जाणारे पाणी भूगड धरणाऐवजी वाघ धरणातून द्यावे. जेणेकरून भूगड पाणलोट क्षेत्रातून उर्वरित पाणी पूर्वेकडे वळवणे शक्य होईल असे राज्यांचे मत दि.१५/९/२०१५ रोजी दिल्ली येथील बैठकीत राज्याच्या वतीने मांडण्यात आले. त्यावर राष्ट्रीय जल अभिकरण (महाराष्ट्राने सुचविलेले) बदल करून प्रकल्प अधिक आकर्षक करणेचे बाबतची तयारी केंद्र शासनामार्फत स्पष्ट करण्यात आली.

नार, पार, अंबिका, औरंगा नदीखोऱ्यातील सर्वसाधारणपणे २०० मी उपसा उंचीच्या मर्यादत उपलब्ध होणारे पाणी गिरणा खोऱ्यात वळविणे विचाराधीन आहे. नार, पार, औरंगा, अंबिका या ४ खोऱ्यातील पश्चिम वाहिनी नद्यांचे पाणी पूर्वेकडे तापी खोऱ्यात वळविण्यासाठी योजनेचे सविस्तर सर्वेक्षण व अन्वेषण सविस्तर प्रकल्प अहवाल तयार करण्यासाठी लागणाऱ्या खर्चास दि.२३.१२.२०१४ रोजी प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली आहे.

समुद्राचे पाणी शुध्द करून मुंबईच्या पाण्याचा प्रश्न जलसंपदा विभागाच्या विचाराधीन नाही.

औरंगाबाद जिल्हाधिकारी कार्यालयाने लघुसिंचनांतर्गत येणाऱ्या जलयुक्त शिवाराच्या २५० बंधाऱ्यांच्या संचिकांना कार्यादेश असताना निधीअभावी स्थगिती दिल्याबाबत

(३८) * ११५६७ श्री.सुभाष झांबड, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे, श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद, श्री.संजय दत्त : सन्माननीय जलसंधारण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) औरंगाबाद जिल्हाधिकारी कार्यालयाने लघुसिंचनांतर्गत येणाऱ्या जलयुक्त शिवाराच्या २५० बंधाऱ्यांच्या संचिकांना कार्यादेश असताना निधीअभावी स्थगिती दिली असल्याचे दिनांक २१ सप्टेंबर, २०१५ रोजी वा त्या सुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, शासनाने जलयुक्त शिवार योजनेसाठी ३७ कोटी १९ लाख रुपयांचा निधी मंजूर केला, त्यातील २१ कोटी ९९ लाख रुपये लघुसिंचन विभागाला देण्याचे आदेश निर्गमित केले, परंतु जिल्हा नियोजन विभागाने हा निधी समितीच्या नियतवेच्या कामासाठी नियमबाह्य वापरला आहे, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, १० टक्के जलयुक्त शिवार योजनेसाठी देण्याचा प्रस्ताव सादर करण्याचे आदेश जिल्हाधिकाऱ्यांनी नियोजन विभागाला दिले परंतु नियोजन विभागाने आजपर्यंत तसा प्रस्ताव सादर केला नसल्याने कंत्राटदारांची बिले व कामे अपूर्ण असल्यामुळे शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) होय, हे अंशतः खरे आहे.

जलयुक्त शिवार अभियानांतर्गत औरंगाबाद जिल्ह्यामध्ये २८५ सिमेंट नाला बांधाच्या निविदा स्वीकृत करण्यात आल्या होत्या. उपलब्ध निधी विचारात घेता २८५ योजनांपैकी ४३ कामांना स्थगिती दिली असून १४ कामे रद्द करण्यात आली आहेत.

(२) हे खरे नाही.

जिल्हा वार्षिक योजना सन २०१५-१६ अंतर्गत औरंगाबाद जिल्ह्यासाठी जलयुक्त शिवार अभियानांतर्गत घ्यावयाच्या कामासाठीच्या ३७ कोटी १९ लक्ष इतका नियतव्यय आहे. जलयुक्त शिवार अभियानाच्या जिल्हास्तरीय समितीच्या बैठकीत घेतलेल्या निर्णयानुसार सदर निधीचे वितरण कृषि विभागाला रु.१४.२७ कोटी, उप वनसंरक्षक, वन विभाग ०.३९ लक्ष, कार्यकारी अभियंता, जिल्हा परिषद सिंचन १.५८ कोटी व कार्यकारी अभियंता लघुसिंचन (जलसंधारण) रु. २०.९५ कोटी निधी याप्रमाणे उपलब्ध करून देण्यात आला आहे.

(३) हे खरे आहे.

तथापि, जलयुक्त शिवार अभियानांतर्गत कार्यकारी अभियंता, लघुसिंचन (जलसंधारण) या विभागास वितरित केलेल्या निधी व्यतिरिक्त आवश्यक असणाऱ्या निधीसाठी जिल्हा नियोजन समितीकडून निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत जिल्हाधिकारी यांच्या दि.२९.१०.२०१५ च्या पत्रान्वये जिल्हा नियोजन अधिकारी यांना कळविले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

चंद्रपूर शहरातून वाहणाऱ्या ईरई नदीच्या खोलीकरणाचा प्रस्ताव मंजूर करण्याबाबत

(३९) * ११००६ श्री.मितेश भांगडिया, श्री.अनिल सोले, श्री.नागो गाणार :

सन्माननीय जलसंधारण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) चंद्रपूर शहरातून जाणाऱ्या ईरई नदीच्या खोलीकरणाचा प्रस्ताव शासनाकडे प्रलंबित आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, या नदीच्या पात्रात औष्णिक विद्युत केंद्रातून निघणारी राख तसेच कोळसा खाणीतून निघणारी रेती मिसळत असल्यामुळे नदीचे पात्र अरुंद झालेले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, पात्र अरुंद असल्यामुळे पावसाळ्यात नदीचे पाणी शहरातून वाहिल्याने वित्तहानी होत असते, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, ईरई नदी खोलीकरणाचा प्रस्ताव मंजूर करण्यासाठी शासनाकडे प्रलंबित आहे, हे खरे आहे काय,
- (५) असल्यास, सदर प्रकरणी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) होय, हे खरे आहे.

जिल्हाधिकारी, चंद्रपुर यांच्या मार्फत रु.२२.५० कोटी निधीचा प्रस्ताव (अंदाजपत्रक) सचिव महसूल, वन व मदत पुर्नवसन विभाग यांना सादर करण्यात आलेला आहे.

(२) होय.

(३) होय, हे खरे आहे.

चंद्रपूर शहर तसेच नदीकाठावरील गावांना पावसाळ्यात पाणी शिरून पुर परिस्थिती निर्माण होत असते.

(४) होय.

(५) दि.१८/७/२०१५ पासून जलसंपदा विभागाच्या यांत्रिकी विभागामार्फत ईरई नदीतील गाळ काढण्याचे काम सुरु करण्यात आले आहे.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

**अमळनेर (जि. जळगांव) येथे जिल्हा परिषदे अंतर्गत विश्रामगृह,
पशुवैद्यकीय दवाखाना इ. बांधकामे बी.ओ.टी. तत्वावर करण्याबाबत**

(४०) * ११८५७ श्रीमती स्मिता वाघ : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अमळनेर (जि.जळगांव) येथे जिल्हा परिषदे अंतर्गत विश्रामगृह, पशुवैद्यकीय दवाखाना इ. बांधकामे बी.ओ.टी. तत्वावर करण्याचे जिल्हा परिषद जळगांवच्या विचाराधीन आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, सदर विचाराधीन बाबीवर शासनाचा विचार पूर्ण झाला आहे काय,
 (३) असल्यास, त्यानुसार सदर कामांबाबत कोणती कार्यवाही करण्यात आली वा करण्यात येत आहे,
 (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) व (२) होय.

- (३) या प्रकल्पाचा बि.ओ.टी. अंतर्गत विकास करण्यासाठी प्रक्रिया प्रगतीत असून जिल्हा परिषदेकडून ई-निविदा प्रक्रियाची कार्यवाही सुरु आहे.
 (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

जनसामान्यांना नियमित ऐच्छिक रक्तदाते होण्यासाठी प्रोत्साहित करण्याबाबत

(४१) * ११६४५ श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मुंबईला दरवर्षी तीन लाख युनिट रक्ताची गरज आहे ही गरज कमी करण्यामध्ये मुंबई जिल्हा एडस नियंत्रण सोसायटी (एमडीसीएस) प्रयत्नशील असली तरी लोकांमधील गैरसमज व ऐच्छिक रक्तदात्यांच्या अभावामुळे रक्त साठ्याचा तुटवडा होत असल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
 (२) असल्यास, जनसामान्यांना नियमित ऐच्छिक रक्तदाते होण्यासाठी प्रोत्साहित करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
 (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) हे खरे नाही.

माहे ऑगस्ट, २०१५ मध्ये २८१६८ युनिट रक्त गोळा केले गेले व मागणीनुसार १७,५५३ युनिट रक्त वापरले गेले. सदर बाब स्पष्ट करते की, मुंबईमध्ये रक्ताचा तुटवडा नव्हता.

- (२) मुंबईत रक्ताचा तुटवडा नसला तरी भविष्यात रक्ताचा तुटवडा भासू नये यासाठी रक्तपेढ्यांमधील जनसंपर्क अधिकारी, सामाजिक कार्यकर्ता तसेच रक्तदान शिबिर संयोजक यांच्या संयुक्त सहयोगाने ऐच्छिक रक्तदान शिबिरांचे आयोजन केले जाते. ऐच्छिक रक्तदानाच्या प्रचारासाठी एसएमएस मोहिम, आकाशवाणी आणि वृत्तपत्रे इ. मार्फत जनसामान्यांना नियमित ऐच्छिक रक्तदाते होण्याकरीता आवाहन केले जाते.
 (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

भंडारा येथे २०० बेडचे नवीन महिला रुग्णालयासाठी जागा उपलब्ध करण्याबाबत

(४२) * १२५४० श्री.राजेंद्र जैन : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) भंडारा येथे २०० बेडचे नवीन महिला रुग्णालय शासनाने मंजूर केले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, शासनाकडून या रुग्णालयास जमीन खरेदी करण्यात आलेली आहे काय,
- (३) असल्यास, शासनाकडून होणाऱ्या विलंबामुळे रुग्णांना मोठ्या प्रमाणात त्रास सहन करावा लागत आहे, हे खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, मंजूर रुग्णालयास जमीन उपलब्ध करून देण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) दि.१७ जानेवारी, २०१३ च्या शासन निर्णयान्वये भंडारा येथे १०० खाटांचे महिला रुग्णालय स्थापनेस मान्यता देण्यात आलेली आहे.

- (२) जमीन हस्तांतरीत करणेबाबत कार्यवाही सुरु आहे.
- (३) हे खरे नाही.
- (४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

भिरवंडे-जांभूळभाटले (ता.कणकवली, जि.सिंधुदुर्ग) येथील खडीश नदीवरील साकव पडून सात जण जखमी झाल्याबाबत

(४३) * १२०१६ श्री.राहुल नार्वेकर, श्री.खवाजा बेग, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.दिपकराव साळुंखे-पाटील, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.आनंद ठाकूर, श्री.अनिल भोसले : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) पाच दिवसांच्या गणपतीचे विसर्जन करतांना भिरवंडे-जांभूळभाटले (ता.कणकवली, जि.सिंधुदुर्ग) येथील खडीशी नदीवरील साकव दिनांक २१ सप्टेंबर, २०१५ रोजी सायंकाळी ५.३० वाजताच्या सुमारास कोसळल्याने सात जण जखमी झाले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(३) असल्यास, राज्यात गावखेड्यांमध्ये जीर्ण झालेल्या साकवांची दुरुस्ती तसेच नवीन साकवांचे बांधकाम करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) प्रश्नांकित साकव कोसळल्याने त्यामध्ये दोन जण किरकोळ जखमी झाले आहेत.

(२), (३) व (४) शासन परिपत्रक सार्वजनिक बांधकाम विभाग दिनांक ४.१०.१९९० अन्वये नवीन साकव बांधण्याबाबत सूचना दिल्या आहेत व शासन निर्णय सार्वजनिक बांधकाम विभाग दिनांक ३.९.२०१५ अन्वये साकव बांधणीच्या खर्चाची कमाल आर्थिक मर्यादा रु.२० लाखावरून रु.३५.०० लक्ष एवढी वाढविण्यात आली आहे.

नवीन साकव बांधण्याच्या प्रस्तावांची अधीक्षक अभियंता यांनी छाननी करून प्रस्ताव जिल्हा नियोजन व विकास मंडळाकडे मंजूरीसाठी पाठवावयाचे आहेत.

निरा नदीच्या डाव्या कालव्यातून (ता.बारामती, जि.धुळे)

लाखो लिटर पाण्याची चोरी सुरु होत असल्याबाबत

(४४) * ११६३० श्री.अमरिशभाई पटेल, श्री.संजय दत्त, श्री.मुझफ्फर हुसैन

सय्यद : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) निरा नदीच्या डाव्या कालव्यातून प्रत्येक आवर्तनात (ता.बारामती, जि.धुळे) लाखो लिटर पाण्याची चोरी सुरु असल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१५ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त कालव्याला अनेक ठिकाणी छिद्रे पाडून जमिनीखालून पाईपलाईनद्वारे पाणी थेट शेतात घेतले असून काही ठिकाणी कालव्याच्या बाजूला विहिरी खोदून त्यात थेट कालव्याचे पाणी सायफन तंत्राने सोडल्याचे निदर्शनास आलेले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी चौकशी करून शासनाने दोषींवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) व (२) अंशतः खरे आहे.

(३) निरा डावा कालव्याच्या या वर्षीच्या खरीपाच्या आवर्तनामध्ये बारामती तालुक्यात अनधिकृत पाणी उपसा करणाऱ्या इसमांवर पाटबंधारे अधिनियम १९७६ च्या कलम ९३, ९४, ९६ व ९७ नुसार संबंधीत पोलीस ठाण्यात गुन्हे दाखल करण्यात आले आहेत. हा अनधिकृत पाणी उपसा बंद करण्यासाठी विजवितरण व महसूल विभागाशी संपर्क साधून अनधिकृत पाणी उपसा करणाऱ्या मोटारींचा विद्युत पुरवठा आवर्तन कालावधीत बंद करण्यात आला होता. तसेच कालव्यावर खात्यामार्फत क्षेत्रीय अधिकारी व भरारी पथकांद्वारे गस्त ठेऊन अनधिकृत सायफन तोडण्यात आले आहेत. अशा प्रकारे कारवाई केल्याने अनाधिकृत पाणी वापरावर प्रतिबंध केल्याने सिंचन व्यवस्थापन सुरळीत पार पडले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**सिंधुदुर्ग व चंद्रपूर जिल्ह्यांमध्ये साधन संपत्तीचे नियोजन करून
 सर्वकष विकास करण्याबाबत**

(४५) * १११२६ अॅड.अनिल परब : सन्माननीय नियोजन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) सिंधुदुर्ग व चंद्रपूर जिल्ह्यांमध्ये साधन संपत्तीचे नियोजन करून सर्वकष विकास करण्याच्यादृष्टीने या दोन जिल्ह्यांसाठी रिसोर्स वेस्ड डेव्हलपमेंट आराखडा तयार करण्याकरिता मा.वित्त राज्यमंत्री यांचे अध्यक्षतेखाली उच्चस्तरीय समितीची स्थापना करण्यात आली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर समितीचा अहवाल शासनास प्राप्त झाला आहे काय, अहवालात कोणकोणत्या शिफारशी करण्यात आल्या आहेत,
- (३) अद्यापही समितीचा अहवाल शासनास प्राप्त झाला नसल्यास, किती कालावधीत अहवाल प्राप्त होण्याची अपेक्षा आहे ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) होय. हे खरे आहे.

(२) व (३) चंद्रपूर व सिंधुदुर्ग या जिल्ह्यांतील साधनसंपत्तीचे परिणामकारक नियोजन करून जिल्ह्याचा सर्वकष विकास करण्याच्या दृष्टीने शासन निर्णय, नियोजन विभाग, दि. २०/८/२०१५ अन्वये खालीलप्रमाणे विकास क्षेत्र निवडण्यात आले आहेत :-

- १) पर्यटन
- २) फलोत्पादन

- ३) जलसंधारणाचे विविध उपचार राबविणे (उदा. सिमेंट नाला बांध, कोकण कृषि विद्यापिठाने विकास केलेल्या टायर पासून बांधावयाचे बांध इ.)
- ४) उद्योग व खनिज
- ५) ग्राम विकास व दारीद्रय निर्मुलन
- ६) कृषि, मत्स्योद्योग व संलग्न
- ७) वन व वनोत्पादन पदार्थ / वस्तु

उपरोक्त विकासक्षेत्रांची यथार्थदर्शी विकास योजना तयार करण्यासाठी मा.राज्यमंत्री (वित्त व नियोजन) यांच्या अध्यक्षतेखाली उपरोक्त नमूद शासन निर्णय, नियोजन विभाग, दि. २०/८/२०१५ अन्वये उच्चस्तरीय समिती गठीत करण्यात आली आहे. सदर समितीने त्यानुसार यथार्थदर्शी योजना तयार करण्यासाठी आवश्यकतेनुसार कोकण कृषि विद्यापीठ, खाजगी उद्योगांचे प्रतिनिधी, संबंधित क्षेत्रातील तज्ञ, स्थानिक अभ्यास गट, महाराष्ट्र रिमोट सेन्सिंग ॲप्लीकेशन सेंटर यांच्या सहभागाने विकासक्षेत्र निहाय स्टडी ग्रुप तयार करून विकासक्षेत्र निहाय मॉडेल तयार करावयाचे आहे. त्यासाठी आवश्यकतेनुसार त्यांना समितीच्या बैठकीत आमंत्रित करता येईल. तसेच सदर विकासक्षेत्रांमध्ये यापूर्वी अभ्यास झाला असल्यास, नियोजन करताना त्याचा विचार अहवालात आवश्यकतेनुसार करता येईल असे शासन निर्णयात नमूद करण्यात आले आहे. तसेच शासन निर्णयात नमूद केलेल्या विकासक्षेत्रांबाबत यथार्थदर्शी योजना अंतिम करून ती शासन निर्णयाच्या दिनांकापासून ३ महिन्यांत शासनास सादर करण्याबाबत नमूद करण्यात आले आहे. त्यानुसार उच्चस्तरीय समितीचा अहवाल प्राप्त झाल्यावर त्यास शासनाची मान्यता, निधी उपलब्धता व कार्यक्रमाची अंमलबजावणी होणे अभिप्रेत आहे.

वरील पार्श्वभूमीवर चंद्रपूर व सिंधुदुर्ग या जिल्ह्यांचा रिसोर्स बेस्ड डेव्हलपमेंट विकास आराखडा तयार करण्यासंदर्भात संबंधित विभाग/ जिल्ह्यांचे अधिकारी यांचे समवेत बैठका झाल्या आहेत. त्यानुसार सदर समितीचा अहवाल तयार करण्याची कार्यवाही सुरु आहे. त्यासाठी आणखी काही कालावधी अपेक्षित आहे. प्रस्तुत प्रकरणी उच्चस्तरीय समितीने अहवाल शासनास सादर करण्यासाठी मुदतवाढ देण्याची विनंती केली आहे. त्यानुसार समितीस अहवाल शासनास सादर करण्याकरिता मुदतवाढ देण्याची बाब विचाराधीन आहे.

पुणे, पिंपरी-चिंचवड आणि पुण्याच्या ग्रामीण भागात वाढणारा क्षयरोग

(४६) * १३२५१ श्रीमती दिप्ती चवधरी : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) पुणे, पिंपरी-चिंचवड आणि पुण्याच्या ग्रामीण भागात क्षयरोगाचे एकंदर ५११३ रुग्ण आढळले असून त्यातील २२२ जणांचा मृत्यू झाल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, पुण्यातील व आसपासच्या परिसरातील वाढणाऱ्या क्षयरोगास आळा घालण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) पुणे मनपा क्षेत्र, पिंपरी चिंचवड मनपा क्षेत्र व पुणे जिल्ह्यामध्ये क्षयरोगाचे माहे जानेवारी, २०१५ ते जुलै २०१५ अखेर ५९८१ क्षयरुग्ण आढळून आले असून या भागात याच कालावधीत २५९ क्षयरुग्णांचा मृत्यू झाला, हे खरे आहे.

(२) या रोगावर नियंत्रण करण्याकरीता पुणे मनपा, पिंपरी चिंचवड मनपा व पुणे जिल्ह्यामध्ये खालील उपाययोजना केल्या आहेत :-

- १) संशयित क्षयरुग्णांचा थुंकी नमुना तपासणीसाठी पुणे मनपा, पिंपरी चिंचवड मनपा व पुणे जिल्ह्यामध्ये ११२ मान्यता प्राप्त सूक्ष्मदर्शकेंद्रे स्थापन करण्यात आलेली आहेत.
- २) तपासणीत आढळून आलेल्या क्षयरुग्णांना प्रत्यक्ष देखरेखीखाली औषधोपचार करण्यासाठी १२८५ डॉट प्रोव्हायडर्स उपलब्ध करण्यात आलेले आहेत.
- ३) नियमित औषधोपचारास जे रुग्ण दाद देत नाहीत अशा संशयित एम.डी.आर./एक्स.डी.आर. क्षयरुग्णांची प्रयोगशाळा तपासणी करण्यासाठी एम.टी.डी.सी. पुणे येथे कल्चर अँड डी.एस.टी. प्रयोगशाळा केंद्र शासनाने मंजूर केली आहे.
- ४) क्षयरोगाचे लवकर निदान होण्यासाठी एस.टी.डी.सी. पुणे व बी.जे.मेडीकल कॉलेज, पुणे येथे CBNAAT यंत्रे उपलब्ध केली आहेत.
- ५) तपासणीत आढळलेल्या एम.डी.आर./एक्स.डी.आर. क्षयरुग्णांच्या प्रयोगशाळा चाचण्या करून पुढील औषधोपचार सुरु करण्यासाठी डॉट्स प्लस वार्ड उपलब्ध केला आहे.
- ६) क्षयरोगाचे सनियंत्रण करण्यासाठी पुणे येथे जिल्हा क्षयरोग केंद्र व पुणे मनपा व पिंपरी चिंचवड मनपा येथे शहर क्षयरोग केंद्रे स्थापन करण्यात आलेले आहे.

७) शासकीय अधिकारी व कर्मचारी व्यतिरिक्त केंद्र शासनाने क्षयरोगावर नियंत्रण करण्यासाठी या भागासाठी करारतत्वावर एकूण १५४ अधिकारी व कर्मचारी वर्ग मंजूर केला आहे.

८) शासनाच्या निधीव्यतिरिक्त क्षयरोगावर नियंत्रण आणण्यासाठी या भागात सुधारित राष्ट्रीय क्षयरोग नियंत्रण कार्यक्रमांतर्गत केंद्र शासनाने मागील वर्षी रु.३०७.९६ लाख निधी उपलब्ध केलेला आहे. तसेच चालू वर्षी रु.४३६.७७ लाख निधी केंद्र शासनाने मंजूर केला आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

वरळी येथील राज्य कामगार विमा रुग्णालयांतील उद्वाहनांची झालेली दुरवस्था

(४७) * १३२९२ श्री.प्रकाश बिनसाळे, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.हेमंत टकले, श्री.किरण पावसकर, श्री.प्रकाश गजभिये : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) वरळी येथील राज्य कामगार विमा रुग्णालयातील चार उद्वाहनांपैकी तीन उद्वाहन बंद असल्याने रुग्णांची गैरसोय होत असल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, तीन उद्वाहनांपैकी सुरु असलेली एक उद्वाहन कोसळण्याच्या अवस्थेत असून कक्ष सेवक तसेच रुग्णालयांतील कर्मचारी संघटनेने आयुक्त, कामगार राज्य विमा यांच्याकडे वारंवार ही बाब निदर्शनास आणून देखील अद्याप कोणतीही कार्यवाही केलेली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) हे अंशतः खरे आहे.

राज्य कामगार विमा रुग्णालय वरळी येथे एकूण ४ उद्वाहने उपलब्ध असून त्यापैकी २ कार्यरत व २ बंद असून बंद उद्वाहनाच्या दुरुस्तीबाबत कार्यवाही सुरु आहे.

(२) हे खरे नाही.

कर्मचारी संघटनेकडून अशी कोणतीही तक्रार प्राप्त नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

रायगड जिल्ह्यात पंतप्रधान ग्रामसडक योजनेमधून सुरु करण्यात आलेली कामे निधीअभावी बंद पडल्याबाबत

(४८) * १३४२५ श्री.अनिल तटकरे : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) रायगड जिल्ह्यात दुर्गम गावे मुख्य रस्त्यांना जोडण्याच्या उद्देशाने पंतप्रधान ग्रामसडक योजनेमधून सुरु करण्यात आलेली ९ कामे निधीअभावी बंद पडली आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, केंद्र शासनाने २०१४ पासून निधी उलब्ध करून न दिल्यामुळे योजनेतील सुमारे २२ कोटीची कामे बंद पडली आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, असल्यास, चौकशीत काय आढळून आले आहे व तदनुसार कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१), (२) व (३) अंशतः खरे आहे.

रायगड जिल्ह्यातील प्रधानमंत्री ग्रामसडक योजना-२ मधील मंजूर ९ कामांपैकी २ कामे पूर्ण झाली असून ७ कामे प्रगतीपथावर आहेत. तथापि, केंद्र शासनाकडून मंजूर कार्यक्रमाच्या प्रमाणात कमी निधी प्राप्त झाल्यामुळे योजनेतील कामावर परिणाम झालेला आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात मेंढीचराईसाठी उपलब्ध असलेल्या व नसलेल्या वन विभागाच्या क्षेत्राबाबत

(४९) * १३७४३ डॉ.(श्रीमती) नीलम गोऱ्हे : सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात मेंढीचराईसाठी उपलब्ध असलेल्या व नसलेल्या वन विभागाच्या क्षेत्राबाबत अभ्यास करण्यासाठी शासनाने दिनांक २ सप्टेंबर, २०१५ रोजी वा त्या सुमारास एक समिती स्थापन केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या समितीमध्ये कोणाकोणाचा समावेश आहे,

(३) तसेच या समितीचा अहवाल किती कालावधीत सादर करण्याचे शासनास अपेक्षित आहे ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१), (२) व (३) शासन निर्णय क्रमांक एमएफपी-२१.०३/प्र.क्र.१३५/फ१, दिनांक ०२.०९.२०१५ महाराष्ट्र राज्यातील मेंढी चराईसाठी उपलब्ध असलेले व नसलेले वनविभागाच्या क्षेत्राबाबत अभ्यास करण्याकरिता समिती गठीत करण्यात आली आहे. सदर समितीची रचना खालीलप्रमाणे आहे.

१)	प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (उत्पादन व व्यवस्थापन), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर	अध्यक्ष
२)	मा.श्री.गणपतराव देशमुख, वि.स.स.	सदस्य
३)	अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (संसाधन उपयोग), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर	सदस्य
४)	मुख्य वनसंरक्षक (प्रादेशिक), अमरावती	सदस्य सचिव
५)	मुख्य वनसंरक्षक (प्रादेशिक), धुळे	सदस्य
६)	मुख्य वनसंरक्षक (प्रादेशिक), नाशिक	सदस्य
७)	श्री.लहू शेवाळे, औरंगाबाद	सदस्य
८)	डॉ.विकास महात्मे, महात्मे आय बँक आय हॉस्पिटल, नागपूर	सदस्य

सदर समितीचा अहवाल दिनांक १०.१०.२०१५ पर्यंत शासनास अहवाल सादर करणे अपेक्षित होते. तथापि अहवाल सादर करण्यासाठी वनक्षेत्रात गुरे चराई व अनुषंगीक मुद्द्यांवर विचार होणे आवश्यक आहे. त्या दृष्टीने समितीच्या बैठकी आयोजित करून मेंढपाळ, स्थानिक लोकप्रतिनिधी इत्यादींशी सल्लमसलत करून त्यांच्या अडीअडचणी जाणून घेतल्या आहेत. समितीचा अहवाल तयार करण्याची कार्यवाही सुरु असून अहवाल डिसेंबर, २०१५ अखेर पर्यंत अपेक्षित आहे.

बीड जिल्ह्यात मनरेगा अंतर्गत कामात झालेला गैरव्यवहार

(५०) * १४०४३ श्री.विनायकराव मेटे : सन्माननीय रोजगार हमी योजना मंत्री

पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) बीड जिल्ह्यात मनरेगा अंतर्गत रस्ते, वृक्ष लागवड, अनुदानित विहीरी तसेच शासनाच्या पेयजल योजना, दलित वस्ती अंतर्गत शौचालय यामध्ये अनेक ठिकाणी गैरव्यवहार झालेला आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, या योजनांमधील कामे गुत्तेदार व शासकीय अधिकारी यांच्या संगनमताने होतात, हे खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, श्री.गणेश ढवळे व स्थानिकांनी जिल्हाधिकारी, मा.पालकमंत्री व मा. कृषीमंत्री यांना संबंधितांवर गुन्हे दाखल करण्याचे निवेदन दिले आहे, हे खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, शासनाने चौकशी करून संबंधितांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) अंशतः खरे आहे.

आंधळेवाडी व देवगाव तालुका केज येथील जलसिंचन विहीरी मध्ये गैरव्यवहार झालेला आढळून आला आहे.

(२) नाही.

(३) हे खरे आहे.

(४) मौजे आंधळेवाडी व देवगाव तालुका केज येथील वैयक्तिक जलसिंचन विहीरीबाबत तक्रार प्राप्त झाल्याने क्षेत्रिय स्तरावर चौकशी करण्यात आली. चौकशीत तत्कालीन गटविकास अधिकारी व ग्रामरोजगार सेवक दोषी आढळून आल्याने त्यांच्या विरुद्ध पंचायत समिती केज यांनी पोलिस स्टेशन येथे गुन्हा दाखल केलेला आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

जव्हार-मोखाडा तालुक्यातील (जि.ठाणे) गरोदर मातेला प्रसूतीपूर्व आणि प्रसूतीनंतर प्रत्येकी तीन महिने रुग्णालयात दाखल करण्याच्या घोषणेबाबत

(५१) * १४१३६ श्री.जर्नादन चांदूरकर, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.संजय दत्त, श्री.रामहरी रुपनवर : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) जव्हार-मोखाडा तालुक्यातील (जि.ठाणे) कुपोषण आणि बालमृत्यूंचे प्रमाण रोखण्यासाठी तसेच कुपोषणाला आळा घालण्यासाठी दिनांक १५ ऑगस्ट, २०१५ रोजीपासून गरोदर मातेला प्रसूतीपूर्व आणि प्रसूतीनंतर प्रत्येकी तीन महिने रुग्णालयात दाखल करून तिला सशक्त करण्याचे मा. सार्वजनिक आरोग्य मंत्र्यांनी घोषित केले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मा. सार्वजनिक आरोग्य मंत्र्यांच्या घोषणेप्रमाणे शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) मा.मंत्री सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण यांनी दिनांक ०३ ऑगस्ट, २०१५ रोजी गरोदर मातेचा प्रसूतीपूर्व तीन महिने आणि प्रसूतीनंतर तीन महिने पाठपुरावा करण्यासाठी प्रत्येक अशा स्वयंसेविकेस ३ गरोदर मातांची जबाबदारी देण्यात यावी अशी सूचना केली आहे.

(२) जव्हार मोखाडा तालुक्यातील सर्व गरोदर मातांचा प्रसूतीपूर्व ३ महिने व प्रसूतीपश्चात ३ महिने आशा कार्यकर्तीमार्फत पाठपुरावा करणेसंबंधी दि.१०.०८.२०१५ रोजी तालुका आरोग्य अधिकारी व वैद्यकीय अधिकारी यांना सूचना देण्यात आल्या आहेत. तसेच जव्हार-मोखाडा तालुक्यातील सर्व आरोग्य संस्था व उपकेंद्रांमध्ये नोंदविण्यात आलेल्या प्रत्येक गरोदर मातांचा पाठपुरावा (ट्रॅकिंग सिस्टीम) सुरु करून आशा स्वयंसेविकेकडे प्रत्येकी ३ मातांची जबाबदारी देण्यात आली असून त्याद्वारे प्रत्येक गरोदर मातेची प्रसूतीपश्चात ३ महिने व प्रसूतीपश्चात ३ महिने काळजी घेतली जात आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार अंतर्गत शेततळे
करण्याची परवानगी ग्रामपंचायतीला देणेबाबत**

(५२) * ११८३१ श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.अब्दुल्लाखान दुराणी, श्री.विक्रम काळे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.धनंजय मुंडे : सन्माननीय रोजगार हमी योजना मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजने अंतर्गत ग्रामपंचायतीकडून १५x१५x३ मी. आकारमानाचे शेततळे करण्याची परवानगी दिनांक १४ सप्टेंबर, २०१५ रोजीच्या शासन निर्णयानुसार दिली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त उल्लेखित आकारमानाचे शेततळे अत्यंत लहान व उपयोगक्षम नसल्यामुळे किमान ३०x३०x३ मी. आकारमानाचे शेततळे करण्याची परवानगी ग्रामपंचायतीला देण्याची मागणी लोकप्रतिनिधींनी दिनांक २८ सप्टेंबर, २०१५ रोजी शासनास केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, बीड जिल्ह्यातील सततची दुष्काळ परिस्थिती लक्षात घेता सिंचन सुविधा वाढविणे आणि मजुरांना तत्परतेने काम उपलब्ध करण्याच्या दृष्टीने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) असल्यास, ग्रामपंचायतीकडून मोठ्या आकारमानाची शेततळ्यांची कामे करून घेण्यासाठी उक्त मागणीसंदर्भात शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) व (२) होय.

महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेअंतर्गत ग्रामपंचायतीमार्फत छोट्या आकारमानाचे शेततळे (१०x१०x३) मी., १५x१०x३ मी. व १५x१५x३मी) घेणे अनुज्ञेय आहे.

(३) महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेअंतर्गत शासन निर्णय दि. १४ सप्टेंबर, २०१५ अन्वये ग्रामपंचायतीमार्फत / इतर यंत्रणामार्फत शेततळे घेण्यात येत आहेत. बीड जिल्ह्याकरिता सन २०१५-१६, २०१६-१७ व २०१७-१८ साठी एकूण ५८०० जलसिंचन विहिरींचे उद्दिष्ट देण्यात आलेले आहे. तसेच कृषी विभाग व सिंचन विभागामार्फत माती बंधारे व सी.सी.टी. (समतल चर) इ. कामे घेण्यात येत आहेत. यामधून सिंचन सुविधेमध्ये वाढ होणार आहे. दुष्काळी परिस्थिती लक्षात घेता, सन २०१५-१६ करिता २२७.१० लक्ष मनुष्य दिवसाची कामे मजुरांना तत्परतेने उपलब्ध करून देण्याकरिता शेल्वर ठेवण्यात आलेली आहेत.

(४) महात्मा गांधी नरेगाअंतर्गत मोठ्या आकारमानाची शेततळी ग्रामपंचायतीमार्फत घेण्याबाबतचा प्रस्ताव विचाराधीन आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात बहुतांशी रुग्णवाहिका चालकांकडून आकारल्या जाणाऱ्या दरात रुग्ण व नातेवाईकांची अडवणूक होत असल्याबाबत

(५३) * ११६८९ श्री.चंद्रकांत रघुवंशी, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे, श्री.संजय दत्त : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात बहुतांशी रुग्णवाहिका चालकांकडून आकारल्या जाणाऱ्या दरात रुग्ण व नातेवाईकांची अडवणूक होत असल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, अनेक जिल्ह्यामध्ये शेकडो रुग्णवाहिका हॉस्पिटलसमोर उभ्या असतात अनेकवेळा हॉस्पिटलमध्ये अत्याधुनिक सोयी सुविधा उपलब्ध नसल्याने एम.आर. आय.,सिटी स्कॅन व कांही चाचण्यासाठी इतर ठिकाणी जाण्याची गरज भासते त्यावेळी सदरहू रुग्णवाहिका चालक रुग्ण व त्यांच्या नातेवाईकांची आर्थिक लूट करतात, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर प्रकरणी चौकशी करून शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) व (२) शासन रुग्णवाहिकेसंदर्भात शासन निर्णय, दि.१० जुलै, २००१ मधील नमूद दराने शासकीय रुग्णवाहिका रुग्णांना उपलब्ध करून दिली जाते. तथापि, खाजगी रुग्णवाहिका चालकांकडून आकारल्या जाणाऱ्या दरावर शासनाचे नियंत्रण नाही.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**पैठण (जि.औरंगाबाद) येथील जायकवाडी धरणाच्या पाणी साठ्यात
मोठ्या प्रमाणात घट निर्माण झाल्याबाबत**

(५४) * १२४४६ श्री.विक्रम काळे, श्री.अमरसिंह पंडित, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.सतिश

चव्हाण : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पैठण (जि.औरंगाबाद) येथील जायकवाडी धरणाच्या पाणी साठ्यात मोठ्या प्रमाणात घट निर्माण झाली असल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१५ च्या शेवटच्या सप्ताहात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(३) असल्यास, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार या वर्षाच्या पाणी टंचाईवर मात करणेबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) होय, दिनांक ३१/०८/२०१५ रोजी जायकवाडी प्रकल्पात ९१.६३ दलघमी (४.२२%) उपयुक्त पाणीसाठा उपलब्ध होता.

(२) व (३) शासन निर्णय क्रमांक, एससीवाय २०१५/ प्र.क्र.२९०/म-७, दिनांक ७.९.२०१५ मधील तरतुदीनुसार धरणातील पाणी पिण्याकरिता राखून ठेवण्याचे अधिकार जिल्हाधिकारी यांना देण्यात आले असून त्यानुसार जिल्हाधिकाऱ्यांनी आवश्यकतेनुसार पिण्यासाठी पाणी आरक्षित करून ठेवले आहे. दिनांक १५.१०.२०१५ अखेरीस राज्यातील सर्व धरणांमध्ये उपलब्ध झालेल्या पाणीसाठ्याचा आढावा घेण्यासाठी

शासन स्तरावर दिनांक २७.१०.२०१५ रोजी बैठक आयोजित करण्यात आली होती. या बैठकीत जायकवाडी धरणाच्या पाणी साठ्याबाबतदेखील आढावा घेण्यात आला. जायकवाडी धरणात पाणी साठा कमी असल्यामुळे ऊर्ध्व भागातील धरण समूहातून १२.८४ TMC पाणी सोडण्याची कार्यवाही महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरण अधिनियम २००५ मधील समन्यायी पाणी वाटपाच्या धोरणानुसार दिनांक ०१/११/२०१५ पासून करण्यात आली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**कोल्हापूर आणि पुणे विक्रीकर विभागातील आर्थिक
गैरव्यवहाराची चौकशी करण्याबाबत**

(५५) * ११४६४ श्री.शरद रणपिसे : सन्माननीय वित्त मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) कोल्हापूर आणि पुणे विक्रीकर विभागात गेल्या काही वर्षांपासून सुमारे २०० कोटी रुपयांचे बोगस विक्रीकर परतावे दिल्याच्या घटना माहे ऑगस्ट, २०१५ च्या पहिल्या आठवड्यात घडल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, या आर्थिक गैरव्यवहाराची चौकशी करण्यात आली आहे काय,
- (३) असल्यास, त्यात काय आढळून आले आहे,
- (४) असल्यास, तदनुसार कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) ही बाब खरी नाही.

(२), (३) व (४) कोल्हापूर विक्रीकर विभागामध्ये बोगस परतावा देऊन २५० कोटीच्या भ्रष्टाचाराची सखोल चौकशी होणेबाबत श्री.अ.र.शेख उर्फ बाब शेख, मानव अधिकारी संघटना यांनी दि. २६.१२.२०१३ च्या पत्रान्वये तक्रार केली होती. तथापि, या प्रकरणी पारीत केलेल्या परतावा प्रकरणांमध्ये कोणतीही महसूलहानी झालेली नाही. तसेच, या प्रकरणी प्रशासकीय कार्यपध्दतीतील त्रुटी संबंधित अधिकारी सेवानिवृत्त झाल्यानंतर आणि घटनेस ४ वर्षे उलटून गेल्यावर निदर्शनास आल्यामुळे महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तीवेतन) नियम १९८२ मधील नियम २७(२)(ब)(दोन) नुसार या प्रकरणी आता विभागीय चौकशीची कार्यवाही करता येणार नाही. तथापि, कोणती कार्यवाही करणे शक्य आहे याबाबत विधी व न्याय विभागाचा सल्ला घेण्यात येत आहे. तसेच, काही प्रकरणांमध्ये बँक हमीवर देण्यात आलेल्या परतावा कार्यवाहीत अनियमितता झाल्याचे पुणे विक्रीकर विभागाच्या निरीक्षण समितीने अहवालात नमूद केले आहे. त्या अनुषंगाने संबंधित विक्रीकर उपआयुक्त यांना शासनाच्या दि.०८/०७/२०१५ च्या आदेशान्वये निलंबित करण्यात आले असून त्यांच्याविरुद्ध महाराष्ट्र नागरी सेवा (शिस्त व अपील) नियम १९७९ अन्वये विभागीय चौकशी करण्यासंदर्भात आवश्यक कार्यवाही सुरु आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात विक्रीकर वसुलीचे निर्धारित उद्दीष्ट पूर्ण करण्याबाबत

(५६) * १११८८ श्री.राजेंद्र मुळक, श्री.माणिकराव ठाकरे, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे, श्री.जगन्नाथ शिंदे, श्री.अब्दुल्लाखान दुराणी : सन्माननीय वित्त मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात उद्योग, उत्पादन आणि क्रयशील ग्राहकांची सर्वाधिक संख्या असूनही विक्रीकराचा आलेख मात्र दिवसेंदिवस खाली जात असल्याने राज्यात आर्थिक वसूलीचा आलेख मंदावत आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, यंदा विक्रीकराचे ८५ कोटी रुपयांचे उद्दीष्ट ठेवलेले असताना पहिल्या ६ महिन्यात आतापर्यंत जेमतेम २८ कोटी रुपयांची वसूली झाल्याचे स्पष्ट झाले आहे, त्यामुळे आगामी ६ महिन्यांतही वसूलीचे प्रमाण अधिकाधिक ३५ ते ४० हजार कोटी रुपयांदरम्यान राहिल अशी भिती व्यक्त केली जात आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, गत वर्षी विक्रीकराचे लक्ष ७९ हजार कोटी रुपये ठेवण्यात आले होते, मात्र प्रत्यक्षात ७६ हजार कोटी रुपये इतकी वसूली झाल्याने ३ हजार कोटी रुपयांची तूट आली होती, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, विक्रीकराचे निर्धारित उद्दीष्ट पूर्ण करण्यासाठी आंध्रप्रदेश सरकारप्रमाणे विक्रीकराच्या वसूलीत अत्यंत प्रभावीपणे कामगिरी करत विक्रीकराची वसूली किमान उद्दीष्टाप्रमाणे करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली आहे वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) हे खरे नाही, सन २०१५-१६ या आर्थिक वर्षात पहिल्या सहा महिन्यात (सप्टेंबर १५ अखेर) मागील आर्थिक वर्षाच्या तुलनेत २ वृद्धी% आहे (२) हे खरे नाही.

सन २०१५-१६ या आर्थिक वर्षात एकूण महसूल उद्दीष्ट रु.८१७१४.७२ कोटींचे उद्दीष्ट ठेवण्यात आलेले आहे. पहिल्या सहा महिन्यात (सप्टेंबर १५ अखेर) विक्रीकराची एकूण महसूल वसूली रु.३८६५९.६९ कोटी रुपये झालेली आहे.

(३) सन २०१४-१५ या आर्थिक वर्षात उद्दीष्ट एकूण महसूल रु.७६८९६ कोटी रुपयांचे होते. तर एकूण महसूल उद्दीष्ट प्राप्ती ७५७८३.०६ कोटी झालेली होती.

(४) वसूली प्रभावीपणे होण्यासाठी तात्काळ वसूली मोहीम सुरु करण्यात आली आहे. कर कसुरदार व्यापाऱ्यांची संख्या न्युनतम करण्याची सूचना संबंधितांना देण्यात आल्या आहे. अपिल अधिकाऱ्यांची संख्या वाढविण्यात आलेली आहे. साप्ताहिक, मासिक आढावा बैठका तसेच अकस्मात भेटीद्वारे नियंत्रण ठेवण्यात येत आहे.

(५) लागू नाही.

**चंद्रपूर जिल्ह्यात धाबा वन परिक्षेत्रांतर्गत कामांना
देण्यात आलेली नियमबाह्य मंजूरी**

(५७) * ११११२ श्रीमती शोभाताई फडणवीस : सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) चंद्रपूर जिल्ह्यात धाबा वन परिक्षेत्रांतर्गत सन २०१४-१५ या वर्षात ५५ ते ६० लक्ष रुपयांच्या कामांना नियमबाह्य मंजूरी देण्यात येवून सदर कामे अर्धवट असतांना त्यांचे देयकाची उचल झाल्याचे दिनांक १७ सप्टेंबर, २०१५ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर प्रकरणाची शासनाने चौकशी केली काय,

(३) असल्यास, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) जिल्हा योजनंअंतर्गत आदिवासी उपयोजना आणि बिगर आदिवासी उपयोजना तसेच केंद्रपुरस्कृत डावी कडवी विचारसरणी या योजने-अंतर्गत येणारी गॅबियन बंधारे, सिमेंट बंधारे, रोपवनाभोवती चेनलिंग फेन्सिंग, तपासणी नाका व निवासस्थान दुरुस्ती इत्यादी कामांकरीता तांत्रिक व प्रशासकीय मान्यता दिल्यानंतर अनुदान वितरीत करण्यात आले होते. त्यामुळे सदर कामांना नियमबाह्य मंजूरी देण्यात आलेली नाही. सदर कामे सन २०१४-१५ या आर्थिक वर्षात पुर्ण करावयाची होती. परंतु, प्रत्यक्षात माहे सप्टेंबर, २०१५ अखेरपर्यंत ही कामे पुर्ण झालेली नसल्याचे निदर्शनास आले हे खरे आहे. सद्यःस्थितीत कामे पूर्ण झाली असून निधीचा गैरवापर झालेला नाही.

(२), (३) व (४) सदर कामांकरीता रु.५६.९६ लक्ष अनुदान वितरीत करण्यात आलेले होते. या कामांची चौकशी करण्याकरीता सहायक वनसंरक्षक (वनीकरण व वन्यजीव) तसेच सहायक वनसंरक्षक (संरक्षण व अतिक्रमण निर्मुलन-१) यांची नेमणूक करून संयुक्त चौकशी करण्यात आली होती. या चौकशीमध्ये सदर कामे विहित वेळेत पुर्ण न झाल्याचे निदर्शनास आले. त्या अनुषंगाने संबंधित अधिकारी कर्मचारी यांच्याविरुद्ध शिस्तभंगाची कारवाई सुरु करण्यात आली आहे.

**अलिबाग (जि.रायगड) तालुक्यातील आंबेपूर ग्रामपंचायतीसाठी
डम्पींग ग्राऊंडसाठी जागा उपलब्ध करून देणेबाबत**

(५८) * ११७०३ श्री.जयंत पाटील : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) अलिबाग (जि.रायगड) तालुक्यातील आंबेपूर ग्रामपंचायत हद्दीतील कचरा टाकण्यासाठी डम्पींग ग्राऊंड उपलब्ध नाही, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, आंबेपूर ग्रामपंचायतीने संबंधित विभागाकडे सातत्याने मागणी करूनही डम्पींग ग्राऊंडसाठी जागा उपलब्ध करण्यात आली नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, आंबेपूर ग्रामपंचायतीला डम्पींग ग्राऊंडसाठी जागा उपलब्ध करून देण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) होय, हे खरे आहे

(२), (३) व (४) ग्रा.पं. आंबेपूर यांनी ग्रामपंचायत हद्दीतील शहापूर खाडीच्या मोकळ्या जागेतील शासकीय गुरचरण जमिनिची डंपिंग ग्राऊंडसाठी मागणी केलेली होती. तथापि, सदर जागा सीआरझेड क्षेत्रामध्ये येत असून सीआरझेड अधिसूचना २०११ नुसार सीआरझेड १ (CRZ १) मध्ये कोणतेही बांधकाम, भराव अनुज्ञेय नाही. त्यामुळे महाराष्ट्र कोस्टल झोन मॅनेजमेंट ऑथॉरिटी यांनी सदर जागेचा डंपिंग ग्राऊंडसाठी वापर करण्यास परवानगी दिलेली नाही.

राज्यात एलबीटी रद्द झाल्याने शासनाने विक्री करात केलेली दरवाढ

(५९) * ११२६१ श्री.संजय दत्त, श्री.राजेंद्र मुळक, श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.शरद रणपिसे, श्री.कपिल पाटील, श्री.जर्नादन चांदूरकर, श्री.रामहरी रुपनवर, अॅड.निरंजन डावखरे : सन्माननीय वित्त मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात व्यापा-यांवरील एलबीटी रद्द केल्यामुळे तसेच गारपीट, दुष्काळ आदी नैसर्गिक आपत्ती निवारणासाठी झालेला खर्च आणि डिझेल-पेट्रोलच्या कमी झालेल्या किंमतीमुळे शासनाच्या तिजोरीत महसुलात झालेली घट भरून काढण्यासाठी पेट्रोल आणि डिझेलवर प्रतिलिटर दोन रुपये तसेच विदेशी दारु, सिगारेट आणि शीतपेयांवरील विक्रीकरात पाच टक्के वाढ तसेच अन्य वस्तूवर सुमारे १६०० कोटी रुपयांची करवाढ करण्याचा निर्णय दिनांक १ ऑक्टोबर, २०१५ रोजी मंत्रिमंडळाच्या बैठकीत घेण्यात आला, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, शासनाने घेतलेल्या दरवाढ आणि करवाढीच्या निषेधार्थ मुंबईतील आझाद मैदानात भव्य मोर्चा काढण्यात आला होता, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, या दरवाढीमुळे राज्यात जीवनावश्यक वस्तूंच्या दरात वाढ होवून त्याची झळ सर्वसामान्य जनतेला बसणार आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, यामुळे ही दरवाढ मागे घेण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) अंशतः खरे आहे.

दिनांक ३०.०९.२०१५ रोजी मंत्रीमंडळाच्या बैठकीत, प्रश्नात दर्शविलेल्या वस्तूवर कराच्या दरामध्ये वाढ करण्याचा निर्णय घेण्यात आला. मात्र सिगारेटवरील कराच्या दरामध्ये दहा टक्के करवाढ करण्याचा निर्णय घेण्यात आला. तसेच सोने, हिरे व त्यापासूनचे दागिने यावर ०.२% कराचा दर वाढविण्यात आला.

(२) होय.

(३) सर्वसामान्य नागरिकांच्या जीवनावश्यक वस्तूंना करमाफी आहे. तसेच मागील वर्षाच्या तुलनेत इंधनाचे दर कमी झाले आहेत.

(४) या विभागाशी संबंधित नाही.

(५) लागू नाही.

राज्यातील शिक्षक/शिक्षकेतर कर्मचा-यांना वाढीव महागाई भत्ता लागू करण्याबाबत

(६०) * १२४०५ श्री.कपिल पाटील : सन्माननीय वित्त मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्य शासकीय कर्मचारी व इतर पात्र पूर्णकालिक कर्मचा-यांना दिनांक १ जुलै, २०१४ पासून सुधारित वेतन संरचनेतील मूळ वेतनावरील (वेतनबँडमधील वेतन अधिक ग्रेड वेतन) अनुज्ञेय महागाई भत्त्याचा दर १०० टक्के वरून १०७ टक्के करण्यात आला आहे, तसेच दिनांक १ जानेवारी, २०१५ पासून सदर महागाई भत्त्याच्या वाढीची रक्कम रोखीने देण्यात येणार आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, दिनांक २१ मे, २०१५ रोजीच्या शासन निर्णयानुसार राज्यातील शिक्षक/शिक्षकेतर कर्मचा-यांनाही वाढीव महागाई भत्ता मिळण्याबाबत स्पष्ट उल्लेख नसल्याने सदर कर्मचा-यांना वेतन मिळण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) असल्यास, वित्त विभागाने कर्मचारी विषयक शासन निर्णय एकाचवेळी अनुदानित शाळांमधील सर्व कर्मचारी व शिक्षकांना लागू करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) अंशतः खरे आहे.

दिनांक ७ फेब्रुवारी, २०१५ च्या शासन निर्णयान्वये राज्य शासकीय कर्मचाऱ्यांच्या महागाई भत्त्याच्या दर दिनांक १ जुलै, २०१४ पासून १००% करण्यात आलेला आहे. सदर ७ % वाढ दिनांक १ फेब्रुवारी, २०१५ पासून रोखीने देण्यात आली आहे. तर दिनांक १ जुलै, २०१४ ते ३१ जानेवारी, २०१५ पर्यंतच्या थकबाकीच्या रकमेच्या आहरणाचे आदेश दि. २१ मे, २०१५ रोजी निर्गमित करण्यात आले आहेत.

(२) व (३) महागाई भत्त्याचे आदेश निर्गमित करताना त्यामध्ये "राज्य शासकीय कर्मचारी व इतर पात्र पुर्णकालिक कर्मचारी" असे नमुद करण्यात येते. सदर शासन निर्णयाची प्रत सर्व मंत्रालयीन विभाग, विभाग प्रमुख व प्रादेशिक विभाग प्रमुखांना पाठविण्यात येते. त्यानुसार पात्र शिक्षक/ शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना वाढीव महागाई भत्त्याचा लाभ वेळोवेळी देण्यात आलेला आहे.

(४) या प्रकरणी विलंब झालेला नाही.

पांढरकवडा वन्य जीव विभागामार्फत वन नाक्यांची झालेली दुरुस्ती

(६१) * १११४७ श्री.धनंजय मुंडे, श्री.अब्दुल्लाखान दुराणी, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.हेमंत टकले, श्री.खवाजा बेग, श्री.प्रकाश गजभिये, अॅड.निरंजन डावखरे : सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पांढरकवडा वन्य जीव विभागामार्फत खरबी वन परिक्षेत्रात भुजला फाटा, गाडी ते यष्टापेदा फाटा, दाहिली फाटा व चिखली नाका या सह चार वन नाक्यांची दुरुस्ती करण्याचे काम करण्यात आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर काम दिग्गसच्या एका ठेकेदाराच्या नावे घेऊन खरबी वन परिक्षेत्राचे निलंबित रेंज फॉरेस्ट अधिकाऱ्याने केले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या कामामध्ये वन्य जीव विभागाच्या जुन्या पडीक निवासस्थानामधील इंग्रजी खपरेल कौलारे, जुने सागवण लाकूड यांचाही विनापरवानगी वापर करण्यात आला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, या कामाच्या बांधकामासाठी लागणारी रेंती वन्य जीव विभागातील नाल्यातीलच वापरली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, या वाळू उत्खननाची रॉयल्टी देखील भरली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(६) असल्यास, शासनाने सदर प्रकरणाची चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(७) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) खरबी वन परिक्षेत्रात चिखली नाक्याची दुरुस्ती आणि दोन संरक्षण कुटी व एका चेक नाक्याचे बांधकाम करण्यात आले आहे.

(२) सदर नाका दुरुस्तीच्या कामाची जाहिर निविदा काढण्यात आली असून सर्वात कमी दर असलेल्या मे.राजयोग कंट्रक्शन प्रो.प्रा.श्री.व्ही.आर.पिसे यांना काम देण्यात आले होते व तत्कालीन वन परिक्षेत्र अधिकारी खरबी ह्यांच्या नियंत्रणाखाली काम पूर्ण करण्यात आले आहे.

(३) व (४) हे खरे नाही.

(५), (६) व (७) प्रश्न उद्भवत नाही.

**भिवंडी तालुक्यातील (जि.ठाणे) अनेक ग्रामपंचायतीमध्ये
 बनावट कामे करण्यात आल्याबाबत**

(६२) * १२६०० श्री.रामनाथ मोते, श्री.नागो गाणार, डॉ.अपूर्व हिरे, श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) भिवंडी तालुक्यातील (जि.ठाणे) अनेक ग्रामपंचायतीमध्ये सुरळीत पाणीपुरवठा असतांना देखील जिल्हा परिषदेच्या संबंधित विभागातील शाखा अभियंता, उप अभियंता व ठेकेदार यांच्या संगनमताने कोट्यवधी रुपयांची बनावट कामे करण्यात आल्याचे ऑक्टोबर, २०१५ च्या पहिल्या आठवड्यात निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, बनावट नोंदणीपत्राच्या आधारे व ई-टेंडरींग न करता कोट्यवधी रुपयांची बनावट कामे करण्यात आलेली आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) तसेच गावां-गावांमध्ये खोट्या ग्रामसभा दाखवून स्वतःचा पैसा लावून लोक सहभाग असल्याचे दाखवून फसवणूक करण्यात आलेली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, सदर प्रकरणाची शासनाने चौकशी केली आहे काय, असल्यास, चौकशीमध्ये काय निष्पन्न झाले आहे, तदनुसार संबंधितांवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) नाही. मात्र बनावट कामे कल्याची तक्रार माहे सप्टेबर, २०१५ ला प्राप्त झाली आहे.

(२), (३) व (४) सदर तक्रार अर्जानुसार प्राथमिक चौकशी करण्याचे आदेश दिनांक १९.१०.२०१५ रोजी दिले आहेत. चौकशी अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर त्यावर नियमानुसार आवश्यक ती कार्यवाही करण्यात येईल.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मुंबई शहरात राजीव गांधी जीवनदायी योजनेसाठी
१८ रुग्णालयांची निवड केल्याबाबत**

(६३) * १२१४४ श्री.हेमंत टकले, श्री.खवाजा बेग, श्री.दिपकराव साळुंखे-पाटील, श्री.आनंद ठाकूर, श्री.किरण पावसकर, श्री.नरेंद्र पाटील, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.विक्रम काळे, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.अब्दुल्लाखान दुर्गणी, श्री.राजेंद्र जैन, श्री.संदिप बाजोरिया, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.प्रकाश बिनसाळे, श्री.राहुल नार्वेकर : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबई शहरात राजीव गांधी जीवनदायी योजनेसाठी १८ रुग्णालयांची निवड केली असता त्यापैकी केवळ १० रुग्णालये पात्र झाल्याने रुग्णांना पुरेशा प्रमाणात उपचार मिळत नाहीत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(३) असल्यास, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार निवड केलेली सर्व रुग्णालये सुरु करणेबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) राजीव गांधी जीवनदायी आरोग्य योजनेतर्गत मुंबई उपनगरातील ३५ व मुंबई शहरातील १६ अशी एकूण ५१ रुग्णालये अंगीकृत करण्यात आली आहेत. योजनेतर्गत दिनांक २ जलै, २०१२ पासून सदर रुग्णालयांनी एकूण १,७५,७४५ उपचार / शस्त्रक्रिया केलेल्या आहेत.

(२) प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**माळशिरस (जि.सोलापूर) तालुक्यातील तांबवे, ओझरे, कोल्हापूर पध्दतीच्या
बंधाऱ्याला विवर पडल्याबाबत**

(६४) * ११३८१ श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) माळशिरस (जि.सोलापूर) तालुक्यातील तांबवे, ओझरे, कोल्हापूर पध्दतीच्या बंधाऱ्याला जागोजागी विवर पडल्याने बंधारा खचला आहे, त्यामुळे शेतकऱ्यांवर दुष्काळाचे सावट निर्माण झाले असल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१५ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर बंधाऱ्याची दुरुस्ती करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) हे खरे नाही.

सदर बंधाऱ्याच्या काही गाळ्यांमधील दगडी बांधकामातून अल्पशा प्रमाणात पाणी पाझर होत आहे. तथापी, सदरस्थितीत बंधाऱ्यास कोणताही धोका नाही.

(२) सदर बंधाऱ्याची दुरुस्ती पाणीसाठा कमी झाल्यानंतर व निधीच्या उपलब्धतेनुसार करण्याचे नियोजित आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**यवतमाळ जिल्ह्यातील उमरखेड वनपरिक्षेत्रातील सागवान
तस्करीतील दोषींवर कारवाई करण्याबाबत**

(६५) * ११५९५ श्री.माणिकराव ठाकरे, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.राजेंद्र मुळक, श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद, श्री.शरद रणपिसे, श्री.हरिसिंग राठोड : सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) यवतमाळ जिल्ह्यातील उमरखेड वनपरिक्षेत्रातील सागवान तस्करीची व्याप्ती वाढत असून वनविभागातील अनेक अधिकारी या तस्करीत समावेश असल्याची तक्रार माहे सप्टेंबर, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणाची शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(३) असल्यास, सदर चौकशीत दोषी असलेल्या व्यक्तींवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) अशा प्रकाराची तक्रार वन विभागास प्राप्त झाली आहे.
 (२) चौकशी करण्यात आली आहे. त्यामध्ये यवतमाळ जिल्ह्यातील पुसद वनविभागात येणाऱ्या उमरखेड परिक्षेत्रांतर्गत पिरंजी नियतक्षेत्राची माहे सप्टेंबर, २०१५ मध्ये तपासणी केली असता एकूण २७५ सागवान थूट, नुकसानी रु.३,६८,७१९/- आढळून आले आहे. चौकशीमध्ये सदरची वृक्षततोड स्थानिक व्यक्तींनी केली असल्याचे निष्पन्न झाले आहे.

याप्रकरणी वन अधिकारी व कर्मचारी यांचा समावेश आढळून आलेला नाही.

(३) सदर प्रकरणी एकूण ११ आरोपींना अटक करण्यात आली. त्यांच्याविरुद्ध न्यायालयात प्रकरण दाखल करण्याची कार्यवाही सुरु आहे. याप्रकरणी रु.३,४३,९०८/- किंमतीचे सागवान लाकूड जप्त करण्यात आले आहे. तसेच घराला लागून असलेल्या मालाची नुकसान भरपाई स्वरूपात रु.१२,७८७/- इतके आरोपींकडून वसूल करण्यात आले आहेत.

वनसंरक्षणाच्या कामात निष्काळजीपणा व दुर्लक्ष केल्याबद्दल संबंधित वनरक्षक, पिरंजी, क्षेत्र सहायक कृष्णापूर वर्तुळ व वनपरिक्षेत्र अधिकारी (प्रा.), उमरखेड यांना निलंबित करण्यात आले आहे.

(४) विलंबाचा प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात प्रसूती काळात होणारे माता मृत्यू

(६६) * ११९२२ श्री.विजय गिरकर, श्री.संजय दत्त, श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप : तारांकित प्रश्न क्रमांक ६९१४ ला दिनांक १४ जुलै, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यात ८ वर्षात रक्तस्त्राव, रक्ताशय, रक्तदाब या कारणांमुळे ९,३५५ मातांचे मृत्यू झाल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, याचे प्रमुख कारण महिलांमध्ये वाढणारे कुपोषण आहे, हे खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, ग्रामीण भागांमध्ये आरोग्य केंद्राची जवळच्या ठिकाणी उपलब्ध नसल्याने प्रसूतीमध्ये माता मृत्यूचे प्रमाण वाढलेले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, या प्रकारच्या प्रसूती काळामध्ये होणाऱ्या माता मृत्यूचे प्रमाण थांबविण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) हे खरे आहे.

राज्यात १ एप्रिल २००८ ते ३० सप्टेंबर २०१५ अखेर एकूण ९,९०५ मातमृत्यू झाले आहेत. त्यापैकी ३,८१३ मातामृत्यू हे रक्तस्त्राव, रक्तक्षय व रक्तदाब या ३ कारणांमुळे झालेले आहेत.

(२) हे खरे नाही.

एकूण मातामृत्यू पैकी १,९९६ (२० टक्के) इतके रक्तस्त्रावाने १०५८ (१० टक्के), इतके रक्तदाबामुळे, ७५९ (८ टक्के) इतके रक्तक्षयामुळे, ८७१ (९ टक्के) प्रसूतीपश्चात जंतूदोषामुळे ४८६ (५ टक्के) काविळीमुळे व २६१ (३ टक्के) बाळंतपणातील गुंतागुंतीमुळे माता मृत्यू झालेले आहेत.

(३) हे खरे नाही.

राज्यात ग्रामीण भागात १०५८० उपकेंद्रे, १८११ प्राथमिक आरोग्य केंद्रे ३६० ग्रामीण रुग्णालये व ८६ उपजिल्हा रुग्णालये कार्यरत आहेत.

(४) माता मृत्यू कमी करण्यासाठी शासनामार्फत पुढील उपाय योजना करण्यात येतात.

- गरोदर मातांची १२ आठवड्यांच्या आत नोंदणी केली जाते. नोंदणीनंतर मोफत संदर्भ सेवा, मोफत प्रयोगशाळा तपासण्या व औषधोपचार, प्रसूती व सिझेरीयन शस्त्रक्रिया सेवा, मोफत आहार, जोखमीच्या अवस्थेबाबत तपासणी व समुपदेशन तज्ञांकडून तपासणी तीव्र रक्त क्षयासाठी शिरेतून इंजेक्शन आयर्न सुकरोज इत्यादी सेवा पुरविल्या जातात.
- जननी सुरक्षा योजनेतर्गत अनुसूचित जाती /जमाती, दारिद्र्य रेषेखालील गर्भवती मातांना शासकीय व शासन मानंकित संस्थेतील प्रसूतीसाठी ग्रामीण भागातील महिलेस रु.७०० व शहरी भागातील महिलेस रु.६०० असा लाभ देण्यात येतो. दारिद्र्य रेषेखालील महिलेची घरी प्रसूती झाल्यास रु. ५००/- लाभ देण्यात येतो. पात्र लाभार्थीची जोखमीची शस्त्रक्रिया करणे आवश्यक असल्यास रु. १५०० पर्यंतचा लाभ दिला जातो.
- जननी शिशु सुरक्षा योजनेतर्गत गर्भवती व प्रसूत मातेस तिच्या बालकासह त्यांच्या राहत्या घरापासून ते आरोग्य संस्थेपर्यंत मोफत वाहतूक सेवा दिली जाते.
गरोदर मातेस गरोदरपणाच्या कालावधीत नोंदणीसह किमान ५ वेळा तपासणीसह धनुर्वात लसीकरण, रक्तक्षयासाठी लोहयुक्त गोळ्या जंतनाशक गोळ्या दिल्या जातात.
- नवसंजीवनी योजनेतर्गत मातृत्व अनुदान योजना राबविण्यात येते. सदर योजनेतर्गत मातांची नियमित आरोग्य तपासणी व्हावी व त्यांना सुयोग्य आहार

वेळेत उपलब्ध व्हावा याकरिता सन १९९७-९८ पासून १६ आदिवासी जिल्ह्यात ही योजना शासनाने मंजूर केलेली आहे. त्याअंतर्गत गरोदरपणामध्ये रु. ४०० रोखीने व ४०० रुपयांची औषधे याप्रमाणे प्रत्येक लाभार्थीला एकूण ८०० रुपयाचा लाभ देण्यात येतो.

- मानव विकास कार्यक्रमांतर्गत तज्ञ डॉक्टरांकडून गर्भवती महिलांची आरोग्य तपासणी, ० ते ६ महिने बालक असलेल्या स्तनदामाता तसेच २ वर्ष वयाच्या बालकांची तपासणी करणे, औषधोपचार करणे इ. उपाययोजना करण्यात येतात. तसेच अनुसूचित जाती जमाती व दारिद्र्य रेषेखालील गरोदर महिलेला बुडीत मजुरीपोटी रु. ४, ००० इतकी रक्कम ७ ते ९ व्या महिन्यात देण्यात येते. तसेच किशोरवयीन मुलींना १२ ते १८ वर्ष पौंगडांस्थेतेतील आरोग्य व जीवन कौशल्य विकसीत करण्याबद्दल प्रशिक्षित करण्यात येते.
- जिल्हास्तरावर जिल्हा शल्य चिकित्सक व महानगरपालिका स्तरावर वैद्यकिय अधिकारी (मनपा) यांच्या मार्फत माता मृत्यूचे अन्वेषण केले जाते. गरोदर मातांना आरोग्य सेवा या ग्राम पातळीपासून जिल्हापातळीपर्यंत दिल्या जातात त्याकरिता ग्रामपातळीवर आशा कार्यकर्ती, आरोग्य सेवीका, आरोग्य संस्थामध्ये वैद्यकिय अधिकारी स्त्रीरोगतज्ञ, भुलतज्ञ, परिचारीका इत्यादी अधिकारी व कर्मचारी कार्यरत आहेत.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

खामगांव (जि.बुलढाणा) येथील ज्ञानगंगा प्रकल्पाची कामे रखडल्याबाबत

(६७) * १२५६९ श्री.पांडुरंग फुंडकर : तारांकित प्रश्न क्रमांक ८१३७ ला दिनांक २१ जुलै, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) खामगांव (जि.बुलढाणा) येथील ज्ञानगंगा प्रकल्पाचे काम मागील २ वर्षांपासून बंद आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर प्रकल्पाला सुधारीत प्रशासकीय मान्यता न मिळाल्यामुळे सदर काम प्रलंबित आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सदर प्रकल्पाला मान्यता देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) असल्यास, सदर प्रकल्पाचे काम सुरु करणेबाबत शासनाने सुधारीत प्रशासकीय मान्यतेच्या प्रस्तावाला मंजुरी प्रदान करण्यात येणार आहे काय,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) अंशतः खरे आहे, सुधारीत प्रशासकीय मान्यतेअभावी प्रकल्पाचे काम जून, २०१२ पासून बंद होते. तथापि सन २०१३-१४ या आर्थिक वर्षात वितरीत झालेल्या तरतुदीच्या मर्यादेत खर्च करण्यास परवानगी प्रदान केल्यामुळे प्रकल्पाचे काम ऑक्टोबर, २०१४ पासून पुन्हा सुरु करण्यात आले आहे. धरणाचे मातीकाम व सांडव्याचे काम अनुक्रमे ५०% ते ८०% झालेले आहे.

(२) नाही.

(३) व (४) दि. २१/११/२०१५ रोजी झालेल्या बैठकीत राज्य तांत्रिक सल्लागार समितीने रु.१५९.५५ कोटींच्या प्रथम सुधारीत मान्यता प्रस्तावास सहमती दिली आहे. सु.प्र.मा.प्रस्ताव विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळाचे नियामक मंडळाचे आगामी बैठकीत विचारार्थ सादर करण्यात येईल.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मालोंड-मालडी (ता.मालवण, जि.सिंधुदुर्ग) येथील गड नदीवरील
 पाठवडा तिरावर कोल्हापूर पध्दतीचा बंधारा बांधण्याबाबत**

(६८) * ११९१७ अॅड.निरंजन डावखरे : तारांकित प्रश्न क्रमांक ९८२६ ला दिनांक २१ जुलै, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय जलसंधारण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मालोंड-मालडी (ता.मालवण, जि.सिंधुदुर्ग) येथील गड नदीवरील पाठवडा तिरावर कोल्हापूर पध्दतीचा बंधारा बांधण्याबाबतची मागणी तेथील ग्रामस्थ, कोकण विकास आघाडी तसेच तरूण उत्कर्ष मंडळ, मालोंड या सामाजिक संस्थांचे पदाधिकारी यांनी लेखी निवेदनाद्वारे शासनाकडे गेल्या अनेक वर्षांपासून केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याप्रकरणी तांत्रिक व्यवहार्यता तपासण्यासाठी दिनांक ८ मे, २०१५ रोजी शासनाने नियुक्त केलेल्या समितीने आपला अहवाल शासनास सादर केला आहे, हे खरे आहे काय,

(३) समितीने अहवाल सादर केला नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत तसेच समितीचा कार्यकाल किती होता,

(४) असल्यास, वरील प्रकरणी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) समितीने तांत्रिक व्यवहार्यता तपासणी अहवाल महाराष्ट्र जलसंधारण महामंडळ, औरंगाबाद यांच्या कार्यालयास दिनांक २८ जुलै, २०१५ रोजी सादर केला आहे.

(३) होय.

शासन निर्णय क्र.मजम-२०१५/प्र.क्र.६६/ जल-३ दिनांक ८ मे, २०१५ अन्वये तीन मुख्य अभियंता यांच्या गठीत केलेल्या समितीने अहवाल महामंडळास सादर केला आहे. अहवाल सादर करण्याचा कालावधी १५ दिवसांचा होता.

(४) सदर अहवालाच्या निर्णयाबाबत महामंडळ स्तरावर कार्यवाही सुरु आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**गडचिरोली येथील ग्रामीण रुग्णालयातील स्त्रीरोग तज्ञ व बालरोग
 तज्ञांच्या रिक्त जागा भरण्याबाबत**

(६९) * ११४४१ श्री.हरिसिंग राठोड, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) गडचिरोली जिल्ह्यात मागील वर्षभरात २१ मातांचा प्रसूती दरम्यान व ० ते १ वयोगटातील ६५६ बालकांचा विविध कारणाने मृत्यू झाल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, ग्रामीण रुग्णालयांत स्त्रीरोग तज्ञ व बालरोग तज्ञ यांच्या जागा अनेक वर्षांपासून रिक्त आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, मातृशोक व बालमृत्यू रोखण्याबाबत तसेच ग्रामीण रुग्णालयातील स्त्रीरोग तज्ञ व बालरोग तज्ञांच्या रिक्त जागा भरण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) अंशतः खरे आहे.

सन २०१४-१५ मध्ये गरोदरपणात ४, प्रसूती पक्षात १५ व इतर कारणांनी २ माता मृत्यू झाले आहेत. याच कालावधीत ६५६ बालमृत्यु झाले आहेत.

(२) हे खरे आहे.

(३) माता मृत्यू कमी करण्यासाठी शासनमार्फत पुढील उपाय योजना करण्यात येतात.

- गरोदर मातांची १२ आठवड्यांच्या आत नोंदणी मोफत प्रयोगशाळा तपासण्या व औषधोपचार, प्रसूती व सिझेरीयन शस्त्रक्रिया सेवा, मोफत आहार, जोखमीच्या अवस्थेबाबत तपासणी व समुपदेशन तज्ञांकडून तपासणी, तीव्र रक्त क्षयासाठी, शिरेतून इंजेक्शन आयर्न सुकरोज इत्यादी सेवा पुरविल्या जातात.
- जननी सुरक्षा योजनेतर्गत दारिद्र्य रेषेखाली अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमातीतील सर्व गर्भवती मातांना शासकीय अथवा शासन मानांकित संस्थेत प्रसूती झाल्यास आर्थिक लाभ दिला जातो.

- गरोदर मातेस गरोदरपणाच्या कालावधीत नोंदणीसह किमान ५ वेळा तपासणीसह धनुर्वात लसीकरण, रक्तक्षयासाठी लोहयुक्त गोळ्या, जंतनाशक गोळ्या दिल्या जातात.
- मातृत्व अनुदान योजनेतर्गत १६ आदिवासी जिल्ह्यांमध्ये मातांची नियमित आरोग्य तपासणी व्हावी व त्यांना सुयोग्य आहार वेळेत उपलब्ध व्हावा याकरिता गरोदरपणामध्ये रु.४०० रोखीने व ४०० रुपयांची औषधे याप्रमाणे प्रत्येक लाभार्थीला एकूण ८०० रुपयांचा लाभ देण्यात येतो.
- मानव विकास कार्यक्रमांतर्गत तज्ञ डॉक्टरांकडून गर्भवती महिलांची आरोग्य तपासणी, ० ते ६ महिने बालक असलेल्या स्तनदामाता तसेच २ वर्ष वयाच्या बालकांची तपासणी करणे, औषधोपचार करणे इ. उपाययोजना करण्यात येतात. तसेच अनुसूचित जाती/ जमाती व दारिद्र्य रेषेखालील गरोदर महिलेला बुडीत मजुरीपोटी रु.४,००० इतकी रक्कम ७ ते ९ व्या महिन्यात देण्यात येते.
- जिल्हास्तरावर जिल्हा शल्य चिकित्सक व महानगरपालिका स्तरावर वैद्यकीय अधिकारी (मनपा) यांच्या मार्फत माता मृत्यूचे अन्वेषण केले जाते. तसेच बालमृत्यू कमी करण्यासाठी पुढील उपाय योजना करण्यात येतात.
- आजारी व नवजात बालकांच्या उपचारासाठी विशेष कक्ष
- राज्यातील १६ आदिवासी जिल्ह्यांमध्ये ग्राम बाल विकास केंद्र, बाल विकास केंद्र येथे कुपोषित बालकास संदर्भित करून पोषक आहार पुरविण्यात येतो.
- जननी शिशु सुरक्षा कार्यक्रमांतर्गत गरोदर व प्रसुत मातांना घरापासून ते आरोग्य संस्थेपर्यंत ये जा करण्याकरीता मोफत वाहतुक सेवा उपलब्ध करून दिली जाते.
- नियमित लसीकरण.
- पोषण पुर्नवसन केंद्रामध्ये आजारी बालकांवर औषधोपचार करून पोषण आहार दिला जातो.
- नवजात बालकांसाठी स्थिर कक्ष
- राष्ट्रीय बाल स्वास्थ्य कार्यक्रमांतर्गत ० ते ६ वयोगटातील अंगणवाडी बालकांची व ६ ते १८ शालेय विद्यार्थ्यांची मोफत आरोग्य तपासणी
- ०-६ वर्ष वयोगटातील बालकासाठी जंतनाशक व जीवनसत्व अ मोहिम राबविली जाते. गडचिरोली जिल्ह्यात ९ ग्रामीण रुग्णालय कार्यान्वित आहेत. सदर ग्रामीण रुग्णालयांसाठी ९ बालरोगतज्ञ, ९ स्त्रीरोगतज्ञ व ९ बधिरीकरणतज्ञ पदे मंजूर असून त्यापैकी २ बालरोगतज्ञ व १ स्त्रीरोगतज्ञ कार्यरत आहेत. शासनामार्फत दि.०३.०७.२०१५ रोजी २७९ पदांची जाहिरात देण्यात आली होती. त्यापैकी २३६ विशेषज्ञांची पदे समुदेशनाने भरण्यात आली आहेत. परंतु सदर समुदेशन प्रक्रियेमध्ये गडचिरोली जिल्ह्यासाठी एकही विशेषज्ञ उपलब्ध झालेला नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**जननी सुरक्षा योजनेअंतर्गत अनेक महिलांना प्रसुतीसाठी
अनुदान देता न आल्याबाबत**

(७०) * ११०५७ श्री.नागो गाणार, श्री.अनिल सोले : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मागील ५ वर्षांत जननी सुरक्षा योजने अंतर्गत शासनाला जवळपास २३८६ कोटी रुपयांचा निधी प्राप्त झाला, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, त्यापैकी सुमारे ७५१ कोटी रुपये राज्य शासनातर्फे खर्च करण्यात आले नाही आणि हा निधी राज्य शासनाकडे अखर्चित आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) तसेच या निधीमधून नागपूर जिल्हयतील अनेक महिलांना प्रसुतीसाठी दिले जाणारे सानुग्रह अनुदान देण्यात आले नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, या प्रकरणी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) व (२) हे खरे नाही.

जननी सुरक्षा योजने अंतर्गत सन २०१०-११ ते सन २०१४-१५ या पाच वर्षांच्या कालावधीत एकूण रु. १९२.८७ कोटी निधी मंजूर झाला असून रु. १९३.६८ कोटी खर्च करण्यात आला आहे.

(३) हे खरे नाही.

नागपूर जिल्हयामध्ये मागील ५ वर्षांत जननी सुरक्षा योजनेअंतर्गत एकूण अपेक्षित ७७,०५६ माता होत्या. त्यापैकी ६८,४५७ माता शासकीय अथवा शासन मान्य रुग्णालयात प्रसूत झाल्या असून या सर्व मातांना केंद्र शासनाच्या निकषानुसार रु.४९०.८४ लक्ष सानुग्रह अनुदान देण्यात आले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मौजे वालवड (ता.राजापूर, जि.रत्नागिरी) येथील संरक्षित घाट क्षेत्रातील गावांत
विनापरवाना वृक्षतोड केल्याबाबत**

(७१) * १२२४५ श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.दिपकराव साळुंखे-पाटील, श्री.हेमंत टकले, श्री.अब्दुल्लाखान दुर्राणी, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.किरण पावसकर, श्री.आनंद ठाकूर, श्री.अनिल भोसले, श्री.संदिप बाजोरिया, श्री.राजेंद्र जैन : सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मौजे वालवड (ता.राजापूर, जि.रत्नागिरी) संरक्षित पश्चिम घाट क्षेत्रातील गावांतील जंगल बेकायदेशीरपणे तोडण्यात आल्याची तक्रार दिनांक ५ ऑक्टोबर, २०१५ रोजी वा त्यासुमारास शासनाला केली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, तक्रारीचे स्वरूप काय आहे,
- (३) असल्यास, तक्रारीच्या अनुषंगाने शासनाने संबंधितांवर कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) व (२) अशा प्रकारची तक्रार प्राप्त झाल्याचे आढळून येत नाही.

- (३) तक्रार प्राप्त झाली नसल्यामुळे कार्यवाही करता आला नाही. तथापि, वनपाल राजापूर यांनी स्थानिक लोकप्रतिनिधी यांचे समवेत मौजे वाळवण येथे फिरती केली असता विनापरवाना वृक्षतोड झाल्याचे निदर्शनास आले नाही.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

मध्यप्रदेशातील कन्हान नदीवर जामघाट येथे पाटबंधारे प्रकल्पाच्या कामास सुरुवात करण्याबाबत

(७२) * १२३१८ श्री.प्रकाश गजभिये, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.खवाजा बेग, श्री.अब्दुल्लाखान दुर्गणी : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मध्यप्रदेशातील कन्हान नदीवर जामघाट येथे पाटबंधारे प्रकल्प उभारून त्यातील १० टीएमसी पाणी महाराष्ट्र राज्याला देण्याबाबतचा निर्णय गोदावरी पाणी तंटा लवादाने दिला आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) सन २०१० च्या अहवालानुसार या प्रकल्पाची किंमत रुपये ८१३.९२ कोटी इतकी असून यातील रुपये २६६.५० कोटी रुपये महाराष्ट्र शासनाने खर्च करण्याबाबत ठरविण्यात आले होते, हे ही खरे आहे काय,
- (३) या प्रकल्पाच्या कामाची प्रगती व सद्यःस्थिती काय आहे,
- (४) या प्रकल्पावर आता किती खर्च अपेक्षित आहे व प्रकल्पाच्या कामास केव्हा सुरुवात करण्यात येईल ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) होय,

- (२) नाही. दोनही राज्यांचा खर्च विभागणीबाबत अद्याप सहमती झालेली नाही.
- (३) कामास अद्याप सुरुवात झालेली नाही.

(४) प्रकल्पाची अद्यायावत किंमत निश्चित झालेली नाही. आंतर राज्य नियंत्रक मंडळात प्रकल्प काम हाती घेणेबाबत निर्णय झाल्यानंतर तसेच अन्य विधीवत मान्यता प्राप्त झाल्यानंतर प्रकल्प काम सुरु होईल. सद्या या बाबतची निश्चित कालमर्यादा स्पष्ट करता येत नाही.

हिंगोली जिल्ह्यातील जलयुक्त शिवार अभियानातील कामांबाबत

(७३) * ११७७२ श्री.अब्दुल्लाखान दुराणी, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.विक्रम काळे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.अमरसिंह पंडित : सन्माननीय जलसंधारण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) टंचाई मुक्त महाराष्ट्र व टंचाईवर मात करण्यासाठी जलसंधारण विभागाने राबविलेल्या जलयुक्त शिवार अभियानात दिनांक ५ डिसेंबर, २०१४ च्या मार्गदर्शक तत्वांप्रमाणे तसेच महाराष्ट्र विधान परिषद नियम ४६ अन्वये करण्यात आलेल्या निवेदनाप्रमाणे कारवाई न करता नियमभंग केल्याबाबतचा आक्षेप परभणी येथील पत्रकारांनी प्रधान सचिव जलसंधारण विभाग मुंबई यांच्याकडे सन २०१५ मध्ये नोंदविला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, वरील आदेश व पत्रकाप्रमाणे अंमलबजावणी न करता नियमभंग करणाऱ्या हिंगोली येथील दोषी अधिकारी व यंत्रणा यांच्या कारभाराची चौकशी करण्यात आली आहे काय, तसेच दोषींवर कोणती कारवाई करण्यात आली आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) होय, हे खरे आहे.

मराठवाडा जनता विकास परिषद, शाखा परभणी यांनी दिनांक ०५ ऑक्टोबर, २०१५ च्या पत्रान्वये सचिव (जलसंधारण) यांचेकडे निवेदन दिले आहे.

(२) मराठवाडा जनता विकास परिषद, शाखा परभणी यांनी सचिव (जलसंधारण) यांचेकडे केलेली तक्रार मोघम स्वरूपाची असल्याने कामांची नावे व पुरावा सादर करण्याबाबत तक्रारास जिल्हाधिकारी, हिंगोली यांनी दिनांक ३ डिसेंबर, २०१५ च्या पत्रान्वये कळविले आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही

राज्यात कुष्ठरोगाचे निर्मुलन करण्याबाबत

(७४) * ११२३१ श्री.अनंत गाडगीळ, श्री.राहुल नार्वेकर, श्री.आनंद ठाकूर, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.खवाजा बेग, श्री.दिपकराव साळुंखे-पाटील, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.किरण पावसकर, श्री.अनिल भोसले, श्रीमती दिप्ती चवधरी, श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.गुरुमुख जगवानी : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यात कुष्ठरोगाची ११३७९ प्रकरणे माहे सप्टेंबर, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली आहेत, हे खरे आहे काय,
- (२) तसेच कुष्ठरोगाचे सर्वाधिक रुग्ण पुण्यात असल्याची माहिती राज्याच्या आरोग्य विभागाने दिनांक २७ ऑगस्ट, २०१५ रोजी वा त्या सुमारास दिल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, राज्यात सन २००४-२००५ नंतर कुष्ठरोग तज्ञांची पदे रिक्त असल्याने कुष्ठरोग रुग्णांचे निदान आणि निवारण होत नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, असल्यास, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार कुष्ठरोगाचे निर्मुलन व कुष्ठरोग तज्ञांची रिक्त पदे भरण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) हे खरे आहे.

राज्यात माहे सप्टेंबर, २०१५ अखेर एकूण ११३७७ क्रियाशील कुष्ठरुग्ण होते.

(२) हे खरे नाही.

राज्यात माहे सप्टेंबर, २०१५ अखेर प्राप्त अहवालानुसार पुणे जिल्ह्यातील ४९२ कुष्ठरुग्ण नोंद करण्यात आले असून सर्वाधिक कुष्ठरुग्णांचे प्रमाण गडचिरोली जिल्ह्यात नोंद करण्यात आलेले आहेत. सदर बाबत पुणे जिल्हा राज्यात २६ व्या क्रमांकावर आहे.

(३) हे खरे नाही.

राज्यात या कार्यक्रमाचे सन २००१ मध्ये सर्वसाधारण आरोग्य सेवेमध्ये एकत्रिकरण झाले असून प्रा.आ.केंद्र स्तरावर नियमित सर्वेक्षण, जनजागृती व रुग्णांवर तात्काळ उपचार करण्यात येत आहे. कुष्ठरोग तंत्रज्ञांमार्फत पडताळणी व पाठपुरावा करण्यात येतो. केंद्रशासनाच्या निर्देशाप्रमाणे महाराष्ट्र राज्याचे कुष्ठरुग्ण प्रमाण दर दहा हजारी लोकसंख्येमागे १ पेक्षा कमी झालेले आहे.

कुष्ठरुग्ण निदान व निवारण या कार्यक्रमांमध्ये कोणत्याही प्रकारची कमतरता नसून नियमित निदान व उपचार करण्यात येतात.

(४) याबाबत चौकशीचा प्रश्न उद्भवत नाही.

सन २००५ मध्ये राज्यात कुष्ठरोगाचे दुरीकरणाचे ध्येय साध्य झाल्याने सदर कार्यक्रमांतर्गत जिल्हा परिषदेकडील कुष्ठरोग तंत्रज्ञांची पदे निवृत्तीने अथवा कर्मचारी मृत झाल्याने रिक्त झाल्यास पुन्हा भरण्यात येत नाहीत.

सद्यस्थितीत राज्यशासनाकडील अवैद्यकिय पर्यवेशक यांची १०७ मंजूर पदांपैकी एकूण ६० पदे भरलेली आहेत. तसेच अवैद्यकिय सहाय्यक यांची ४७६ मंजूर पदांपैकी एकूण ३८८ पदे भरलेली आहेत. तसेच केंद्रशासनाच्या मान्यतेनुसार राज्यातील जास्त कुष्ठरुग्ण भार असलेल्या २१ जिल्ह्यांमध्ये १८१ कंत्राटी निमवैद्यकीय कर्मचारी व ८ भौतिकोपचारतज्ञ ऑक्टोबर २०१५ पर्यंत कार्यरत होते.

सदर कर्मचारी हे प्रा.आ.केंद्र स्तरावरील कर्मचारी यांच्यासह सर्वेक्षण आरोग्य शिक्षण व उपचार याबाबत कामकाज पहात आहेत. तसेच प्रा.आ.केंद्र स्तरावरील कर्मचाऱ्यांमार्फत कुष्ठरोग निर्मुलन कार्यक्रम राबविण्यात येत आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**एड्स या आजाराला आळा घालण्यासाठी एड्स नियंत्रण निधी
उपलब्ध करून देण्याबाबत**

(७५) * १२००७ प्रा.जोगेन्द्र कवाडे : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) 'एड्स' या आजाराला आळा घालण्यासाठी माहे एप्रिल, २०१२ ते मार्च, २०१७ या कालावधीसाठी देशातील सर्व राज्यांसाठी 'एड्स' नियंत्रण निधी उपलब्ध करून देण्यात आला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर निधी थेट राष्ट्रीय एड्स नियंत्रण समितीकडे वर्ग करण्यात येत होता, परंतु आता हा निधी शासनाकडे जमा होतो व शासन त्यात आपल्या तरतुदीनुसार या निधीत भर घालते, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, निधी वितरीत करण्याचा निर्णय अधिवेशनात घेण्यात येत असल्याने हा निधी वेळेवर उपलब्ध न झाल्याने अनेक एड्स नियंत्रण उपक्रम बंद करण्याचा निर्णय समितीने घेतल्याने एड्सचा संसर्ग मोठ्या प्रमाणात पसरण्याचा धोका निर्माण झाल्याचे माहे ऑक्टोबर, २०१५ च्या पहिल्या आठवड्यात निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, याप्रकरणी निधी वितरीत करण्याबाबत प्रत्येक महिन्याला बैठक न घेण्याची कारणे काय आहेत,

(५) असल्यास, उक्त एड्स संस्थाना त्वरीत निधी वितरीत करून एड्स नियंत्रणात ठेवण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) हे खरे आहे.

राष्ट्रीय एड्स नियंत्रण कार्यक्रम हा १००% केंद्र पुरस्कृत कार्यक्रम आहे. सदर कार्यक्रमाच्या चौथ्या टप्प्यास म्हणजेच सन २०१२ ते २०१७ या पंचवार्षिक कार्यक्रमास केंद्र शासनाने मंजूरी दिली आहे. मात्र सदर कार्यक्रम महाराष्ट्रात राबविण्यासाठी महाराष्ट्र राज्य एड्स नियंत्रण सोसायटीमार्फत आर्थिक वर्षानुसार खर्चाचा वार्षिक कृती आराखडा केंद्र शासनास सादर केला जातो. सद्यस्थितीत केंद्र शासनाने सन २०१५-१६ या आर्थिक वर्षापर्यंतच्या वार्षिक कृती आराखड्यास मंजूरी दिली आहे.

(२) हे अंशतः खरे आहे.

सन २०१३-१४ या आर्थिक वर्षापर्यंत राष्ट्रीय एड्स नियंत्रण कार्यक्रम राबविण्याकरिता केंद्र शासनामार्फत देण्यात येणारा निधी थेट संबंधित संस्थांच्या खाती दिला जात होता. सन २०१४-१५ या आर्थिक वर्षापासून केंद्र शासनाने निधी वितरणाच्या धोरणात बदल केला असून, राष्ट्रीय एड्स नियंत्रण कार्यक्रमाकरिता उपलब्ध होणारा निधी राज्याच्या एकत्रित निधीद्वारे संबंधित संस्थांना दिला जातो.

(३) हे खरे नाही.

मात्र सदर कार्यक्रमास केंद्र शासनाकडून उपलब्ध होणारा निधी राज्याच्या एकत्रित निधीद्वारे संबंधित संस्थांना वितरीत होत असल्याने, केंद्र शासन जितक्या रक्कमेच्या वार्षिक कृती आराखड्यास मंजूरी देते, तितक्या रकमेचे खर्च राज्य विधानमंडळाच्या निदर्शनास आणून राज्य अर्थसंकल्प अंदाजात तरतूद केली जाते.

(४) निधी वितरणासाठी कोणतीही मासिक आढावा बैठक घेतली जात नव्हती. जिल्हास्तरीय कार्यक्रम अंमलबजावणीबाबत आढावा बैठक घेतली जात होती. सदर बैठक आता व्हिडिओ कॉन्फरन्सद्वारे घेतली जात आहे.

(५) केंद्र शासनाकडून उपलब्ध होणारा निधी कार्यक्रम अंमलबजावणीसाठी तातडीने उपलब्ध करून देण्यात येतो.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

कोल्हापूर जिल्ह्यातील अंगणवाडी इमारतींची कामे पूर्ण होण्याबाबत

(७६) * १२९८५ श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद : सन्माननीय महिला व बाल कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कोल्हापूर जिल्ह्यातील ३९९४ अंगणवाड्या आहेत यापैकी केवळ १५५२ अंगणवाड्यांना इमारती आहेत व २४४२ अंगणवाड्यांना इमारतच नसल्यामुळे या अंगणवाड्या मंदिरात, खाजगी भाड्याच्या घरात व मराठी शाळांच्या इमारतीमध्ये भरविल्या जात असल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, जिल्ह्यात सुमारे २०० अंगणवाडी इमारतींना मंजूरी मिळाली असूनही केवळ ठेकेदार मिळत नसल्याने कोट्यवधी रुपये पडून आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, असल्यास, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) व (३) कोल्हापूर जिल्हा परिषदेअंतर्गत सन २०१४-१५ साठी जिल्हा नियोजन समितीकडून ११४ अंगणवाडी इमारत बांधकामांना मान्यता मिळालेली असून त्यापैकी १११ कामांना तांत्रिक मान्यता देण्यात आलेली आहे. त्यापैकी १५ कामे पूर्ण, ३९ कामे सुरु, ३२ कामे अद्याप सुरु झालेली नाहीत, २५ कामे निविदा प्रक्रियेत आहेत. तसेच सन २०१५-१६ साठी १८३ अंगणवाडी इमारत बांधकामांना मान्यता मिळालेली असून त्यास प्रशासकीय मान्यता देण्यात आलेली आहे. निविदा प्रक्रियेची कार्यवाही सुरु आहे. अंगणवाडी इमारत बांधकामाचे सन २०१४-१५ मधील ३२ सुरु न झालेली कामे व २५ निविदेतील कामाबाबत कोल्हापूर जिल्हा परिषदेच्या सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडे पाठपुरावा सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

गुहागर (जि.रत्नागिरी) येथे सौरदिव्यांसाठी बसविण्यात आलेल्या

बॅटऱ्यांची चोरी झाल्याबाबत

(७७) * १२१०६ श्री.सुनिल तटकरे, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.अनिल भोसले, श्री.खवाजा बेग, श्री.दिपकराव साळुंखे-पाटील, श्री.किरण पावसकर, श्री.हेमंत टकले, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.राजेंद्र जैन, श्री.अनिल तटकरे : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) गुहागर (जि.रत्नागिरी) येथे शासनामार्फत लावण्यात आलेल्या दिव्यांसाठी बसविण्यात आलेल्या बॅटऱ्यांची चोरी झाल्याने सद्यःस्थितीत सौरदिवे बंद आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(३) असल्यास, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार सदर सौरदिव्यांसाठी आवश्यक असलेल्या बॅटऱ्या लावून सौरदिवे पुन्हा सुरु व्हावेत म्हणून शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) व (२) होय.

(३) व (४) बॅटरी चोरीमुळे बंद सौरपथ दिवे पुन्हा सुरु करणेची कार्यवाही नगर पंचायत, गुहागर मार्फत सुरु आहे.

यवतमाळ जिल्ह्यातील रोजगार हमी योजने अंतर्गत वृक्ष लागवड न केलेल्या सहा पंचायत समित्यांवर कार्यवाही करण्याबाबत

(७८) * १२२८६ श्री.संदिप बाजोरिया, श्री.किरण पावसकर, श्री.हेमंत टकले, श्री.ख्वाजा बेग, श्री.अनिल भोसले, श्री.नरेंद्र पाटील, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.विक्रम काळे, श्री.अब्दुल्लाखान दुर्गणी : सन्माननीय रोजगार हमी योजना मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) यवतमाळ जिल्ह्यात सन २०१४-२०१५ मध्ये जिल्ह्यातील सहा पंचायत समित्यांनी महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेअंतर्गत वृक्ष लागवड केली नसल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१५ च्या शेवटच्या सप्ताहात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(३) असल्यास, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार वृक्ष लागवड न करणा-या पंचायत समित्यांवर शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) अंशतः खरे आहे. यवतमाळ जिल्ह्यातील सन २०१४-१५ मध्ये जिल्ह्यातील तीन पंचायत समित्यांनी महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेअंतर्गत वृक्ष लागवड केलेली नाही.

(२) नाही.

(३) यवतमाळ जिल्ह्यातील १५ पंचायत समित्यांमध्ये मगारोहयो, सामान्य निधी, पर्यावरण संतुलीत समृद्ध ग्राम योजना, वित्त आयोग व लोकसहभागतून २,७६,३४५ वृक्ष लागवड केलेली आहे. मगारोहयो अंतर्गत मजुरांच्या मागणीनुसार काम करण्यात येत असल्याने कारवाई करण्यात आलेली नाही.

(४) नाही.

कळंब तालुक्यात सिंचन विहिरी अपूर्ण असल्याबाबत

(७९) * १२१०० श्री.खवाजा बेग, श्री.संदिप बाजोरिया, श्री.किरण पावसकर, श्री.हेमंत टकले, श्री.राजेंद्र जैन, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.दिपकराव साळुंखे-पाटील : सन्माननीय रोजगार हमी योजना मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कळंब तालुक्यात ९२६ विहिरीचे उद्दिष्ट असता १२८ विहिरी रद्द तर १४१ सिंचन विहिरी अपूर्ण असल्याचे माहे सप्टेंबर, २१०५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(३) असल्यास, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार कळंब तालुक्यातील अपूर्ण सिंचन विहिरी पूर्ण करणेबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) होय,

(२) व (३) कळंब तालुक्यात १२९ रद्द प्रस्तावित विहिरींची तपासणी करण्यात आली असून पुन्हा सुरु करता येणारी १ विहिर पुर्नजिवीत करण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

अपूर्ण असलेल्या २१९ विहिरींपैकी धडक सिंचन विहिर योजनेत २२ तर नरेगात १९७ विहिरींची कामे प्रगतीपथावर आहेत.

अपूर्ण विहिरी पूर्ण करण्याच्यादृष्टीने २२ लाभार्थ्यांना मुदतवाढी बाबतची लेखील स्वरुपात माहिती व कामे त्वरीत पूर्ण करण्याबाबत सूचना प्रत्यक्ष भेटी घेवून देण्यात आलेल्या आहेत. संबंधीत यंत्रणांना सुध्दा याबाबत लाभार्थ्यांशी संपर्क साधून त्यांचेकडून विहिरींची उर्वरित कामे करून घेण्याबाबत सूचना देण्यात आलेल्या आहेत. तसेच नरेगात वर्ग करण्यात आलेल्या १९७ विहिरींना वर्क कोड देण्यात आलेला असून कामे पूर्ण करण्याची कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**फलटण (जि.सातारा) तालुक्यातील नीरा उजवा कालव्यातून
पाण्याची चोरी होत असल्याबाबत**

(८०) * ११४८५ श्री.आनंदराव पाटील, श्री.संजय दत्त, श्री.रामहरी रुपनवर,
प्रा.जोगेन्द्र कवाडे : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील
काय :-

(१) फलटण (जि.सातारा) तालुक्यातील नीरा उजवा कालव्यातून दररोज लाखो लिटर
पाण्याची सायपन पद्धतीने चोरी होत असल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१५ मध्ये वा
त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून संबंधितांवर कोणती कारवाई
केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) अंशतः खरे आहे.

(२) यांत्रिकी विभागाच्या मशीनरीच्या सहाय्याने सायफन काढून टाकण्याची कार्यवाही
करण्यात आली आहे. तसेच नीरा उजव्या कालव्यावर आवश्यक त्या ठिकाणी पोलीस
स्टेशनला तक्रारी दाखल करण्यात आल्या आहेत.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**शासकीय रुग्णालयामध्ये सामान्यांसाठी हिमोफीलिया औषधांचा पुरवठा
उपलब्ध करून देण्याबाबत**

(८१) * ११३०३ श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.संजय दत्त, श्री.मुझफ्फर हुसैन
सय्यद, श्री.प्रकाश बिनसाळे, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.हेमंत टकले, श्री.किरण
पावसकर, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.राहुल नार्वेकर : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य
आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात हिमोफीलियाच्या जीवरक्षक औषधांचा तुटवडा निर्माण झाला असून रुग्ण
आणि त्यांच्या नातेवाईकांना वेगवेगळ्या शहरांमधील शासकीय रुग्णालयांमध्ये
पायपीट करूनही औषध मिळत नसल्याची धक्कादायक स्थिती निर्माण झाली
असल्याचे दिनांक ३० ऑगस्ट, २० १५ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे
खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी सदरील औषधे महाग असल्यामुळे शासकीय
रुग्णालयामध्ये सामान्यांसाठी हिमोफीलिया औषधांचा योग्य पुरवठा उपलब्ध करून
देण्याबाबत शासनाने काय कार्यवाही वा उपाययोजना केली आहे,

(३) अद्याप, कोणतीच कार्यवाही करण्यात आली नसल्यास त्याची सर्वसाधारण कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) हे खरे नाही.

(२) हिमोफिलिया रुग्णांसाठी आवश्यक असणाऱ्या औषधांची संबंधीत रुग्णालयांची मागणी लक्षात घेऊन उपलब्ध निधीनुसार पुरवठा आदेश देण्यात येतात. परंतु इतर राज्यातून उपचारासाठी रुग्ण येत असल्याने काही वेळा सदर औषधांची कमतरता भासते. अशावेळी सदर औषधे Emergency Stock मधून आवश्यकतेनुसार रुग्णांना पुरविण्यात येतात. जिल्हा रुग्णालय, ठाणे व अमरावती येथे Emergency Stock मध्ये हिमोफिलियाच्या औषधांचा साठा उपलब्ध आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

नांदेड जिल्हा परिषदेच्या कर्मचाऱ्यांचे वेतन अदा करण्याबाबत

(८२) * ११३४४ श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.संजय दत्त, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे, श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नांदेड जिल्हा परिषदेच्या अनेक कर्मचाऱ्यांचे दोन महिन्यांपासून वेतन झाले नसल्याने कर्मचारी आर्थिक अडचणीत सापडले असून या कर्मचाऱ्यांचे वेतन तात्काळ न झाल्यास आंदोलन करण्याचा इशारा या कर्मचाऱ्यांच्या संघटनेने माहे सप्टेंबर, २०१५ मध्ये वा त्या दरम्यान दिला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर कर्मचाऱ्यांचे वेतन देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) अंशतः खरे आहे.

(२) व (३) पंचायतराज सेवार्थ प्रणालीत काही कर्मचाऱ्यांची माहिती समाविष्ट करण्याची सुविधा उपलब्ध नसल्याने अशा कर्मचाऱ्यांची वेतन देयके हाताने (Manually) तयार करून कोषगारास सादर करण्याच्या सूचना सर्व जिल्हा परिषदांना देण्यात आल्या. पंचायतराज सेवार्थ प्रणाली ही नविनच असल्याने त्यामध्ये काही तांत्रिक अडचणी उद्भवल्यामुळे विलंब झाला होता. या तांत्रिक अडचणींची व त्रुटींची पूर्तता करून सर्व कर्मचाऱ्यांना माहे ऑक्टोबर, २०१५ पर्यंतचे वेतन अदा झाले आहे.

**दमणगंगा-पिंजाळ व नार-पार-तापी-नर्मदा या प्रकल्पांना
राष्ट्रीय प्रकल्प घोषित करण्याबाबत**

(८३) * १२६९० डॉ.अपूर्व हिरे : तारांकित प्रश्न क्रमांक ९९०६ ला दिनांक २१ जुलै, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) दमणगंगा-पिंजाळ व नार-पार-तापी-नर्मदा खो-यातील सर्वसाधारणपणे २०० मीटर उपसा उंचीच्या टप्प्यातील पाणी वळविणेबरोबरच या तलांकाखालील जादाचे पाणी बोगद्याद्वारे तापी व गोदावरी खो-यातील तुटीच्या भागात वळविण्याचा अभ्यास राष्ट्रीय जलविकास अभिकरणाकडे करण्याची विनंती राज्य शासनातर्फे करण्यांत आली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राष्ट्रीय प्रकल्पासाठी राष्ट्रीय जलविकास अभिकरणाने किमान २ लक्ष हेक्टर लाभक्षेत्राचे प्रकल्प हा एकमेव निकष न ठेवता, मुंबईसारख्या महानगरांना पिण्याच्या पाण्याच्या योजना, महाकाय भु-जल पुनःभरण योजना इत्यादींचा देखील येथे विचार करावा, अशीही विनंती विज्ञान भवन, दिल्ली येथे आयोजित बैठकीत केली, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, दमणगंगा-पिंजाळ, नार-पार-तापी-नर्मदा या प्रकल्पांना राष्ट्रीय प्रकल्प घोषित करणे तसेच पाण्याचा संतुलित वापर आणि टंचाईग्रस्त भागातील पिण्याच्या पाण्याची टंचाई दूर व्हावी, यास्तव याप्रकल्पातील उर्वरित पाणी उपसा सिंचनाद्वारे अनुक्रमे गोदावरी व तापी खोऱ्यात वळवून अवर्षणग्रस्त दुष्काळी भागात पाणी उपलब्ध करून देणे इत्यादीबाबत काय निर्णय घेण्यांत आला आहे व त्यानुषंगाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यांत येत आहे,

(४) अद्याप, राष्ट्रीय जलविकास अभिकरण व केंद्रीय जलसंधारण मंत्रालय स्तरावर प्रश्नोक्त बाब '१, २ व ३' बाबत निर्णय घेण्यांत आला नसल्यास, याप्रस्तावाची सद्यःस्थिती काय आहे व राज्यातील दुष्काळ दूर करण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यांत येत आहे ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) होय.

(२) होय.

(३) अद्याप निर्णय घेण्यात आलेला नाही.

(४) दमणगंगा खोऱ्यातील १४३ दलघमी पाणी दमणगंगा (एकदरे)-गोदावरी नदीजोड योजनेद्वारे तुटीच्या गोदावरी खोऱ्यात वळविणे बाबतच्या योजनेचा सविस्तर प्रकल्प अहवाल तयार करणेची विनंती राष्ट्रीय जलविकास अभिकरणास दिनांक १२/०३/२०१५ चे पत्राने करणेत आली आहे.

त्याचप्रमाणे नार,पार, अंबिका, औरंगा या पश्चिम वाहिनी नदयापैकी व्यवहार्य उपसा टप्प्यातील पाणी उपसा सिंचनाद्वारे तसेच प्रवाही वळण योजनेद्वारे गोदावरी व तापी खोऱ्यात वळविणेबाबतचा अभ्यास सुरु आहे.

वाळूज (जि.औरंगाबाद) येथील डायग्नोस्टिक सेंटरमध्ये यंत्रसामुग्री नसल्याने रुग्णांची गैरसोय होत असल्याबाबत

(८४) * ११५६५ श्री.सुभाष झांबड, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे, श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद, श्री.संजय दत्त : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) वाळूज (जि.औरंगाबाद) औद्योगिक क्षेत्रातील कामगारांना आरोग्य सुविधा देण्यासाठी ३ वर्षापूर्वी उभारलेल्या डायग्नोस्टिक सेंटरमध्ये अद्यापपर्यंत कोणतीही आरोग्य यंत्रसामुग्री बसविण्यात आली नसल्याने तेथे आलेल्या ईएसआय कामगारांची गैरसोय होत असल्याचे दिनांक १४ सप्टेंबर, २०१५ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,
- (३) असल्यास, चौकशीअंती ईएसआय कामगारांना सदरील डायग्नोस्टिक सेंटरचा लाभ मिळण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) नाही,

केंद्र शासनाच्या श्रम व रोजगार मंत्रालय यांच्या अधिपत्याखालील राज्य कामगार विमा महामंडळ, नवी दिल्ली यांच्यामार्फत वाळूज, औरंगाबाद येथे आदर्श सेवा दवाखाना व निदान केंद्र दि. २४.०९.२०१५ रोजी सुरु करण्यात आले आहे. सदर निदान केंद्रामध्ये कॅलरीमीटर, मायक्रोस्कोप, ऑटोक्लेव्ह, रिसस्कीएशन कीट व ग्लुकोमीटर हि ५ वैद्यकीय उपकरणे सप्टेंबर, २०१५ मध्ये स्थापित केली आहेत व तिथे हिमोग्लोबिन, मलेरिया, अँटीजीन, डेंग्युचाचणी, रक्तशर्करा व गर्भधारणा चाचण्या या तपासण्या करण्यात येत आहेत.

(२), (३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यातील विकलांग कुष्ठरोगी व्यक्तींना देण्यात येणाऱ्या
मानधनात वाढ करण्याबाबत**

(८५) * ११००८ श्री.मितेश भांगडिया, श्री.अनिल सोले, श्री.नागो गाणार :
सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा
करतील काय :-

- (१) शासनामार्फत विकलांग कुष्ठरोगी व्यक्तीला कायमस्वरूपी मासिक मानधन देण्याच्या योजनेचा प्रस्ताव शासन स्तरावर प्रलंबित आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, विकलांग कुष्ठरोगी व्यक्तीची सेवा करणाऱ्या सामाजिक संस्थेला प्रति व्यक्ती रुपये २२००/- इतके अनुदान दिले जाते व ज्यांना कुठलेही उपजिविकेचे साधन नाही अशा व्यक्तींना संजय गांधी निराधार योजनेंतर्गत रुपये ६००/- इतकी आर्थिक मदत दिली जाते, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, या अत्यल्प रकमेत विकलांग कुष्ठरोगी व्यक्तीचा खर्च पूर्ण होत नसल्यामुळे या मानधनात वाढ करून त्यांची गरज पूर्ण होईल इतकी किमान रक्कम मिळण्याबाबत शासन काय कार्यवाही करणार आहे वा करण्यात येत आहे,
- (४) असल्यास, सदर योजनेचा निश्चित कालावधी व प्रारूप काय आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) हे अंशतः खरे आहे.

महाराष्ट्र कुष्ठपिडीत संघटनेने कुष्ठरुग्णांना रु. २,५००/- मासिक मानधन देण्याची मागणी केली आहे.

(२) होय. हे खरे आहे.

राज्यात रुग्णालयीन तत्त्वावर काम करणाऱ्या स्वयंसेवी संस्थांना प्रति कुष्ठरुग्णांमागे रु.२२००/- व पुनर्वसन तत्त्वावर काम करणाऱ्या स्वयंसेवी संस्थांना प्रति कुष्ठरुग्णांमागे रु.२०००/- संस्थेस भरती असलेल्या कुष्ठरुग्णांमागे देण्यात येतात. कुष्ठवसाहतीमधे राहणाऱ्या कुष्ठरुग्णांना नियमाप्रमाणे संजय गांधी निराधार योजनेचे व इतर योजनांचे लाभ दिले जातात. राज्यातील कुष्ठरुग्णांच्या निर्वाहाकरीता भल्यात संजय गांधी निराधार योजनेअंतर्गत रु.६००/- दिले जातात.

(३) कुष्ठरुग्णांच्या विविध समस्यांबाबत चर्चा करण्यासाठी समितीतील सदस्यांसमवेत दिनांक १२ ऑक्टोबर, २०१५ रोजी प्रधान सचिव (आरोग्य) यांच्या अध्यक्षतेखाली आयोजित करण्यात आलेल्या बैठकीत कुष्ठरुग्णांस रु.२५००/- मानधन देण्याची मागणी मान्य करता येत नाही असा निर्णय घेण्यात आला. तसेच सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाच्या योजनेन्वये राज्यातील कुष्ठरुग्णांच्या निर्वाहाकरीता संजय गांधी निराधार योजनेअंतर्गत रु.६००/- भत्ता दिला जातो. संजय गांधी निराधार योजनेंतर्गत इतर ८ ते ९ लाख लाभार्थींना देण्याकरीता एवढे अनुदान उपलब्ध होणार नसल्याचे बैठकीत उपस्थित असलेल्या सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाच्या प्रतिनिधीने स्पष्ट केले.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**कपिलेश्वर (ता.अमळनेर, जि.जळगांव) येथील महादेव मंदिराची
सुलवडे बॅरेजच्या पाण्यामुळे होत असलेली झीज**

(८६) * ११८६७ श्रीमती स्मिता वाघ : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कपिलेश्वर (ता.अमळनेर, जि.जळगांव) येथील तापी व पांझरा नदी संगमावरील प्राचीन व ऐतिहासिक महादेव मंदिराची सुलवडे बॅरेजच्या पाण्यामुळे झीज होत असून तेथे संरक्षण भिंत बांधण्याची मागणी परिसरातील नागरिक व लोकप्रतिनिधींनी केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच यामुळे स्थानिक नागरिकांमध्ये याविषयी असंतोष वाढत आहे, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, तदनुसार शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(४) असल्यास, याबाबत शासनाने काय कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) होय.

(२), (३) व (४) कपिलेश्वर येथील मंदिराजवळच्या झीज होणाऱ्या भागाची क्षेत्रिय अधिकाऱ्यांनी पाहणी केली असून आवश्यक उपाययोजनेसाठी सर्वेक्षण व अन्वेषण करून अंदाजपत्रक तयार करण्याची कार्यवाही क्षेत्रिय स्तरावर प्रगतीपथावर आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**खर्डी (ता.शहापूर, जि.ठाणे) येथील ग्रामीण रुग्णालयात सोयीसुविधा
उपलब्ध करून देण्याबाबत**

(८७) * ११६५८ श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) दहीगाव (ता.शहापूर, जि.ठाणे) ग्रामपंचायत खर्डी ग्रामीण रुग्णालयातील गैरसोय दूर करण्याबाबत हद्दीतील वडाचापाडा या आदिवासी वस्तीत सुमारे ४० जणांना दुषित पाण्यामुळे विषबाधा होवून गॅस्ट्रोची लागण झाली असता त्यांना खर्डी ग्रामीण रुग्णालयात उपचाराकरीता दाखल केले असता रुग्णालयात कोणतीही सोय नसल्याचे माहे ऑक्टोबर, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, रुग्णालयाच्या गैरसोयी व गैरकारभारासह वैद्यकीय अधिकारी व कर्मचाऱ्यांच्या विरोधात आदिवासी संघटनेने आंदोलन केले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर प्रकरणी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही.

श्री.जानू हिरवे, सहयाद्री आदिवासी व ठाकूर समाज यांनी आंदोलन छेडलेले होते.

(३) प्रस्तुत प्रकरणी उपसंचालक, मुंबई मंडळ, ठाणे यांचे स्तरावरून द्वासदस्थीय समिती गठीत करून चौकशी करण्यात आली असून सदर चौकशीच्या अहवालानुसार संबंधीत वैद्यकीय अधिकारी व अधिपरिचारीका यांना रुग्णालयात उपचारासाठी येणाऱ्या रुग्ण व त्यांचे नातेवाईक, मा.लोकप्रतिनिधी यांचे सोबत सौहार्दपूर्वक वर्तणूक अंगीकारणेबाबत कार्यालयाकडून समज दिलेली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**भंडारा जिल्हा सामान्य रुग्णालयातील नवजात बालकांचे
अपहरण करण्याचा केलेला प्रयत्न**

(८८) * १२५४४ श्री.राजेंद्र जैन, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.हेमंत टकले, श्री.खवाजा बेग, श्री.आनंद ठाकूर : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) भंडारा जिल्हा सामान्य रुग्णालयातील पेईगवाडी नवजात बाळ वार्ड क्रमांक १२ मध्ये दिनांक १५ ऑगस्ट रोजी एका तोतया डॉक्टरने बाळाला तपासण्याचा बहाणा करून बाळाला पळविण्याचा प्रयत्न केल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय.,

(२) असल्यास, या प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(३) असल्यास, त्यात काय आढळून आले आहे व त्यानुसार कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) अशा प्रकारची तक्रार करण्यात आली आहे.

(२) होय.

(३) महिला वार्ड मध्ये गेलेली व्यक्ती रुग्ण कल्याण समितीचे सदस्य असल्याचे आढळून आले आहे. ते या वार्डमध्ये कशासाठी गेले याची चौकशी केलेली आहे. यापुढे अशा घटना घडू नये याकरीता पेईग वार्डमध्ये सीसीटीव्ही कॅमेरा बसविण्यात आलेला आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

भंडारा जिल्ह्यातील गोसीखुर्द सिंचन प्रकल्प पुर्ण करण्याच्या निर्णयाबाबत

(८९) * ११६३१ श्री.अमरिशभाई पटेल, श्री.संजय दत्त, श्री.मुझफ्फर हुसैन

सय्यद : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) भंडारा जिल्ह्यातील गोसीखुर्द सिंचन प्रकल्प सन २०१९ पर्यंत पुर्ण करण्याचा निर्णय शासनाने घेतला असल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर प्रकल्पांच्या पुर्णवसित गावांमध्ये नागरी सुविधा उपलब्ध करून प्रकल्पाला आवश्यक निधी उपलब्ध करून देण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) गोसीखुर्द राष्ट्रीय प्रकल्पाचे तृतीय सुधारीत प्रशासकीय मान्यता प्रस्तावानुसार सन २०१९ पर्यंत प्रकल्प पुर्ण करण्याचे प्रस्तावित आहे.

(२) गोसीखुर्द राष्ट्रीय प्रकल्पाची व्याप्ती मोठी असल्याने त्यानुसार भंडारा व नागपूर जिल्ह्यातील प्रकल्पग्रस्तांचे पुनर्वसन ३ टप्प्यात करण्याचे नियोजित आहे.

यात भंडारा जिल्ह्यातील ३४ पुर्णतः बाधित गावाचे पुनर्वसन २८ गावठाणात व नागपूर जिल्ह्यातील ५१ बाधित गावठाणाचे ३६ गावठाणात अशा एकूण ८५ बाधित गावांचे ६४ पुनर्वसित गावठाणांत पुनर्वसन करावयाचे आहे. त्यापैकी नागपूर जिल्ह्यातील ३१ व भंडारा जिल्ह्यातील २२ अश्या एकूण ५३ पर्यायी गावठाणांमध्ये १८ नागरी सुविधा पुर्ण झालेल्या आहेत. उर्वरित ठिकाणी नागरी सुविधांची कामे प्रगतीत आहेत. ती प्रथम प्राधान्याने पूर्ण करण्याचे नियोजन आहे. गोसीखुर्द प्रकल्पासाठी सन २०१५-१६ या आर्थिक वर्षात रु.७०० कोटी तरतूद करण्यात आलेली आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

पालघर जिल्ह्यातील कुपोषणाबाबत

(९०) * १३६५७ अॅड.अनिल परब : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४४९५ ला दिनांक १६ मार्च, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय महिला व बाल कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) पालघर जिल्ह्यात गेल्या ११ महिन्यांमध्ये ३३७ नवजात अर्भकांसह ८२४ बालकांचा मृत्यू झाल्याचे तसेच ९०२९ बालके कुपोषित असल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१५ मध्ये वा त्या सुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
 (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) पालघर जिल्ह्यातील माहे नोव्हेंबर, २०१४ ते सप्टेंबर, २०१५ या कालावधीतील बालमृत्यूची आकडेवारी खालीलप्रमाणे आहे.

कालावधी	एकूण जिवंत जन्म (०-१ वर्ष बालके)	०-१ वर्षातील अर्भक मृत्यू	१-६ वर्षातील बाल मृत्यू
माहे नोव्हेंबर, २०१४ ते सप्टेंबर, २०१५	४२२	१५४	५७६

तसेच पालघर जिल्ह्यातील माहे सप्टेंबर, २०१४ व माहे सप्टेंबर, २०१५ च्या मासिक प्रगती अहवालानुसार कुपोषणाची आकडेवारी खालीलप्रमाणे आहे.

कालावधी	एकूण वजन घेतलेल्या बालकांची संख्या	सर्वसाधारण बालके	मध्यम कमी वजनाची बालके	तीव्र कमी वजनाची बालके
सप्टेंबर, २०१४	२२९९२९	१७४४२७	४४७०३	१०७९९ (५%)
सप्टेंबर, २०१५	२०२४०३	१५६०३१	३८६४१	७७३१ (४%)

वरील आकडेवारीवरून कुपोषणाच्या प्रमाणात घट झाल्याचे दिसून येते.

- (२) व (३) कुपोषण व बालमृत्यू रोखण्यासाठी राष्ट्रीय बाल स्वास्थ्य कार्यक्रमांतर्गत सर्व मुलांची आरोग्य तपासणी नियमित करण्यात येते, तालुकास्तरावरून येणाऱ्या बालमृत्यू अहवालावरून बालमृत्यूच्या कारणासंबंधी उपाययोजना करण्यात येते. दरमहा होणाऱ्या वैद्यकीय अधिकाऱ्यांच्या मासिक सभेत आढावा घेण्यात येतो. उपकेंद्र व प्राथमिक आरोग्य केंद्र स्तरावर आजारी मुलांची तपासणी करून आवश्यक उपचार दिले जातात.

**रायगड जिल्ह्यातील रानवली धरणाच्या कालव्याचे काम
काँक्रीटमध्ये न करता दगड-मातीमध्ये केल्याबाबत**

(९१) * १३४३३ श्री.अनिल तटकरे : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) रायगड जिल्ह्यातील श्रीवर्धन शहर व आजुबाजूच्या गावांना पाणीपुरवठा करण्यासाठी लघुपाटबंधारे विभागामार्फत रानवली धरणाच्या ३०० मीटर कालव्याचे काँक्रीटकरण करण्याबाबतचा ठेका मंजूर करण्यात आला होता, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर कालव्याचे काम म्हसोबा मजूर सहकारी संस्था, मेटकर्णी, (ता.श्रीवर्धन) या संस्थेला ठेकेदाराने दिला होता, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सदर संस्थेने कालव्याचे बांधकाम सिमेंट काँक्रीटमध्ये न करता दगड-मातीमध्ये केले असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, या प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले आहे व तदनुसार कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) हे खरे नाही.

(२) रानवली धरणाच्या टो-ड्रेनच्या मजबूतीकरणाचे काम व पाणी पुरवठा विहिरीभोवती संधानक भिंत बांधण्याचे काम मे.म्हसोबा मजूर सहकारी संस्था, मेटकर्णी यांना देण्यात आले होते.

(३) नाही. कालव्याचे बांधकाम सिमेंट काँक्रीटमध्ये करण्याची बाब निविदेमध्ये अंतर्भूत नाही. निविदा शर्तीप्रमाणे टो-ड्रेनचे काम अश्मपटलामध्ये (pitching) करण्यात आले आहे. अद्याप पाणी पुरवठा विहिरीभोवती संधानकात भिंत बांधण्याचे काम करण्यात आलेले नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**आष्टी (जि.बीड) येथील ग्रामीण रुग्णालयात डॉक्टरांच्या
हलगर्जीपणामुळे रुग्णाचा झालेला मृत्यू**

(९२) * १४०५७ श्री.विनायकराव मेटे : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) आष्टी (जि.बीड) येथील ग्रामीण रुग्णालयात डॉक्टर हजर नसल्याने हृदय विकाराचे रुग्ण व व्यापारी श्री. वैजीनाथ पाटेकर यांचा मृत्यू झाला आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, येथील डॉक्टरांच्या हलगर्जीपणामुळे व स्वतःचे खाजगी रुग्णालय असल्यामुळे हे डॉक्टर ग्रामीण रुग्णालयात रुग्णांच्या तपासणी करता त्यांच्या कार्यकाळात तेथे थांबत नाहीत, हे ही खरे आहे काय,
- (३) तसेच या डॉक्टरांवर फौजदारी गुन्हा व निलंबन करावे अशी नागरिकांकडून मागणी होत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, असल्यास, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) हे खरे नाही.

रुग्णाचा मृत्यू डॉक्टर रुग्णालयात नसल्यामुळे झाला नसून रुग्णालयात दाखल करण्यापूर्वी झाला आहे.

- (२) वैद्यकीय अधिकारी खाजगी व्यवसाय करित असल्याची बाब अंशतः खरी आहे.
- (३) अशा प्रकारची लेखी तक्रार प्राप्त झालेली नाही.
- (४) श्री.वैजनाथ पारेकर या रुग्णास दि.१७/१०/२०१५ रोजी दुपारी १.५५ वा.रुग्णालयात आणले असता त्यांना रुग्णालयात दाखल करण्यापूर्वी मृत पावले असल्याने चौकशी करण्यात आली नसल्याने कार्यवाही करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.
- (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

मराठवाडा विभागासाठी जल आयुक्तालय सुरु करणेबाबत

(९३) * ११८५१ श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.अब्दुल्लाखान दुराणी, श्री.विक्रम काळे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.धनंजय मुंडे : सन्माननीय जलसंधारण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मराठवाडा विभागातील सततचा भीषण दुष्काळ आणि टंचाई परिस्थिती लक्षात घेता मराठवाड्यात शाश्वत शेती आणि सिंचन सुविधा राबविण्यासाठी सक्षम जल आयुक्तालय सुरु करण्याची मागणी लोकप्रतिनिधीकडून होत आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, मा.राज्यमंत्री, जलसंपदा यांनी औरंगाबाद येथे जल आयुक्तालय सुरु करण्याची घोषणा करून त्यासाठी लवकरच आय.ए.एस.दर्जाचा अधिकारी नियुक्त करण्यात येईल असे जाहिर केले, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, मराठवाड्यातील दुष्काळ निवारणार्थ करावयाच्या उपाययोजनांसाठी विशेष बाब म्हणून अभ्यासपूर्ण नियोजनाकरीता औरंगाबाद येथे जल आयुक्तालय सुरु करण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) व (२) होय.

(३) औरंगाबाद येथे जल आयुक्तालयाची निर्मिती करण्याबाबतची बाब शासनाच्या विचाराधीन असून जलआयुक्तालयाची निर्मिती करण्याबाबतची कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मुर्तिजापूर (जि.अमरावती) तालुक्यातील जितापूर नाकट या गावांमध्ये
 अंगणवाडीची इमारत बांधण्याबाबत**

(९४) * ११६९० श्री.चंद्रकांत रघुवंशी, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे, श्री.संजय दत्त :

सन्माननीय महिला व बाल कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुर्तिजापूर (जि.अमरावती) तालुक्यातील जितापूर नाकट या गावांमध्ये अंगणवाडीची इमारत नसल्यामुळे येथील गावकऱ्यांनी एकात्मिक बालविकास अधिकारी यांना गत ४ वर्षांत पाचवेळा निवेदन देऊनही कोणतीच कार्यवाही केली नसल्याचे दिनांक ३० ऑगस्ट, २०१५ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर तालुक्यात अंगणवाडी झाली नाही तर गावकऱ्यांनी आंदोलन करण्याचा इशारा दिला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर प्रकरणी टाळाटाळ करणाऱ्या संबंधित अधिकाऱ्यांवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) असल्यास, सदर गावाला अंगणवाडी देण्यासाठी शासनाने काय कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) हे खरे नाही.

जितापूर नाकट हे गाव अमरावती जिल्ह्यात नसून ते अकोला जिल्ह्यात आहे.

(२) हे खरे नाही.

(३) व (४) मौजे जितापूर नाकट येथे अंगणवाडी केंद्र इमारत बांधण्याबाबत कोणतीही टाळाटाळ झालेली नाही. सन २०१०-११ या वर्षामध्ये जितापूर नाकट या गावाकरीता अंगणवाडी केंद्र इमारतीचे बांधकामास रुपये ४ लक्ष इतका निधी अकोला जिल्हा परिषदेद्वारे देण्यात आलेला होता. तथापि, सदर गावातील मिनी अंगणवाडी प्रमाणपत्र ग्रामपंचायतीकडून प्राप्त न झाल्यामुळे मंजूर निधी ग्रामपंचायत समशेदपूर यांचेकडे वर्ग करण्यात आलेला नाही. गट ग्रामपंचायत समशेदपूर अंतर्गत मौजे जितापूर नाकट या गावामध्ये मिनी अंगणवाडी केंद्राकरिता सन २०१६-१७ मध्ये ग्रामपंचायतकडून जागा उपलब्ध असल्याबाबत नाहरकत प्रमाणपत्र प्राप्त झाल्यानंतर प्रशासकीय मान्यता देऊन निधी उपलब्ध करून देण्यात येईल.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील शेततळ्यांच्या प्रस्तावाबाबत

(९५) * १३४८० श्री.विक्रम काळे : सन्माननीय रोजगार हमी योजना मंत्री

पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) उस्मानाबाद जिल्ह्यात प्राप्त झालेल्या शेततळ्यांच्या प्रस्तावांपैकी केवळ १०० शेततळ्यांना मंजूरी शासनाने दिली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) तसेच रोजगार हमी योजने अंतर्गत ११६६ विहिरींची कामे मंदगतीने सुरु आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सदर प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार शेततळ्याचे प्रस्ताव मंजूर करून व रोजगार हमी योजनेतील विहिरीची कामे करणेबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) नाही. महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजने अंतर्गत उस्मानाबाद जिल्ह्यामध्ये एकूण ९१२ शेततळ्यांना मंजूरी देण्यात आलेली आहे.

- (२) महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेअंतर्गत उस्मानाबाद जिल्ह्यात एकूण ८,५४७ विहिरींना प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली असून दिनांक २६ नोव्हेंबर, २०१५ पर्यंत ६,७६२ विहिरी पूर्ण झाल्या आहेत. त्यापैकी सन २०१५-१६ मध्ये १,१६६ सिंचन विहिरींची कामे पूर्ण झाली आहेत. एकूण १,०५९ सिंचन विहिरींची कामे अपूर्ण आहेत व ७२६ सिंचन विहिरींची कामे शेल्वर ठेवण्यात आली आहेत.
- (३) महात्मा गांधी नरेगा अंतर्गत अपूर्ण सिंचन विहिरींच्या कामांपैकी बहुतांश कामे भौतिकदृष्ट्या पूर्ण झालेली आहेत. या कामांचे पूर्णत्वाचे दाखले प्रदान करून त्यांची एमआयएसवर नोंद करण्याचे निर्देश सर्व गट विकास अधिकारी यांना देण्यात आले आहेत. तसेच सिंचन विहिरींच्या कामांचे प्रलंबित कुशल देयके अदा करून पुर्णत्वाचे दाखले एमआयएसवर नोंदवण्याचे निर्देश देण्यात आले आहेत. ज्या ग्रामपंचायतीमध्ये विहिरींची कामे सुरु नाहीत. तेथे प्राधान्याने वैयक्तिक लाभाअंतर्गत सिंचन विहिरींची कामे उपलब्ध करून देवून मजुरांना रोजगार उपलब्ध देण्याच्या सूचना सर्व गट विकास अधिकारी यांना देण्यात आलेल्या आहेत.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**कोयना धरणातल्या वीजनिर्मितीनंतर वशिष्ठी नदीतून समुद्रात वाया
जाणारे पाणी मुंबई व परिसराला उपलब्ध करून देण्याबाबत**

(९६) * ११४६६ श्री.शरद रणपिसे : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कोयना धरणातल्या वीजनिर्मितीनंतर वशिष्ठी नदीतून थेट समुद्रात वाया जाणाऱ्या ६७.५ टीएमसी पाण्याचा लाभ मुंबई आणि परिसराला व्हावा यासाठी सुमारे २२३८ कोटी रुपये खर्चाची योजना आखण्यात असून त्यास केंद्र शासनाने दिनांक १५ सप्टेंबर, २०१५ रोजीच्या दरम्यान केंद्र शासनाच्या उच्च अधिकार प्राप्त समितीच्या बैठकीत तत्वतः मान्यता दिलेली असून सदर बैठकीस राज्याचे मा.जलसंपदा राज्यमंत्री उपस्थित होते, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त योजनेचे स्वरूप काय आहे व त्यासाठी राज्य शासनाने कोण-कोणत्या बाबींची पूर्तता करावयाची आहे व त्यादृष्टीने कोणती कार्यवाही करण्यात आली वा येत आहे,

(३) उक्त योजनेसाठी लागणारा निधी कशाप्रकारे उपलब्ध करण्यात येणार आहे व सदर प्रकल्प साधारणतः किती कालावधीत पूर्ण होणे अपेक्षित आहे ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) अंशतः खरे आहे.

दिनांक १५ सप्टेंबर, २०१५ चे बैठकीस मा. राज्यमंत्री, जलसंपदा हजर होते हे खरे आहे. मात्र योजनेस तत्वतः मान्यता दिली हे खरे नाही.

(२) या योजने बाबतचा अभ्यास अद्यापी प्राथमिक अवस्थेत आहे. राष्ट्रीय जल अभिकरणाने पुर्व व्यवहार्यता अभ्यास तयार केला आहे. त्यानुसार सन २००८-०९ चे दरसुचिचे आधारे प्रकल्पाची किंमत रु. २२३८.५१ कोटी इतकी आहे. लाभव्यय गुणोत्तर १.८९ असून आर्थिक गुंतवणूकीवरील परताव्याचा दर १८.८९ आहे. सदर आकडेवरून योजना व्यवहार्य दिसत असली तरीही हे निष्कर्ष अत्यंत ढोबळ अभ्यासावर आधारित आहेत. राष्ट्रीय जल विकास अभिकरणाचे पुर्व व्यवहार्यता अहवालावरील वस्तुस्थितीदर्शक राज्याचे अभिप्राय कळवून राष्ट्रीय जल विकास अभिकरणास सविस्तर प्रकल्प अहवाल तयार करण्याची विनंती दिनांक २६/१०/२०१५ चे पत्राने केली आहे.

(३) ही योजना राष्ट्रीय योजना म्हणून घोषित व्हावी असा शासनाचा प्रयत्न आहे. प्रकल्प पूर्णतेचा कालावधी निश्चित सांगता येणार नाही.

**सरोगसीच्या माध्यमातून मातृत्व प्राप्त होणा-या महिलांना ६ महिन्यांची
सुट्टी मंजूर करण्याच्या निर्णयाबाबत**

(९७) * १११७५ श्री.राजेंद्र मुळक, श्री.माणिकराव ठाकरे, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे : सन्माननीय वित्त मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात नैसर्गिकपणे मातृत्व उपभोगणा-या महिलांप्रमाणेच सरोगसीच्या माध्यमातून मातृत्व प्राप्त होणा-या महिलांना ६ महिन्यांची सुट्टी मंजूर करण्याचा निर्णय मा.शिक्षण मंत्री यांनी घेतला असल्याचे दिनांक ४ ऑगस्ट, २०१५ रोजी वा त्या सुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मुंबईत ४० वर्षे माध्यमिक शाळेत शिकवणा-या शिक्षिकेने सरोगसीच्या माध्यमातून मुलाला जन्म देण्याचा निर्णय घेतल्याने, सरोगेट मातेबाबतचे नियम स्पष्ट नसल्याने सदर महिलेबाबत काय निर्णय घ्यावा असा प्रश्न शाळेला निर्माण झाल्याने सदर प्रकरण शिक्षण विभागाकडे गेले असता मानवतेच्या दृष्टीकोनातून त्या महिलेला ६ महिन्यांची रजा मंजूर करण्यात आली असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर शिक्षण विभागाचा आदर्श घेत इतरही खात्यांमध्ये असा नियम करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) नाही, हे खरे नाही.

(२), (३) व (४) सरोगसीच्या माध्यमातून मातृत्व प्राप्त झालेल्या महिला शासकीय कर्मचाऱ्यांस रजा देण्याची नियमात तरतूद नसल्यामुळे शालेय शिक्षण विभागाने नियमात त्या संबंधीची तरतूद करण्याचा प्रस्ताव वित्त विभागाकडे पाठविला असून नियमात तशी तरतूद करण्याच्या अनुषंगाने कार्यवाही सुरु आहे.

**चकदुगाळा (ता.मूल, जि.चंद्रपूर) ग्रामपंचायत अंतर्गत शौचालय
बांधकामात गैरव्यवहार झाल्याबाबत**

(९८) * १११०५ श्रीमती शोभाताई फडणवीस : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) चकदुगाळा (ता.मूल, जि.चंद्रपूर) ग्रामपंचायत अंतर्गत शौचालय बांधकामात गैरव्यवहार झाल्याचे दिनांक २९ जुलै, २०१५ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणाची चौकशी केली काय व दोषींवर शासनाने काय कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे कोणती आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) होय.

(२) होय. सदर प्रकरणाबाबत चौकशी करण्यात आली आहे.

चौकशीमध्ये सरपंच, उपसरपंच, सदस्य व ग्रामसेवक हे दोषी असल्याचे आढळून आले असून सरपंच, उपसरपंच व सदस्य यांचे विरुद्ध महाराष्ट्र ग्रामपंचायत अधिनियम १९५८ कलम ३९ (१) अन्वये कार्यवाहीस्तव प्रस्ताव विभागीय आयुक्त, नागपूर विभाग, नागपूर यांच्याकडे मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद चंद्रपूर यांचे दिनांक ३०.१०.२०१५ च्या पत्रानुसार सादर करण्यात आला आहे. तसेच श्री.डी.एस.कवठाळकर, ग्रामसेवक, ग्रामपंचायत चकदुगाळा यांना मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, चंद्रपूर यांचे दिनांक २०.११.२०१५ च्या आदेशान्वये निलंबित करण्यात आले आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मौजे आंधळ्याची वाडी (ता.केज, जि.बीड) येथे विहिरीचे
बांधकाम दाखवून गैरव्यवहार केल्याबाबत**

(९९) * ११७२२ श्री.जयंत पाटील : तारांकित प्रश्न क्रमांक २९६२ ला दिनांक १६ मार्च, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय रोजगार हमी योजना मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) दुष्काळग्रस्त बीड जिल्ह्यात पिण्याचे पाण्याची टंचाई दूर करण्यासाठी सन २०१४-२०१५ या आर्थिक वर्षात अनेक गावांमध्ये रोजगार हमी योजने अंतर्गत विहिरी मंजूर करण्यात आल्या, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मौजे आंधळ्याची वाडी (ता.केज, जि.बीड) येथे प्रत्यक्षात विहिरीचे काम न करता विहिरीचे काम दाखवून रुपये ११ लाखाचा गैरव्यवहार केला, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या प्रकरणाची संपूर्ण चौकशी करून संबंधितांवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) महात्मा गांधी नरेगाअंतर्गत मौजे आंधळ्याची वाडी ता.केज, जि.बीड येथे सन २०११-१२ मध्ये वैयक्तिक लाभाच्या १६ विहीरी मंजूर करण्यात आल्या होत्या. या विहीरींच्या कामात गैरव्यवहार झाल्याची तक्रार प्राप्त झाल्याने, गट विकास अधिकारी, नरेगा कक्ष, जिल्हा परिषद, बीड यांचेमार्फत चौकशी करण्यात आली. चौकशीअंती ग्रामपंचायत आंधळ्याची वाडी व देवगाव येथे संयुक्तपणे १२,१८,३१४/- इतक्या रुपयांचा अपहार झाल्याचे निदर्शनास आले आहे.

(३) तत्कालीन गटविकास अधिकारी, पंचायत समिती, केज, तांत्रिक अधिकारी, सहायक कार्यक्रम अधिकारी, ग्रामरोजगार सेवक यांचे विरुद्ध पोलीस स्टेशन केज येथे गुरनं २६६/१५ अन्वये गुन्हा नोंद करण्यात आला आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

गडचिरोली जिल्ह्यास मानव विकास मिशन योजनेंतर्गत वाढीव निधी मिळण्याबाबत

(१००) * १३६७४ श्री.धनंजय मुंडे, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.हेमंत टकले, श्री.अमरसिंह पंडित, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.सतिश चव्हाण : तारांकित प्रश्न क्रमांक २९६२ ला दिनांक २३ मार्च, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय नियोजन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यामध्ये ज्या जिल्ह्याचा मानव विकास निर्देशांक अत्यंत कमी आहे अशा जिल्ह्यामध्ये मानव विकास मिशन योजना राबविण्यात येते, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मागील वर्षात अतिदुर्गम अशा गडचिरोली जिल्ह्यास या योजनेंतर्गत रु.१३ कोटी ७८ लाख इतका निधी मिळाला होता, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या वर्षी फक्त १० कोटी २४ लाख रुपयेच मिळाल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, वाढत्या महागाईनुसार सन २०१५-१६ साठी वाढीव निधी मिळण्याची अपेक्षा असतानासुद्धा शासनाने अतिदुर्गम अशा गडचिरोली जिल्ह्याकडे दुर्लक्ष केल्याची भावना स्थानिक नागरीकांमध्ये निर्माण झाली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) होय, मानव विकास मिशनने वर्ष २००६ ते २०१० या कालावधीत ज्या जिल्ह्यांचा मानव विकास निर्देशांक कमी आहे अशा १२ जिल्ह्यांतील २५ तालुक्यांत विविध योजना राबविल्या होत्या. त्यानंतर सन २०११ पासून जिल्ह्याऐवजी तालुका हा घटक लक्षात घेऊन राज्यांतील २२ जिल्ह्यांतील १२५ तालुक्यांमध्ये मानव विकास कार्यक्रम राबविण्यात येत आहे. मात्र, सन २०१४ पासून ठाणे जिल्ह्याचे विभाजन होऊन ठाणे व पालघर असे दोन जिल्हे वेगळे झाल्याने मानव विकास कार्यक्रमांमधील समाविष्ट जिल्ह्यांची संख्या २२ ऐवजी २३ झाली आहे.

(२) नाही. सन २०१४-१५ या वर्षामध्ये गडचिरोली जिल्ह्यास रु. १२.८७ कोटी निधी वितरित करण्यात आला होता.

(३) नाही, सप्टेंबर, २०१५ पर्यंत गडचिरोली जिल्ह्यास एकूण रु. १० कोटी २४ लाख ३२ हजार निधी वितरित करण्यात आला होता. तसेच आयुक्त, मानव विकास यांचे आदेश क्रमांक जा.क्र. १५/माविआ/ वनौपज/ कावि-६६३/दिनांक २८/१०/२०१५ अन्वये, "गौण वनौपजांचा उपभोग घेण्यासाठी बीज भांडवल म्हणून एकवेळचे अर्थसहाय्य उपलब्ध करून देणे" या योजनेसाठी रु. ७६.०० लाख निधी वितरित करण्यात आला आहे.

(४) नाही.

सन २०१५-१६ या वर्षासाठी मानव विकास कार्यक्रमासाठी एकूण रु. २०२ कोटी निधी अर्थसंकल्पित करण्यात आला आहे. त्यापैकी सदयःस्थितीत रु. १४१.४० कोटी निधी BDS वर वितरणासाठी उपलब्ध करण्यात आला असून त्यापैकी सदयःस्थितीत गडचिरोली जिल्ह्यास रु. ११ कोटी ३२ हजार निधी वितरित करण्यात आला आहे. उर्वरित निधी वितरणासाठी BDS वर उपलब्ध झाल्यावर वितरित करण्यात येणार आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

जिल्हा पुरस्कार प्राप्त शिक्षकांना एक आगाऊ वेतनवाढ

अथवा रोख रक्कम मिळण्याबाबत

(१०१) * १२६१३ श्री.रामनाथ मोते, श्री.नागो गाणार, डॉ.अपूर्व हिरे, श्री.विक्रम काळे, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.सतिश चव्हाण : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्य व राष्ट्रीय पुरस्कार प्राप्त शिक्षकांना दोन आगाऊ वेतनवाढी देण्याऐवजी दिनांक ४ सप्टेंबर, २०१४ च्या शालेय शिक्षण विभागाच्या शासन निर्णयानुसार रुपये १ लाख देण्यात येतात, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, जिल्हा पुरस्कार प्राप्त प्राथमिक शिक्षकांना एक आगाऊ वेतन वाढ दिली होती, हे ही खरे आहे काय,

- (३) ६ वा वेतन आयोग लागू झाल्यापासून आगाऊ वेतनवाढ देणे शासनाने बंद केले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) राज्य व राष्ट्रीय पुरस्कार प्राप्त शिक्षकांना दोन वेतनवाढी ऐवजी सन २०१३-१४ पासून रुपये १ लाख दिले जात असून त्याच धर्तीवर जिल्हा पुरस्कार प्राप्त शिक्षकांना रोख रुपये ५०,०००/- देण्याबाबत शासनाने काय कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) याबाबत महाराष्ट्र राज्य शिक्षक परिषदेचे कार्याध्यक्ष व कोकण विभाग शिक्षक मतदार संघाचे लोकप्रतिनिधी यांनी दिनांक ७ सप्टेंबर, २०१४ रोजी दिलेल्या निवेदनाच्या अनुषंगाने काय कार्यवाही करण्यात आली आहे,
- (६) नसल्यास, जिल्हा पुरस्कार प्राप्त प्राथमिक शिक्षकांची पुरस्कार देऊन फसवणूक करण्याची कारणे काय आहेत,
- (७) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) होय.

- (२) या विभागाच्या दि. १२ डिसेंबर, २००० च्या परिपत्रकानुसार जिल्हा आदर्श शिक्षक पुरस्कार प्राप्त शिक्षकांना एक आगाऊ वेतनवाढ देण्याच्या सुचना होत्या.
- (३) ६ वा वेतन आयोग लागू झाल्यानंतर आगाऊ वेतनवाढी कशा प्रकारे द्याव्यात याबाबत शासनाने अद्यापनिर्णय घेतला नाही.
- (४) व (५) याबाबत अद्याप या विभागाने निर्णय घेतलेला नाही.
- (६) व (७) सदरची बाब शासनाच्या विचाराधीन असल्याने जिल्हा पुरस्कार प्राप्त शिक्षकांची पुरस्कार देऊन फसवणूक करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

**पंतप्रधान ग्रामसडक योजनेच्या धर्तीवर राज्यात मुख्यमंत्री
ग्रामसडक योजना राबविण्याबाबत**

(१०२) * १२१५२ श्री.हेमंत टकले, श्री.खवाजा बेग, श्री.दिपकराव साळुंखे-पाटील, श्री.आनंद ठाकूर, श्री.किरण पावसकर, श्री.नरेंद्र पाटील, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.विक्रम काळे, श्री.अब्दुल्लाखान दुर्राणी, श्री.राजेंद्र जैन, श्री.संदिप बाजोरिया, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.अनिल भोसले, श्री.जयवंतराव जाधव, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.रामराव वडकुते, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.प्रकाश गजभिये : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पंतप्रधान ग्रामसडक योजनेच्या धर्तीवर राज्यात मुख्यमंत्री ग्रामसडक योजना राबविण्यात येणार असल्याची घोषणा मा.ग्रामविकास मंत्री यांनी माहे ऑगस्ट, २०१५ च्या पहिल्या आठवड्यात केली आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, या योजनेचे सर्वसाधारण स्वरूप काय आहे,
 (३) असल्यास, मुख्यमंत्री ग्रामसडक योजना कोणकोणत्या जिल्ह्यात प्राधान्याने राबविण्यात येणार आहे,
 (४) असल्यास, या योजनेला किती खर्च अपेक्षित आहे,
 (५) असल्यास, ही योजना किती वर्षात पूर्ण करणार आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) होय.

(२), (३), (४) व (५) या योजनेतर्गत नवीन जोडणी ७३० कि.मी. व रस्ता दर्जोन्नतीसाठी ३०,००० कि.मी. लांबीवर काम करण्यात येणार आहे. नवीन जोडणी अंतर्गत दरवर्षी १४६ कि.मी. तर दर्जोन्नती अंतर्गत पहिल्या टप्प्यात २००० किलोमीटर लांबीवर काम करण्याचे नियोजन आहे. पुढील ४ वर्षात उर्वरित लांबीवर टप्प्याटप्प्यात काम करण्यात येईल. ही योजना अन्य कोणत्याही योजनेमध्ये समावेश नसलेल्या रस्त्यांच्या बाबतीत राज्यातील सर्व जिल्ह्यातील ग्रामीण भागात राबविण्यात येणार आहे. यासाठी साधारणतः रुपये ३२१६ कोटी इतका निधी दरवर्षी आवश्यक आहे. ही योजना कार्यान्वीत करण्यासाठी जिल्हा स्तरावर पालकमंत्री यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती स्थापन करण्याची कार्यवाही सुरु आहे. तसेच आवश्यकतेनुसार पद निर्मितीची व इतर कार्यवाही सुरु आहे. सदर कार्यवाही पूर्ण होताच योजनेची प्रत्यक्ष अंमलबजावणी करण्याचे प्रस्तावित आहे.

**सोलापूर जिल्ह्यातील ८८ बालगृहांचे भोजन व इतर खर्चाचे
 अनुदान प्रलंबित असल्याबाबत**

(१०३) * ११३८४ श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद : सन्माननीय महिला व बाल कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सोलापूर जिल्ह्यातील अनाथ निराधार बालकांचे शिक्षण आणि संगोपन करणाऱ्या ८८ बालगृहांचे ३ वर्षापासून भोजन व इतर खर्चाचे ९ कोटी रुपये अनुदान प्रलंबित असल्याचे माहे जुलै, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर बालगृहांचे रखडलेले अनुदान देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

- श्रीमती पंकजा मुंडे :** (१) ८८ बालगृहांचे प्रलंबित व चालू वर्षाचे (सन २०१५-१६) परिपोषण अनुदान प्रलंबित आहे.
 (२) विभागाने रु.१५६.४५ कोटीची पुरवणी मागणी सादर केलेली आहे.
 (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात एकात्मिक बालविकास सेवा योजनेची उदिष्टे पूर्ण करण्यात येणाऱ्या अडचणी दूर करण्याबाबत

- (१०४) * ११५९६ श्री.माणिकराव ठाकरे, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.राजेंद्र मुळक, श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद, श्री.शरद रणपिसे :
 सन्माननीय महिला व बाल कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
 (१) राज्यात एकात्मिक बालविकास सेवा योजनेची उदिष्टे पूर्ण करण्यास अनेक अडचणी निर्माण होवून अंगणवाडीतून ज्या सेवा मिळायला पाहिजेत त्या सेवा आजही पुरेशा प्रमाणात मिळत नसल्यामुळे कुपोषणाचे प्रमाण वाढत असल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
 (२) असल्यास, वाढत असलेले कुपोषण रोखण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
 (३) तसेच अंगणवाडीमध्ये आवश्यक त्या वस्तु वेळेवर व पुरेशा प्रमाणात देण्यास टाळाटाळ करणाऱ्या संबंधित दोषींवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
 (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) हे खरे नाही.

- (२) कुपोषणाला आळा घालण्याकरिता राज्यात राजमाता जिजाऊ कुपोषण मिशनची स्थापना करण्यात आलेली असून याद्वारे कुपोषणाला आळा घालण्यासंबंधी आवश्यक उपाययोजना करण्यात येत आहेत. एकात्मिक बाल विकास सेवा योजने अंतर्गत नियमित आहराव्यतिरिक्त अतिरिक्त पोष्टीक मुल्य असलेले खादय पदार्थ, अंडी/केळी तसेच विविध प्रकारची आरोग्यदायी औषधे इ. चा पुरवठा अंगणवाडीतील लाभार्थींना निधीच्या उपलब्धतेनुसार केला जातो. आदिवासी क्षेत्रातील नवसंजीवन क्षेत्रांतर्गत येणाऱ्या प्रकल्पातील लाभार्थ्यांना अतिरिक्त पोषणमुल्य असणारा आहार पुरविण्यात येतो. अंगणवाडीतील बालकांना आरोग्य सेवा पुरविण्याकरिता आरोग्य विभागाशी योग्य तो समन्वय साधण्यात येतो.
 (३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.
-

**कोकण पाटबंधारे विकास महामंडळाकडील धरणांची कामे मिळविण्यासाठी
बनावट करारपत्र तयार केल्याबाबत**

(१०५) * ११९३९ श्री.विजय गिरकर : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) कोकण पाटबंधारे विकास महामंडळाकडील धरणांची कामे मिळविण्यासाठी F.A. Construction कंपनीने बनावट करारपत्र तयार केल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, या प्रकाराला सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या तत्कालीन कार्यकारी अभियंत्याने साथ दिल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (३) तसेच सदर प्रकरणाची नस्ती मंत्रालयाच्या नुतनीकरणात गहाळ झाली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, सदर प्रकरणाची चौकशी करण्यात आली आहे काय, असल्यास, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार शासनाने दोषींवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) अंशतः खरे आहे.

कोकण पाटबंधारे विकास महामंडळांतर्गत F.A.Construction कंपनीस शाई नदी प्रकल्प हा पाणी पुरवठा, गडनदी व जामदा हे मध्यम प्रकल्प आणि शीळ, गडगडी, शिरशिगे व चणेरा हे लघु प्रकल्प या ७ धरणांची कामे तसेच काळ जलविद्युत प्रकल्प अशा एकूण ८ प्रकल्पांची कामे निविदेद्वारे मिळालेली आहेत. सदर प्रकल्पाबाबत लाचलुचपत प्रतिबंधक विभागामार्फत उघड चौकशी चालू आहे. (२), (३), (४) व (५) नस्ती गहाळ होणे प्रकरणी सार्वजनिक बांधकाम विभागामार्फत तपास सुरु आहे. त्यामुळे तत्कालीन कार्यकारी अभियंता, इलाखा शहर (सार्वजनिक बांधकाम) विभाग, मुंबई यांचे सहभागाबाबत सद्यःस्थितीत निष्कर्ष काढता येत नाही.

**पंचायत समिती खामगांव (जि.बुलढाणा) अंतर्गत असलेल्या
ग्राम सेवकांची रिक्त पदे भरणेबाबत**

(१०६) * १२५८१ श्री.पांडुरंग फुंडकर : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४०३७ ला दिनांक १६ मार्च, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) पंचायत समिती खामगांव (जि.बुलढाणा) अंतर्गत किती ग्रामसेवकांच्या जागा रिक्त आहेत,
- (२) असल्यास, या जागा रिक्त असल्यामुळे एका ग्रामसेवकाला ३-३ गावाचा अतिरिक्त प्रभार देण्यात येतो, हे खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, एका ग्रामसेवकाला अतिरिक्त प्रभार दिल्यामुळे त्यांच्या मुळ गावांतील विकास कामे प्रलंबित आहेत, हे खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, शेतकऱ्यांना बँकाचे कर्ज काढण्याकरिता शासनाचे इतर दाखले मिळण्यासाठी त्रास होत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (५) असल्यास, ग्रामसेवकांच्या परिक्षा पूर्ण होऊन सुध्दा त्यांना नियुक्त्या दिल्या नाहीत, हे खरे आहे काय ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) पंचायत समिती, खामगांव अंतर्गत ग्रामसेवकांच्या ७ जागा रिक्त आहेत.

(२), (३) व (४) ग्रामसेवकांची ७ पदे रिक्त असल्यामुळे ७ ग्रामपंचायतीचा अतिरिक्त कार्यभार इतर ग्रामसेवकांकडे सोपविण्यात आला आहे. मुळ ग्रामपंचायत व एक अतिरिक्त ग्रामपंचायत अशाप्रकारे दोन ग्रामपंचायतीचा प्रभार ७ ग्रामसेवकांकडे सोपविण्यात आला आहे.

ग्रामसेवकांकडून दाखले मिळण्यासाठी त्रास होत असल्याची एकही तक्रार प्राप्त झालेली नाही.

(५) सन २०१४ च्या भरती प्रक्रीयेत निवड झालेल्या एकूण १० ग्रामसेवकांपैकी ५ ग्रामसेवकांची नियुक्ती पंचायत समिती खामगांव अंतर्गत करण्यात आली आहे.

मौजे चनोडा (ता.उमरेड, जि.नागपूर) येथे अनधिकृतरित्या वनीकरण केल्याबाबत

(१०७) * १३८७७ अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.नागो गाणार, श्री.अनिल सोले, श्री.रामनाथ मोते, श्री.मितेश भांगडिया : सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मौजे चनोडा (ता.उमरेड, जि.नागपूर) येथील प.ह.न. ३३ मधील महसूल विभागाच्या अखत्यारितील असलेल्या सर्व्हे क्र.२६९, ३०३, २९२, २४७, ३०१/१, २५०, २९०, २९३, २५१, २८८, २८३, २३७, २३४, २४८, ३२८ व २९१ या जमीन क्षेत्रावर वनपरिक्षेत्र अधिकारी, उमरेड (जि.नागपूर) यांनी अनधिकृतरित्या वनीकरण सुरु केल्याचे दिनांक २ जुलै, २०१५ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे तसेच येथील कक्ष क्र. ३६४ मधील १७२ हेक्टर क्षेत्रात रोपवन करण्यात आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, शासन महसुली निस्तार पत्रकाच्या नोंदी डावलून मौजे चनोडा येथे वनीकरण करण्यात येत असल्यामुळे तेथील ग्रामस्थांच्या गुरेचराई, स्मशानभूमीसाठी जागाच शिल्लक न राहिल्यामुळे ग्रामस्थांनी माहे जुलै ते सप्टेंबर, २०१५ या काळात वारंवार आंदोलने करून सदरच्या अनधिकृत वनीकरणास प्रखर विरोध असल्याचे लेखी निवेदन वनपरिक्षेत्र अधिकारी, दक्षिण उमरेड तसेच उपविभागीय अधिकारी, उमरेड यांना देऊन संबंधित अधिकाऱ्यांविरुद्ध कारवाई करण्याची मागणी दिनांक ४ जुलै व १५ ऑक्टोबर, २०१५ रोजी प्रत्यक्ष भेटून निवेदनाद्वारे केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपविभागीय अधिकारी, उमरेड यांनी केलेल्या चौकशीत मौ.चनोडा येथील वनविभागाने वनीकरण करण्याची केलेली कार्यवाही चुकीची असल्याचे निदर्शनास आल्याने वनविभागाच्या संबंधित ४ अधिकाऱ्यांना सेवेतून निलंबित केले असल्याचे दिनांक १६ ऑक्टोबर, २०१५ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, वनीकरणाच्या सदर कामात मृत झाडे लावून व मजुरांना शासनाने निश्चित केलेल्या दरानुसार मजुरी न देता अल्प मजुरी देवून सुमारे १ कोटी रक्कमेपेक्षा अधिक रकमेचा गैरव्यवहार झाला असल्यामुळे या अधिकाऱ्यांना केवळ निलंबित न करता, त्यांचेविरुद्ध फौजदारी स्वरूपाची गुन्हे दाखल करून कारवाई करावी, अशी मागणी चनोडा ग्रामस्थांनी दिनांक २० ऑक्टोबर, २०१५ रोजी वा त्यासुमारास मा.मंत्री, वने, महाराष्ट्र राज्य तसेच प्रधान सचिव, वन विभाग, मंत्रालय व मुख्य वनसंरक्षक, नागपूर यांचेकडे केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) हे खरे नाही. मौजे चनोडा येथील प.ह.न.३३ मधील सर्व्हे क्र. २६९, ३०३, २९२, २४७, ३०१/१, २५०, २९०, २९३, २५१, २८८, २८३, २३७, २३४, २४८ व ३२८ हे वनविभागाच्या ताब्यात असलेले संरक्षित वन असून ते कक्ष क्र. ३६४ मध्ये येते. सदर कक्षामधील १७२ हे क्षेत्रावर रोपवन घेण्यात आलेले आहेत. सदर रोपवनाचे अंदाजपत्रकास प्रशासकीय व तांत्रिक मान्यता आहे. सर्व्हे क्र.२९१ हा खाजगी असून त्यामध्ये रोपवन घेण्यात आलेले नाही.

(२) कक्ष क्र.३६४ या वनविभागाच्या ताब्यात असलेल्या क्षेत्रामध्ये रोपवनाचे काम करण्यात आलेले आहे. गावकऱ्यांना कक्ष क्र.३६४ मधील २० हे व कक्ष क्र.३७६ मधील २५० हे. क्षेत्र गुरांच्या चराईसाठी उपलब्ध करून देण्यात आलेले आहे. या रोपवन

क्षेत्रातील गवत चारा कापून नेण्यास मनाई करण्यात आलेली नाही व जाण्या-येण्यासाठी मार्ग उपलब्ध करून दिलेला आहे. सदर जागेवर ७० ग्रामस्थांनी केलेले अतिक्रमण हटवून रोपवनाची कामे करण्यात आलेली आहेत. रोपवन घेतलेल्या सर्व सर्व्हे क्रमांकांचे अवलोकन करता त्यामध्ये कुठेही स्मशानभूमीसाठी जागा वाटप केलेली दिसत नाही.

(३), (४), (५) व (६) दक्षिण उमरेड वन परिक्षेत्रातील चानोडा येथे १७२ हे. क्षेत्रात करण्यात आलेल्या रोपवनाच्या कामांसदर्भात प्राप्त तक्रारीबाबत विभागीय वन अधिकारी (दक्षता) यांच्या अध्यक्षतेखाली चौकशी समिती नेमण्यात आली होती. सदर चौकशीमध्ये स्थानिक लोकांनी विरोध केल्याने व मजूर आवश्यक संख्येने उपलब्ध न झाल्याने मंजुरासोबतच बाहेरील मजूरंकडूनही रोपवनाची कामे केल्याचे निदर्शनास आले. कामावर असलेल्या मजुरांना मंजूर रोजंदारी दरापेक्षा कमी दराने मजूरी अदा केल्याचे निदर्शनास आले आहे. चौकशी समितीच्या अहवालाच्या आधारे सकृतदर्शनी जबाबदार असलेल्या ८ अधिकारी/कर्मचारी यांच्याविरुद्ध शिस्तभंगाची कारवाई करण्याचे विचाराधीन आहे. सद्यःस्थितीत ४ अधिकारी/कर्मचारी यांना निलंबित करण्यात आले आहे.

**चौदाव्या वित्त आयोगाकडून नागपूर जिल्ह्यातील ग्रामपंचायतीसाठी
 मिळालेला निधी अखर्चित राहिल्याबाबत**

(१०८) * ११४४२ श्री.हरिसिंग राठोड, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) नागपूर जिल्ह्यातील ग्रामपंचायतीसाठी शासनाने चौदाव्या वित्त आयोगातून २० कोटीचा निधी पाठविला आहे, परंतु शासनाकडून मार्गदर्शक सूचना मिळाल्याशिवाय हा निधी खर्च करू नये अशा स्वरूपाचे ग्रामविकास विभागाचे निर्देश असल्याने दिनांक १६ जुलै, २०१५ रोजी पासून हा निधी जिल्हा परिषदेकडे पडून असल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, या अखर्चित निधी वापरासाठी मार्गदर्शक सूचना करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१), (२) व (३) चौदाव्या केंद्रिय वित्त आयोगांतर्गत केंद्रिय वित्त मंत्रालयाच्या मार्गदर्शक सूचना दि.८/१०/२०१५ च्या पत्रान्वये प्राप्त झाल्या आहेत.

चौदाव्या वित्त आयोगाचे हे पहिलेच वर्ष असून चौदाव्या वित्त आयोगांतर्गत प्राप्त झालेला निधी ग्रामपंचायत स्तरावर खर्च करताना त्याचा विनियोग व नियंत्रण अधिक प्रभावी व परिणामकारकरित्या होणे गरजेचे आहे. त्याकरिता केंद्र शासनाच्या दि.८/१०/२०१५ च्या पत्रान्वये प्राप्त झालेल्या सविस्तर मार्गदर्शक सूचना विचारात घेऊन निधीच्या विनियोगासंबंधी एकरूपता रहावी म्हणून धोरणात्मक निर्णय घेऊन सविस्तर सूचना देणे आवश्यक आहे. याअनुषंगाने याबद्दल स्वतंत्रपणे निर्णय लवकरच घेण्यात येत आहे.

मौजे पाचल (ता.राजापुर, जि.रत्नागिरी) येथील दिवाळवाडी धरणांच्या कालव्यावरील अतिक्रमण हटविण्याबाबत

(१०९) * १२२५२ श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.दिपकराव साळुंखे-पाटील, श्री.खवाजा बेग, श्री.हेमंत टकले, श्री.आनंद ठाकूर, श्री.किरण पावसकर, श्री.राजेंद्र जैन, श्री.संदिप बाजोरिया, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.अब्दुल्लाखान दुराणी : तारांकित प्रश्न क्रमांक ५३७२ ला दिनांक ६ एप्रिल, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मौजे पाचल (ता.राजापुर, जि.रत्नागिरी) येथील दिवाळवाडी धरणांच्या उजवा कालवा २.११ कि. आणि डावा कालवा ३.० कि.ची दुरुस्ती टप्प्या टप्प्याने करून सिंचनासाठी सन २००७ ते २०१०-२०११ पर्यंत सिंचनासाठी सोडण्यात आले किंवा नाही यांची चौकशी दक्षता विभागातर्फे करण्यात आली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) तसेच डाव्या कालव्यावरील विद्यानगरी येथील अतिक्रमण हटविण्यासाठी जिल्हाधिका-यांनी कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) हे खरे नाही.

(२) डाव्या कालव्यावरील विद्यानगरी येथील अतिक्रमण हटविण्याबाबत कार्यकारी अभियंता, रत्नागिरी पाटबंधारे विभाग (द.), रत्नागिरी यांनी जिल्हाधिकारी रत्नागिरी यांना विनंती केली होती. जिल्हाधिकारी यांनी शासकीय जमिनीवरील अतिक्रमण प्रतिबंध शासन परिपत्रक दि. १० ऑक्टोबर, २०१३ अन्वये अतिक्रमण हटविण्याबाबत कार्यवाही करण्याबाबत कळविले आहे. उपरोक्त शासन निर्णयानुसार कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**ढालेगाव (ता.पाथरी, जि.परभणी) बंधान्यातील गौण खनिज
उत्खननाअभावी निर्माण झालेली पाणीटंचाई**

(११०) * ११७८४ श्री.अब्दुल्लाखान दुराणी, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.विक्रम काळे, श्री.सतिश चव्हाण : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) ढालेगाव (ता.पाथरी, जि.परभणी) येथील बंधान्यांच्या कामात निघालेले गौण खनिज (रॉमटेरीयल) कंत्राटदाराने व अधिकाऱ्यांनी न उचलल्याने बंधान्यातील सुमारे २५-३० टक्के पाणीसाठा कमी होत असल्याबाबतची तक्रार स्थानिक लोकप्रतिनिधी परभणी-हिंगोली यांनी मा.मुख्यमंत्री महोदय यांच्याकडे दिनांक २ सप्टेंबर, २०१५ रोजी वा त्यासुमारास लेखी निवेदनाद्वारे केली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, गोदावरी पात्रातून गौण खनिज न उचलणाऱ्या व उचलल्याबाबतची खोटे कागदपत्रे तयार करणाऱ्या कंत्राटदार व अधिकाऱ्यांची चौकशी करून शासनाने त्यांच्यावर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) तसेच, बंधान्यातील पाणीसाठा वाढण्यासाठी सदरील गौण खनिज बाहेर काढून पिण्याचे पाणी व सिंचन व्यवस्था वाढण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) व (२) होय, मा.मुख्यमंत्री यांना दि.०१/०९/२०१५ अन्वये मा.आमदार दुराणी यांनी दिलेले निवेदन शासनास प्राप्त आहे. गोदावरी नदीपात्रातून बंधारास्थळी खोदकामातून उपलब्ध झालेला मलबा काढण्यात आला आहे.

- (३) बंधान्यात प्रकल्पीय क्षमतेनुसार पाणीसाठा करण्यात येत आहे.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

महाड शहर परिसरात डॅंग्युसदृश्य तापाने २५१ रुग्ण आढळल्याबाबत

(१११) * १२११७ श्री.सुनिल तटकरे, श्री.दिपकराव साळुंखे-पाटील, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.हेमंत टकले, श्री.अनिल भोसले, श्री.खवाजा बेग, श्री.किरण पावसकर, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.राजेंद्र जैन, श्री.अनिल तटकरे : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) महाड शहर परिसरात माहे जुलै, २०१५ मध्ये डॅंग्युसदृश्य तापाचे २५१ रुग्ण आढळून आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय व त्यानुसार कोणती उपाययोजना केली आहे,

(३) तसेच, ही साथ पसरू नये म्हणून कोणती प्रतिबंधात्मक कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) हे अंशतः खरे आहे. महाड शहर परिसरात माहे जुलै, २०१५ मध्ये डेंग्यू सदृश्य तापाचे २५१ रुग्ण आढळले नसून १७६ रुग्ण आढळून आले आहेत.

(२) होय, चौकशी करण्यात आली. महाड शहरात राबविण्यात आलेली डेंग्यू प्रतिबंधात्मक कार्यवाही

प्रत्यक्ष ताप रुग्ण शोध मोहिम.

अप्रत्यक्ष ताप रुग्ण शोध मोहिम.

रक्तजलनमूने तपासणी.

किटकशास्त्रीय सर्वेक्षण.

नविन बांधकामे तपासणी.

भंगार दुकान तपासणी.

टायर्स उचल मोहिम.

धूर फवारणी.

(३) साथपसरू नये म्हणून खाजगी डॉक्टर्स, सामाजिक कार्यकर्ता, गणेश मंडळ, नगरसेवक, आमदार व विभागीय अधिकारी यांच्या सभा घेण्यात आल्या तसेच आरोग्य शिक्षण, वर्तमान पत्र प्रसिध्दी, बॅनर्स व हस्तपत्रिका वाटप, साधन सामुग्री पुरवठा व वरिष्ठ अधिकाऱ्यांमार्फत भेटी देण्यात आल्या.

मौजे श्रीरामपूर (ता.पुसद, जि.यवतमाळ) ग्रामपंचायतीने बनावट कामांना मंजूरी घेऊन शासनाची फसवणूक केल्याबाबत

(११२) * १२२८५ श्री.संदिप बाजोरिया, श्री.हेमंत टकले, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.किरण पावसकर, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.विक्रम काळे, श्री.ख्वाजा बेग, श्री.अनिल भोसले, श्री.अब्दुल्लाखान दुर्गाणी : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मौजे श्रीरामपूर (ता.पुसद, जि.यवतमाळ) ग्रामपंचायतीने महाराष्ट्र दिनानिमित्त दिनांक १ मे, २०१५ रोजी ग्रामसभा घेतल्याची नोंद करताना त्या ग्रामसभेला जिल्हा आरोग्य अधिकारी उपस्थित असल्याचे दर्शवून बनावट कामांना मंजूरी घेतल्याचा अहवाल सादर करून शासनाची लाखो रुपयांची फसवणूक केल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१५ च्या शेवटच्या आठवड्यात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,
 (३) असल्यास, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार शासनास बनावट अहवाल पाठविणाऱ्या सरपंच, उपसरपंच व जबाबदार अधिकाऱ्यांवर शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
 (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) होय.

- (२) होय. चौकशी करण्यात आलेली आहे.
 (३) चौकशीमध्ये ग्रामसभा झाल्याचे दिसून आले. जिल्हा आरोग्य अधिकारी यांनी ग्रामपंचायतीला भेट दिल्याचे दिसून येते. परंतु ग्रामसभेला उपस्थित नसल्याचे दिसून आले.

ग्रामसभेमध्ये वर्षाच्या पहिल्या ग्रामसभेनुसार अपेक्षित कामकाज झाल्याचे दिसून आले नाही. तसेच महिला ग्रामसभा त्याच दिवशी घेणे, कार्यवृत्त मोघम प्रकारे लिहिणे तसेच ग्रामसभेमध्ये निवड करण्यात आलेल्या कामावर नोंदविण्यात आलेल्या खर्चापैकी रु. ४,८१,८७८/- चे मुल्यांकन अप्राप्त आहे. अशा अनियमिततेसंबंधात तत्कालिन सरपंच, कार्यरत ग्राम विकास अधिकारी दोषी असल्याचे निदर्शनास आले आहे. याबाबत झालेल्या अनियमितते संदर्भात कार्यरत ग्राम विकास अधिकारी यांना निलंबित करण्यात आले असून त्यांची विभागीय चौकशी प्रस्तावित करण्यात आली आहे. तसेच तत्कालिन सरपंच यांना कारणे दाखवा नोटीस बजाविण्यात आलेली आहे.
 (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

फलटण (जि.सातारा) तालुक्यातील पाझर तलावांची देखभाल दुरुस्ती करण्याबाबत

(११३) * ११५०३ श्री.आनंदराव पाटील, श्री.संजय दत्त, श्री.रामहरी रुपनवर, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे : सन्माननीय जलसंधारण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) फलटण (जि.सातारा) तालुक्यात पश्चिम भागात १९७२ मध्ये लोकांच्या हाताला काम मिळावे म्हणून पाझर तलावांची मोठ्या प्रमाणात कामे झाली, परंतु मातीवर रोलिंग न फिरविल्यामुळे पाझर तलाव भरतात, परंतु गळती होऊन ते महिन्यात रिकामे होऊन कोरडे पडतात, तेव्हा पाझर तलाव दुरुस्ती करण्याची मागणी होत असल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
 (२) असल्यास, सदर पाझर तलावांची देखभाल दुरुस्ती करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
 (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) व (२) होय, हे अंशतः खरे आहे.

जिल्हा परिषद सातारा यांचेकडील फलटण तालुक्यातील ९० पाझर तलावांपैकी ३९ पाझर तलावांची कामे करण्यात आलेली आहे. परंतु त्यांपैकी काही पाझर तलावांचे तळातून व मूळ नाल्याचे भागामधून काही प्रमाणात गळती असल्याचे आढळून आले आहे. सदर कामांपैकी ०७ पाझर तलावांची दुरुस्ती करण्यात आलेली आहे. त्यावर जिल्हा परिषद सेसमधून रु. २५.०० लक्ष खर्च करण्यात आलेला आहे.

केंद्र शासन पुरस्कृत दुरुस्ती, नुतनीकरण, पुर्नस्थापना व जलपुर्नभरण योजनेंतर्गत फलटण तालुक्यातील रु. ५५८.२० लक्ष किंमतीच्या ४५ प्रस्तावांचा समावेश आहे. परंतु सदर प्रस्ताव केंद्र शासनाच्या नवीन निकषात बसत नसल्यामुळे अद्याप त्यांना मंजूरी मिळालेली नाही.

जलयुक्त शिवार अभियानांत समावेश असलेल्या २३ गावांमधून १५ पाझर तलाव दुरुस्तीचे रु. १०६.९० लक्ष चे प्रस्ताव जलयुक्त शिवार अभियान, जिल्हा समिती यांचेकडे सादर करण्यात आलेले आहे. त्यांपैकी रुपये ६३.८६ लक्ष रु. किंमतीच्या ०९ कामांना मंजूरी मिळालेली असून त्यांची निविदा प्रक्रियेची कार्यवाही सुरु आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मराठवाड्यातील नागरिकांना पाणी मिळण्यासाठी जायकवाडी धरणात
 पाणी सोडण्याबाबत**

(११४) * १३२४५ श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.संजय दत्त, श्री.मुझफ्फर हुसैन
 सय्यद : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मराठवाड्यातील भागांना पिण्यासाठी पाणी मिळावे याकरिता नाशिक व अहमदनगर जिल्ह्यातील धरणांतून जायकवाडी धरणात पाणी सोडण्याचा प्रश्न जीएमआयडीसी (गोदावरी-मराठवाडा पाटबंधारे विकास महामंडळ) पाणी वाटपाबाबत घेतलेला निर्णय शासन स्तरावर प्रलंबित असल्याचे माहे ऑक्टोबर, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रश्नाबाबत राज्य शासनाने कोणता निर्णय घेतला व त्यानुसार पुढे कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) हे खरे नाही.

(२) कार्यकारी संचालक, गोदावरी मराठवाडा पाटबंधारे विकास महामंडळ, औरंगाबाद यांनी जायकवाडीच्या उर्ध्व भागातील मुळा, प्रवरा, गंगापूर व गोदावरी दारणा या धरण समुहातून जायकवाडी करिता दि.०१/११/२०१५ पासून पाणी सोडण्यात आले आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील जलाशयातील गाळ काढणेबाबत

(११५) * १२७८८ डॉ.अपूर्व हिरे : तारांकित प्रश्न क्रमांक ६६९७ ला दिनांक १४ जुलै, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मेरी, नाशिक यांनी राज्यातील ६१ धरणातील गाळाचे केलेल्या सर्वेक्षणात सरासरी ३४ वर्षांच्या कालावधीत ६१ धरणातील पाणीसाठा ८.५ टक्यांनी कमी झाला असल्याचे निदर्शनास आणले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्यातील बहुतेक धरणातील गाळ गेल्या अनेक वर्षांपासून न काढल्यामुळे आणि या धरणात गाळ साठल्यामुळे दरवर्षी सिंचन क्षमतेत सरासरी ०.२५ टक्के घट होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, दरवर्षी सिंचन क्षमतेत होणारी सरासरी ०.२५ टक्के घट विचारात घेता गत ३४ वर्षांच्या कालावधीत राज्यातील विविध प्रकल्पांतर्गत एकुण किती टक्के व हेक्टर क्षेत्राच्या सिंचन क्षमतेत घट झाली आहे,

(४) राज्यात दुष्काळाची सातत्याने वाढत असलेली व्याप्ती आणि तीव्रता याबाबी विचारात घेता सिंचन क्षमतेत वाढ होण्याच्या अनुषंगाने संबंधीत धरणातील संचित गाळ काढण्यासाठी शासनाकडून कोणती कार्यवाही करण्यात आली व येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) अंशतः खरे आहे.

चालू वर्षी गाळ सर्वेक्षण केलेल्या प्रकल्पांची संख्या विचारात घेता, मेरी संस्थेने गाळ सर्वेक्षण केलेल्या एकूण ८६ जलाशयांमध्ये सरासरी ८.१६ टक्के गाळ असल्याने सरासरी ८.१६ टक्क्यांनी पाणी साठा कमी झाला आहे.

(२) अंशतः खरे आहे.

मेरी नाशिक यांनी ८६ धरणातील गाळाचे सर्वेक्षण केले आहे. सरासरी ३४ वर्षांच्या कालावधीत ८६ धरणातील पाणीसाठा ८.१६ टक्क्यांनी कमी झालेला आहे. गाळ साठल्यामुळे दरवर्षी सिंचन क्षमतेत सरासरी ०.२५ टक्के घट होत असल्याचे निदर्शनास येते.

(३) अशा प्रकारचा अभ्यास केलेला नाही.

(४) जलसंपदा प्रकल्पातील गाळ काढणे ही बाब आर्थिकदृष्ट्या अव्यवहार्य आहे. तथापि, जलयुक्त शिवार अभियानांतर्गत लोकसहभाग, यांत्रिकी यंत्रसामुग्री, महात्माफुले जलसंधारण अभियान, ईजीएस, एमआरईजीएस इत्यादी अशा विविध योजनेद्वारे राज्यामध्ये धरणातील गाळ काढण्याचे काम करण्यात येते.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**औरंगाबाद जिल्ह्यातील रेल्वे स्टेशनच्या पार्किंगमधील वृक्षतोडीमुळे
 पक्ष्यांचे मृत्यू झाल्याबाबत**

(११६) * ११५६६ श्री.सुभाष झांबड, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे, श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद,
 श्री.संजय दत्त : सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) औरंगाबाद जिल्ह्यातील रेल्वे स्टेशनच्या पार्किंगमधील वृक्षतोडीमुळे झालेल्या पक्षांच्या मृत्यू प्रकरणी वन विभागाने वन्य जीव अधिनियमानुसार गुन्हा दाखल केला असल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, वृक्षतोड आणि पक्षांच्या मृत्यूस जबाबदार असणाऱ्या संबंधितांवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) होय हे खरे आहे.

(२) वन्यजीव (संरक्षण) अधिनियम, १९७२ चे कलम ९ अन्वये सदर प्रकरणी ४ आरोपींविरुद्ध गुन्हा नोंदविण्यात आला आहे. त्यापैकी तीन आरोपींना अटक करून न्यायालयात हजर केले असता त्यांना न्यायालयाने एमसीआर मंजूर केला आहे. चौथ्या आरोपीने फरार राहून अटकपूर्व जामिन घेतला आहे. संबंधितांविरुद्ध मा.न्यायालयात दोषारोपपत्र दाखल करण्याची कार्यवाही प्रगतीपथावर आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**अमळनेर (जि.जळगांव) तालुक्यातील बोरी नदीवरील ब्रिटीश
 कालीन बंधारा दुरुस्त करणेबाबत**

(११७) * ११८६८ श्रीमती स्मिता वाघ : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अमळनेर (जि.जळगांव) तालुक्यातील बोरी नदीवरील ब्रिटीश कालीन बंधारा दुरुस्त करणे व त्याची उंची वाढविण्याची मागणी परिसरातील नागरिक व लोकप्रतिनिधींनी वारंवार केली आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, याबाबत शासनाने काय कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
 (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) होय.

(२) सदर कामाचे अंदाजपत्रक जिल्हानियोजन समितीकडून निधी प्राप्त होणेकरीता प्रशासकीय मान्यतेसाठी जिल्हाधिकारी, जळगांव यांचेकडे क्षेत्रीय स्तरावरून सादर केले आहे.

(३) प्रश्न उदभवत नाही.

**बाळगंगा धरण बांधण्यासाठी सिडकोकडून पेण परिसरातील
 जमिनी संपादित करण्यात आल्याबाबत**

(११८) * ११६६० श्री.मुझफ्फर हुसैन सय्यद, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.अनिल तटकरे : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) बाळगंगा धरण बांधण्यासाठी सिडकोकडून पेण परिसरातील १३ गावांच्या जमिनी संपादित करण्यात आल्या आहेत, हे खरे आहे काय,
 (२) असल्यास, प्रकल्पबाधितांना पुनर्वसनाचे कोणतेही पॅकेज अद्याप मिळालेले नाही तसेच शेतकऱ्यांचे पैसे दुसऱ्यांच्या नावाने काढण्यात आलेले आहेत, हे ही खरे आहे काय,
 (३) तसेच बाळगंगा धरण संघर्ष व पुनर्वसन समितीच्या वतीने चरसई विभाग पेण यांच्यावतीने दिनांक ५ ऑगस्ट, २०१५ रोजी वा त्यासुमारास मा.जलसंपदा व जलसंधारण मंत्री यांना निवेदन देण्यात आले आहे, हे ही खरे आहे काय,
 (४) असल्यास, संघर्ष समितीने आपल्या निवेदनात कोणकोणत्या मागण्या केल्या आहेत,
 (५) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
 (६) तसेच बाळगंगा प्रकल्पासाठी वनखात्याची परवानगी घेण्यात आली नव्हती, हे ही खरे आहे काय,
 (७) तसेच बाळगंगा बरोबरच काळू, शाई, सुसरी, खारगीहील, भूगड, पिंजाळ, गारगाई मिडल वैतरणा, बारवी, पोशी ह्या ११ प्रकल्पांची सद्यःस्थिती काय आहे ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) होय,

(२) महाराष्ट्र राज्य पुनर्वसन प्राधिकरणाच्या दि. ४.५.२०११ रोजी संपन्न झालेल्या १२ व्या बैठकीत रु.५१६.१७ कोटी रकमेचा पुनर्वसन आराखडा मंजूर करण्यात आला आहे. सदर आराखड्यास सिडको बोर्डांनेही मान्यता दिलेली आहे. प्रकल्पग्रस्तांच्या पुनर्वसनाचे कामास अद्याप सुरुवात झालेली नाही.

प्रकल्पबाधित शेतकऱ्यांचे पैसे दुसऱ्यांच्या नावांने काढण्यात आलेले नाहीत.

(३) होय.

(४) संघर्ष समितीने निवेदनात एकूण १४ मागण्या केलेल्या आहेत. भूसंपादनासाठी नवीन भूसंपादन कायद्यानुसार दर न देता सिडकोने विमानतळासाठी देऊ केलेले दर द्यावेत, नौकरी पॅकेज रु.२५ लक्षा, संपादित घराचे मुल्यांकन रु.३०००/- चौ.मी. दराने जमिनीच्या बदल्यात जमीन, घराच्या बदल्यात घर इत्यादी प्रमुख मागण्या आहेत.

(५) बाळगंगा धरण संघर्ष व पुनर्वसन समितीच्या निवेदनाच्या अनुषंगाने मा.राज्यमंत्री, जलसंपदा व जलसंधारण यांच्या अध्यक्षतेखाली बाळगंगा प्रकल्पग्रस्तांच्या समस्याबाबत दि. २३/९/२०१५ रोजी बैठक संपन्न झाली.

(६) होय, बाळगंगा धरणासाठी आवश्यक वनक्षेत्राची परवानगी मिळणेबाबत वन (संवर्धन) अधिनियम १९८० अंतर्गत केंद्र शासनाची मंजूरी घेणेचा प्रस्ताव वनविभागाकडे सादर करण्यात आलेला आहे. त्यावरील शिरेपूरता करणेसंदर्भात क्षेत्रिय स्तरावर मोजणी सुरु आहे. तसेच प्रस्ताव ऑनलाईन सादर करण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

(७) १. बाळगंगा प्रकल्पाचे काम ६५ टक्के पूर्ण झालेले असून केलेल्या कामाची देयके अदा न झाल्याने मे-२०१२ पासून कंत्राटदराने प्रकल्पाचे काम बंद केले आहे. त्याअनुषंगाने कंत्राटदराने मा.उच्च न्यायालयात रिट याचिका क्र.११०१९/२०१३ दाखल केली आहे. सदरचे प्रकरण सदयस्थितीत न्यायप्रविष्ट असून मा.उच्च न्यायालयाने दि.१७.७.२०१५ रोजीच्या आदेशाद्वारे याप्रकरणी निर्णय घेण्यासाठी लवाद गठीत केला आहे.

२. मा.उच्च न्यायालय, मुंबई यांचे आदेशानुसार काळू नदी प्रकल्पाचे काम दि.१/३/२०१२ पासून स्थगित आहे.

३. शाई नदी प्रकल्पाचे काम अद्याप सुरु करू नये असे MMRDA ने कळविले आहे.

४. सुसरी नदी प्रकल्पाचे काम अद्याप सुरु करण्यात आलेले नाही. खारगीहील व भूगड या धरणांचा अंतर्भाव असलेल्या दमणगंगा-पिंजाळ या आंतरराज्य नदीजोड योजनेचा सविस्तर प्रकल्प अहवाल राष्ट्रीय जलविकास अभिकरण नवी दिल्ली यांनी तयार केला आहे. प्रकल्पाच्या बांधकामास अद्यापही प्रशासकीय मान्यता झालेली नाही.

५. पिंजाळ, गारगाई व मिडल वैतरणा हे प्रकल्प मुंबई महानगरपालिकेच्या कार्यक्षेत्रातील आहेत यातील मिडल वैतरणा धरण पूर्ण झाले आहे.

६. बारवी धरणाच्या पहिल्या दोन टप्प्याचे काम पूर्ण आहे. तिसऱ्या टप्प्याचे (उंचीवाढीचे) काम प्रगतीत आहे.
७. पोशीर ता.कर्जत जि.रायगड प्रकल्प सर्वेक्षणाधीन आहे. प्रकल्पास प्रकल्पग्रस्तांचा विरोध आहे.
-

गोंदिया जिल्ह्यातील जिल्हा सामान्य रुग्णालय व गंगाबाई स्त्री रुग्णालयात
वैद्यकीय अधिकारी व आरोग्य सेवेतील इतर विविध रिक्त पदे असल्याबाबत

(११९) * १२५४८ श्री.राजेंद्र जैन, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.हेमंत टकले,
श्री.खवाजा बेग, श्री.आनंद ठाकूर : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब
कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) गोंदिया जिल्ह्यातील जिल्हा सामान्य रुग्णालय व गंगाबाई स्त्री रुग्णालयात
वैद्यकीय अधिकारी व आरोग्य सेवेतील इतर विविध पदे अशी एकूण ३७० रिक्त पदे
असल्याने निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, याप्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून
आले व तदनुसार रिक्त पदे भरण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा
करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) अंशतः खरे आहे.

सामान्य रुग्णालय, गोंदिया येथे गट-अ ते गट-ड संवर्गातील मंजूर
असलेल्या ३८७ पदांपैकी २२७ पदे भरलेली असून १६० पदे रिक्त आहेत.
तसेच बाई गंगाबाई स्त्री रुग्णालय, गोंदिया येथे गट-अ ते गट-ड संवर्गातील मंजूर
असलेल्या १८९ पदांपैकी १०४ पदे भरलेली असून ८५ पदे रिक्त आहेत. याप्रमाणे
सदर दोन्ही रुग्णालयांमधील एकूण २४५ पदे रिक्त आहे.

(२) सामान्य रुग्णालय, गोंदिया आणि बाई गंगाबाई स्त्री रुग्णालय, गोंदिया या
दोन्ही रुग्णालयांमधील वैद्यकीय अधिकारी गट- अ संवर्गाची सर्व पदे भरण्यात
आलेली आहे. तसेच वरिष्ठ वैद्यकीय अधिकारी यांची रिक्त पदे नामनिर्देशनाने
आणि पदोन्नतीने भरण्याची कार्यवाही शासन स्तरावर सुरु आहे. तर गट-अ ते गट-ड
संवर्गाती रिक्त पदे भरण्याची कार्यवाही विभागीय स्तरावर करण्यात येत आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

अहमदनगर जिल्ह्यातील मुळा धरणाचे लाभक्षेत्र असलेल्या नेवासे, शेवगाव, पाथर्डी तालुक्यात तीव्र पाणीटंचाई भासत असल्याबाबत

(१२०) * ११६३६ श्री.अमरिशभाई पटेल, श्री.संजय दत्त, श्री.मुझफ्फर हुसैन

सच्यद : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) अकोले तालुक्यातील (जि.अहमदनगर) दक्षिण भागात पडणा-या पावसाचे पाणी मुळा धरणात येते, मात्र पाऊस अल्प प्रमाणात पडल्याने मुळा धरणात सध्या १३ टीएमसीच्या जवळपास साठा उपलब्ध असून मुळा धरणाचे लाभक्षेत्र असलेल्या नेवासे, शेवगाव, पाथर्डी तालुक्यात तीव्र पाणीटंचाई असल्याने मुळा धरणातील पाणी शेतीसाठी न सोडता पिण्यासाठी सोडावे अशी मागणी ग्रामस्थांसह स्थानिक लोकप्रतिनिधीनी जिल्हा प्रशासनाकडे केली असल्याचे दिनांक २८ ऑगस्ट, २०१५ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने काय कार्यवाही वा उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) स्थानिक लोकप्रतिनिधी व ग्रामस्थांच्या स्वाक्षरीने जिल्हाधिकारी, अहमदनगर यांच्याकडे मुळा धरणातील पाणी पिण्यासाठी व शेतीसाठी सोडण्याबाबत विनंती करणारी निवेदने सादर केलेली आहेत.

(२) शासन निर्णय महसूल व वन विभाग क्रमांक एससीवाय २०१५/प्र.क्र.२९०/म-७ दिनांक ०७.०९.२०१५ नुसार धरणातील पाणीसाठा अग्रहक्काने पिण्याच्या पाण्यासाठी राखून ठेवण्याचे आदेश शासनाने निर्गमित केले आहेत. या शासन निर्णयाच्या अनुषंगाने जिल्हाधिकारी, अहमदनगर यांच्या परवानगीने मुळा उजवा कालव्याद्वारे पिण्याच्या पाण्यासाठी खालील प्रमाणे पाणी आवर्तनाद्वारे सोडण्यात आले आहे.

- १) दिनांक ३०/०९/२०१५ रोजी मौजे सोनई गावात पिण्यासाठी ३५ दलघफु.
- २) दिनांक २१/१०/२०१५ रोजी मौजे भेंडा-कुकाणा गावात पिण्यासाठी ९१ दलघफु.
- (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

कर्जत तालुक्यात (जि.रायगड) आदिवासींच्या जमिनीवर झालेले अतिक्रमण

(१२१) * १३४३७ श्री.अनिल तटकरे : सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा

खुलासा करतील काय :-

- (१) कर्जत तालुक्यात (जि.रायगड) वन विभागाला दुर्लक्षित करून शासकीय अधिकाऱ्यांच्या संगनमताने एजंटामार्फत आदिवासींच्या जमिनीवर अतिक्रमण करून अनेकांनी घरे/बंगले उभारली आहेत, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, या प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले आहे व तदनुसार कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) कर्जत तालुक्यात वनविभागाला दुर्लक्षित करून शासकीय अधिकाऱ्यांच्या संगनमताने एजंटमार्फत आदिवासींच्या जमिनीवर अतिक्रमण करून घरे, बंगले उभारली असल्याची बाब निदर्शनास आलेली नाही.

(२) व (३) प्रश्नच उद्भवत नाही.

महाळसजवळा (जि.बीड) येथे रोजगार हमी योजनेंतर्गत सुरु असलेल्या कामाबाबत

(१२२) * १४०६९ श्री.विनायकराव मेटे : सन्माननीय रोजगार हमी योजना मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मजुरांना त्यांच्या हक्काचे काम मिळावे याकरिता शासनाने महाराष्ट्र ग्रामीण रोजगार हमी योजना सुरु केली व या योजनेतून प्रत्येक मजुरांचे कामाचे पैसे त्यांच्या खात्यात जमा करण्याचे काम केले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, महाळसजवळा (जि.बीड) येथे या योजनेअंतर्गत ३२ कामे झाली असून दोन कामे मंजूर आहेत, सन २०१०-११ ते २०१५-१६ या कालावधीत मजुरांना ३ कोटी ३८ लाख ५६ हजारांचे वाटप केल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, या गावातील कुटूंबाची लोकसंख्या ४२७ असून नोंदणीकृत मजुरांची संख्या १३९५ असल्याने यामध्ये गैरव्यवहार झाला आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) तसेच या गावाला ग्रामीणभाग जोडणी अंतर्गत ३२ रस्ते गावांना आहेत तसेच सन २०१०-११ ते २०१५-१६ या कालावधीत जलसंधारण, जल पुर्नभरण जमिनविकास पाणीसमिती व दुष्काळ निवारण्याकरिता या सर्व योजनेवर एकाच वेळी पावणेचार कोटीची कामे सुरु आहेत, हे खरे आहे काय,
- (५) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) होय,

- (२) गटविकास अधिकारी पंचायत समिती बीड अंतर्गत ग्रामपंचायत महाळसजवळा ता.बीड येथे सन २०१०-११ ते २०१५-१६ या कालावधीत रस्ते, विहीरी कामावर अकुशल १६५.८१ व कुशल ३८.१० खर्च असून एकूण २०३.९१ लक्ष रुपये खर्च झालेला

आहे. तसेच तहसिल कार्यालय बीड यांचे अंतर्गत रस्ते नालासरळीकरण इत्यादी कामे झालेले असून सन २०१४-१५ या वर्षातील आहेत. त्यावर अकुशल खर्च १९३.२८ लक्ष कुशल खर्च ४३.६८ असा एकूण २३६.९६ लक्ष खर्च झालेला आहे. या गावामध्ये गटविकास अधिकारी बीड व तहसिल कार्यालय बीड यांचेकडून सन २०१० ते २०१५ या कालावधीत एकूण ४४०.८७ लक्ष रुपये खर्च झालेला आहे.

(३) या प्रकरणी जिल्हाधिकारी कार्यालय बीड यांचेस्तरावरून नियुक्त पथकामार्फत चौकशीचे काम सुरु आहे.

(४) हे खरे नाही.

(५) जिल्हाधिकारी यांचे मार्फत नियुक्त करण्यात आलेल्या चौकशी पथक मार्फत पुढील चौकशी सुरु आहे.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

विधान भवन :
नागपूर.

उत्तमसिंग चव्हाण
सचिव,
महाराष्ट्र विधानपरिषद

मुद्रणपूर्व सर्व प्रकिया महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालयाच्या संगणक यंत्रणेवर
मुद्रण: शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, नागपूर.